
Григорій Ліщенко

Вибране

Григорій Ліщенко

Вибране

Центрально-Українське видавництво
Кропивницький
2016

ББК 84(4УКР) 6-5
УДК 82-1

Л 67

Л 67 Ліщенко Григорій Васильович **Вибране** [Текст]/ Г. В. Ліщенко – Кропивницький: Центрально-Українське видавництво, 2016. – 258 с.

ISBN: 978-966-130-108-4

Для цього збірника автор вибрав кращі поезії зі своїх попередніх одинадцяти книжок.

Ці твори позначені високим художнім рівнем, переконливо підкреслюють талант і майстерність поета у всьому тому, що він відчуває: світ, Україна, природа, людина і суспільство.

Як завжди захоплює його мова: барвиста, образна, яскрава і напрочуд лірична.

ISBN: 978-966-130-108-4

© Г. В. Ліщенко, 2016 р.

© Центрально-Українське видавництво, 2016 р.

*Світлій пам'яті мого батька,
Василя Антоновича Філика,
присвячую.*

Крізь осінь проціджені рими

Григорій Васильович Ліщенко народився 27 листопада 1956 року в Тернопільській області, на хуторі поблизу селища Вишнівець, але життя склалося так, що з 1979 року проживає в селищі Петровому на Кіровоградщині. Та його батьківщиною залишається той маленький хутирець. Григорій повертався на ті місця, але уже навіть такої до болю рідної хатини не зосталось, лиш пам'ять її береже:

*Тепер нічого там уже нема.
Не стало саду, ні старої хати.
І навіть місця того не впізнати —
Усе снігами замела зима.
Лиш тільки пам'ять досі ще жива,
Вона болить, як рана ножова,
Стоїть весь час, неначе на сторожі.*

Швидко дитинство промайнуло:

*І те, що називаємо ми раєм,
є лиш дитинства швидкоплинна мить.*

Згодом школа, художня студія, потім роботи (художником-оформлювачем, водолазом, єгерем). Але душа шукала порятунку і знайшла його у віршах:

*Стилет пера проб'є навиліт душу,
Вона і так вся в шрамах і рубцях.
Нехай болить, бо я писати мушу,
Щоб нею лікувалися серця.*

У молоді роки Григорій Васильович не захоплювався поезією, хоча перші спроби були. Потрібно багато пережити, щоб слова заплелися у рими, а до того ж такі болючі. Кожен хто читає вірші митця не може не помітити неймовірну глибину думок, невимовний щем, самотність і тугу за рідним краєм. Навіть сам автор не розуміє, чому добирає такі рядки:

*Ці вірші, досить дивні та сумні,
Чому вони такі я сам не знаю.
В моїй душі, аж на самому дні,
Здається, почуттям немає краю.*

Улюбленою порою року Григорія Ліщенко є осінь. У пейзажній ліриці вона завжди присутня, можливо, це зумовлено тим, що народився митець восени, а, може, тому, що осінь — це вже вік зрілої людини, саме у цій порі перебуває поет, а, можливо, він просто зачарований красою цієї дивовижної пори. Як пише автор:

*Осіння філософія щось має.
Вона до болю в душу западає
І проситься строфою на папір.*

Краще і не скажеш. Неймовірна краса пейзажів, неперевершені метафори, вдало змальовані образи — усе це дозволяє нам пофантазувати. Не можу я оминути образ, який припав до душі автору (йому дуже рідко подобаються свої творіння), тому розглянемо його:

*І захмелілий клен біля воріт
Останню пропиває сорочину.*

Постає образ юнака з одного боку дійшовшого до відчаю, але чомусь цей образ здається щасливим, можливо, саме в той момент він усвідомив усю безглуздість життя, або ж навпаки полюбив його усім серцем. Ми тільки можемо робити припущення, що хотів сказати митець, але безумовно, образ, дійсно, вдалий.

Сам автор у віршах постійно переймається думками про виникнення людства, сенс життя, варіативність майбутнього:

*Звідкіль це все і хто такі є ми?
Того ніхто не може розказати.
Тисячоліть написані томи,
Нікому не під силу прочитати.*

*І що таке душа, хто відповідь?
Хоч кожен з нас її, звичайно, має.
У цьому світі ти лиш тільки гість
Та де твоїй дім, того ніхто не знає.*

Хто особисто знайомий з моїм батьком обов'язково відзначить почуття гумору, завжди він жартує, але за усією веселістю ховається зболена, змучена душа. Неодноразово лунає з уст поета бажання податися у ліс:

*Відлюдником, відлюдником в ліси,
Втечу, аби зневіру вгамувати.
Увечері напиться роси,
З гілок сосни зелених і лапатих.*

Просто дивуєшся на скільки глибока особистість, багатогранна, чуттєва, неосяжна. Надзвичайно тремтливі віршів написані митцем про трагічну долю нашого народу, вони не залишать байдужим нікого, не знайдете ви зухвалого пафосу, гучних слів, а відчуєте почуття невимовного розпачу, щирої любові та надії на світле майбутнє:

*Хто за цей край зуміє відболіти,
Так щиро і так болісно крім нас?*

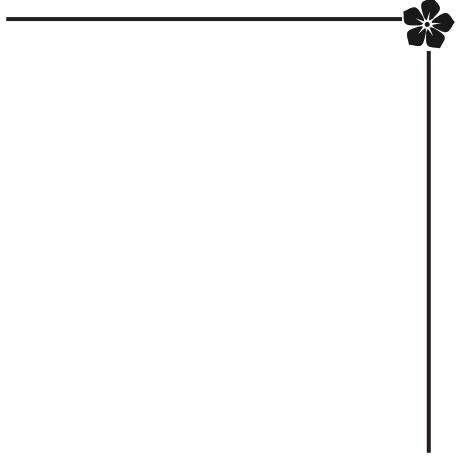
Вершиною творчої майстерності Григорія Ліщенко можна вважати сонети. Велика частина присвячена роздумам, у яких ми зустрічаємо образи Вічності, Часу, Буття, вони певною мірою переобтяжені глибиною сенсу, поверхнево прочитати їх нікому не вдасться.

*До ранку нині я не міг заснути,
У череп мій гарячий і липкий
Влізали надійливі думки,
І ворушились в ньому наче спрути.*

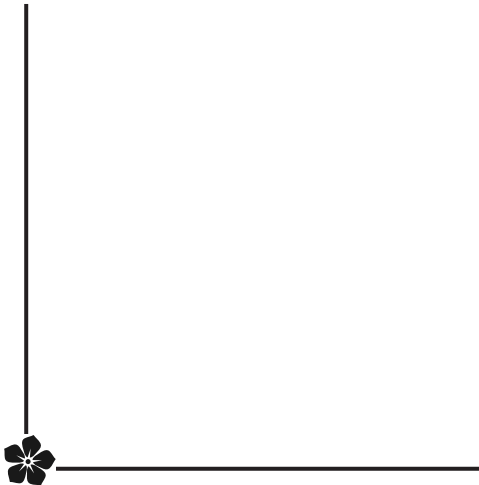
Не можна не звернути увагу на сонети, котрі присвячені видатним творцям української та зарубіжної літератури: Т. Шевченка, В. Гюго, Лесі Українки, С. Руданського, П. Грабовського, Дж. Байрона, О. Гріна. У них поет

*Лора жовтого
листа*

* * *

Я завтра ще до сходу сонця встану,
Піду один в простори неозорі.
Подивлюсь, як гойдаються тумани,
І падають у трави стиглі зорі.
Згублюся у широкому роздоллі,
Втомившись край дороги, відпочину.
Переночую у безмежнім полі,
А завтра знову вдалечінь долину.
Віддам усе, ніщо мені не треба,
Блукати буду разом із вітрами.
Дивитися, як сині очі неба,
Цілує мак гарячими устами.

* * *

Грошей не наскладав я, ні,
Все якось бракувало часу.
Прикрас немає на мені —
Я тіло шрамами прикрасив.
Не крав ніколи, жив як міг,
Не хитрував і не лукавив.
Я чистоту в душі зберіг,
А тіло — це вже інша справа.

* * *

Небо хмарами полатане,
Зшите ниткою дощів.
Вітер золото і платину
Обриває із кущів.
Гнізда, птахами залишені,
Сумно дивляться на світ.
Біля лісу, на узвищенні,
Догоряє рясно глід.
І летить понад городами
Літа бабиного нить.

І прощальними акордами
Пісня осені дзвенить.

* * *

Гарячий смерч розрізав груди,
Гойднулося червоне небо.
Невже мене тепер не буде?
Невже ніщо мені не треба?
Невже не вийду з цього бою?
Не повернусь на Україну?
А те, що так любив до болю,
Я назавжди тепер покину.
І буду для живих колишній,
І вже ніколи я не встану,
...І капали червоні вишні
В сухий пісок Афганістану.

* * *

Тоне осінь в жовтій хуртовині,
Як багато літ тому колись.
У степу широкім, при долині,
Всі дороги наші розійшлись.
Розійшлись. Ну й хай собі розходяться.
Щось тепер змінить не в силах ми.
Так уже у цьому світі водиться,
Так уже буває між людьми.
Тільки серце з тим ніяк не змириться,
Скільки не проси, що не роби.
Змучене, скалічене, на милицях —
Все йому не так. Ну хоч убий.

* * *

Пахне м'ятою літо зелене,
Впали зорі на плесо ріки.

Ти ще трішки побудь біля мене,
Ти ще трішки мене не покинь.
За хвилину твій потяг прибуде,
Вже гудок прокричав вдалині.
Що без тебе робити я буду?
Як без тебе прожити мені?
Закінчилося щастя шалене,
А розлука гірка, як полин.
Ти ще трішки побудь біля мене,
Ти ще трішки мене не покинь.

* * *

Я чекав тебе стільки літ,
Стільки довгих ночей і днів.
Загубився твій рідний слід
Серед сотень чужих слідів.
Я гукав тебе, та дарма,
Не вернулася ти назад.
Вже на скронях моїх зима
І в душі моїй листопад.
І гірка мені вже весна,
І не вабить мене вже вись.
Ти ж приходиш до мене в снах,
Молода, як була колись.
Та на ранок тебе нема.
Сон розтане, як білий дим.
А навколо зима, зима
Замітає твої сліди.

* * *

Під тихий блюз печальний вальс
Танцює на асфальті вітер.
Це Вам, це Вам ці білі квіти,
Я не покину більше Вас.

Я Вас чекав багато літ,
Я виглядав Вас щохвилини.
Тож дайте руку, ми полинемо
В чарівний і далекий світ.
Пірнемо хоч на єдину мить,
У щось забуте, світле, чисте.
Погляньте, як кружляє листя —
Його уже не зупинить.
Це осінь. Це пора розлук,
А я хотів лишитись з Вами.
І пити, пити до нестями
Солодкий хміль із Ваших рук.
Прощайте. Під осінній блюз
Танцює на асфальті вітер.
Це Вам. Це Вам ці жовті квіти,
Я тільки Вас одну люблю.

* * *

На павутинці бабиного літа
Короткий день втікає від сльоти.
І каламутить воду мокрий вітер,
Ламаючи сухі очерети.
Порожні гнізда в кронах лип заснули,
Птахів провівши у далеку путь.
І згадуючи дні свої минулі,
Останні квіти грядку стережуть.
Це нам прощальне танго грає осінь,
Сховавшись в жовтих парасолях верб.
Моя душа, розхристана і боса,
Сьогодні знов порізалась об серп.

* * *

Міняє Вічність імена і дати.
Літа, літа звідкіль вони взялись?
Не стало батька, постаріла мати,
І серце щемно просить: ... Помолись.

Знай, що за тебе це не зробить інший,
З усім змириь і ближньому прости.
І не гріши. Бо ж ти і так вже грішний.
Не забувай, що скоро треба йти.
Туди, на вигін, де старі берези.
Вартують тих, що скінчили свій шлях.
Там сивий час своїм іржавим лезом
Стирає дати на старих хрестах.

* * *

Бабине літо – срібні стремена –
Мчить на рудому коні.
Бабине літо, зостав для мене
Теплі та сонячні дні.
Бабине літо – жовте багаття,
Листя на вітрі згорить.
Бабине літо, нам небагато,
Долею суджено жить.
Бабине літо – сонячний зайчик,
Неба безмежного вись.
Бабине літо – щастя крайчик –
Ще на хвилинку лишись.

* * *

Буває, серед теплих, літніх днів
Враз на душі зірветься люта хуга.
І якось ти не стримавши свій гнів,
Навідмаш, словом ранив свого друга.
А совість згодом скаже: «Не журись.
Забудеться, бо ж час найкращий лікар».
Знай, рани всі загояться колись,
Та шрами залишаються навіки.

* * *

Вгамуйся, серце. Схаменись.
Мені, вже все одно.
Надії, що жили колись,
Загинули давно.
Мене не вабить далечінь,
Як в ті щасливі дні.
І тільки тінь, забута тінь,
З`являється мені.
Вона зове мене туди,
В далекі ті літа.
Там батько мій ще молодий
І мати молода.
Там гору, сад і ліс, і рів
Хатина сторожить.
З-під стріхи солом'яних брів
Віконцями зорить.
Там теплий вечір під вікном
Заснув на спориші.
Там все, що так було давно,
Живе в моїй душі.
І я біжу. Біжу в мій світ,
В мої далекі дні.
Та тільки час — беззубий дід,
Регоче вслід мені.

* * *

Журавлі, журавлі
Восени покидають мій край.
На небесному тлі
Ти вже їх до весни не чекай,
Не чекай і мене,
І не треба за мною тужить.
Все пройде, все мине,
Тільки пам'ять зостанеться жити.

Як вона заболить,
Ти її лікувати не смій.
Вір, що прийде та мить,
Зійдуть паростки наших надій.
А настане тепло,
Повернуся я знову сюди.
І розлукам на зло
Ми залишимось тут на завжди.

* * *

Я украду тебе, осене.
Хоч на трішечки, бодай.
По дзвінкій, ранковій просині
Поведу в далекий край.
Там, в лісах густих, неходжених,
Де живе старенький Ох,
У хатині з огорожею,
Заживемо тільки вдвох.
По сусідству мавка житиме,
Гноми і лісовички.
І Чугайстер нам носитиме
У торбині казочки.
І нехай сміється росяно,
Над усім барвистий день.
Я украду тебе, осене,
Жаль, на трішечки лишень.

* * *

Пахне волошкова далечінь
Квітами покинутого краю.
Бродить по лісах забута тінь –
Та, що нас малими пам'ятає.
Кличе із далекої весни,
Плаче, як малесенька дитина.

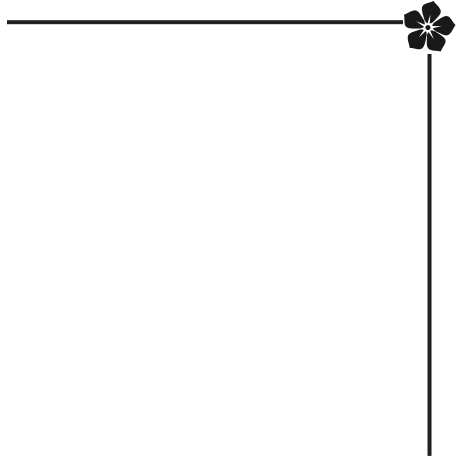
Спомином приходить в наші сни,
Розриває серце на частини.
Вабить нас у синю далечинь,
І болить душа за рідним краєм.
Там, в лісах, блукає сива тінь —
Та, що нас малими пам'ятає.

Написано на могильному камені

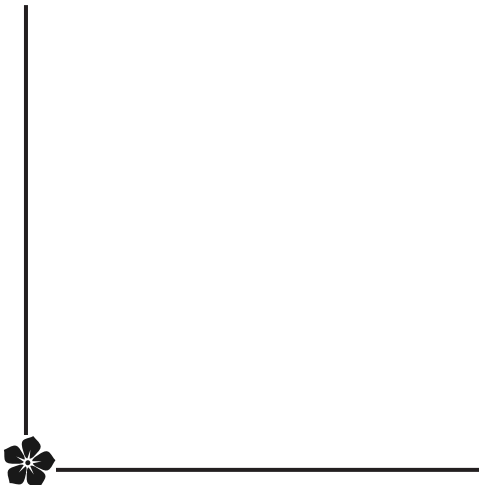
Він мав лиш трішечки таланту,
Посад високих не займав.
Ще болячок великий лантух —
Трьох жінок і двох доньок мав.
Любив поезію і зброю,
Товаришів, дівчат, авжеж.
Він часто нехтував собою,
За що його любили теж.
Понад усе любив ще осінь,
Як ранками цвіте зоря.
Можливо, жив би він і досі.
Та Бог сказав йому : «Пора».

* * *

У чужій сторонці
Час водою збіг.
Вицвіли на сонці
Очі голубі.
Побіліли скроні,
Як весною сад.
І пробігли коні —
Не вернуть назад.
На душі так терпко,
Сумно щось мені.
Глянув у люстерко —
Чи то я? Чи ні?

*Коли
відлітають
птахи*

* * *

Засріблились молоді серпанки,
Ловлять ночі неба зірну синь.
І кудись бредуть серпасті ранки,
В кришталевих чобітках роси.
Колеться стерня їжакувата,
Вдалечінь біжать сліди підків.
Ген під лісом, спить старенька хата,
Дах із позолочених сніпків.
Вийде батько росянистим ранком
І махне косою по траві.
Засрібляться молоді серпанки,
На його вже сивій голові.

* * *

В листопаді листя
Дерево скида.
В листопаді чиста
У річках вода.
В листопаді небо
Мжичкою мрячить,
В листопаді вербам
Холодно вночі.
В листопаді пензлем
День фарбує глід.
В листопаді змерзлім
Я з'явивсь на світ.
В листопаді соннім,
Як прийде мій час,
На краю безодні
Я покину вас.

* * *

Сумні, сумні ці очі осені
І жовто-сірі дні сумні,
І вітер у хатину проситься
І спати не дає мені.
І позолота рясно падає,
І тужать в небі журавлі.
І падолист мені нагадує,
Що ми не вічні на землі.

* * *

Як мені з тобою? Як мені без тебе?
Вже давно стежини листям замело.
Падає лелека на промокле небо,
І болить у нього зранене крило.
А дорога пізня і така далека,
Темно-синій вечір холодом заляк.
Я дивлюся в небо, як отой лелека...
Як мені з тобою? І без тебе як?

* * *

Підемо вдвох з тобою в сонний ліс,
Де жовта тиша спить на синіх вільхах.
Там у заграві трепетних беріз
Блукає осінь, придивися тільки.
Поглянь лишень, яка краса навкруг,
Як виграє на сонці позолота.
По самий пояс заросився луг,
Ген сіра чапля тужить край болота.
І світлий сум проймає, аж до сліз,
І не знайти уже від нього ліків.
Підемо вдвох з тобою в сонний ліс –
Побачиш осінь, придивися тільки.

* * *

Барвисто розквітли барвінки,
Напившись небесної сині.
Так радісно, сонячно й дзвінко
Сміється джерельце в долині.
Нап'юся і я із джерельця
Моєї землі дивних ліків —
І вмить заболить моє серце,
І стану барвінком навіки.
І буду цвісти по долині,
І буду рясніти на луках,
Аж поки квітки мої сині
Не зірвуть коханої руки.

* * *

Ти гордий лавр, я терен непримітний.
Ти вічно красувався й зеленів,
А я лиш тільки навесні розквітну,
Та цвіт мій облетить за кілька днів.
І ми завжди були з тобою різні:
Тобою кожен марить, кожен снить,
Я ж самотній гину в осінь пізню,
До мене навіть пташка не летить.
Ти скрізь бажаний, ввечері і вранці.
А на мені лежить одвічне зло.
Ти прикрашав обличчя можновладців,
А я прикрасив Господу чоло.

* * *

На острові я замок свій
Будую із піску.
Везу думок і рій надій
В маленькому візку.
Цю челядь гомінку свою

Поселю в замку тiм.
Хай буде їм, як у раю,
На острові моїм.
Там далеч сонячним дощем
Полоще бриз морів.
А що потрібно їм iще,
Крім простору й вiтрів?

* * *

Бродяга з душею поета,
Що очі блакитні, як небо.
Не треба йому еполетів,
Ні грошей, ні слави не треба.
Бо звук він не знаючи мiри
З вiтрами по світу блукати,
В стежини тваринок і звiрiв
Мереживо рим заплітати.
Будити тумани послулі,
Що вранці лежать у долині.
Лічити роки, що зозулi
Для нього кують на калині.
Дивитись, як бавиться небо
З волошками синіми в полі.
Бродязі нічого не треба —
Він вiрші мiняє на волю.

* * *

Я пiлігрим — паломник вiчний,
Шукач лиш правди і добра.
Для мене вiтер пересiчний
Єдиний друг, єдиний брат.
Для мене далі неозорі,
Не вiдаю границь і меж.
Я скрiзь: у полі і на морі —

Мене кругом ти віднайнеш.
З тобою говорить не стану,
На це надію ти облиш.
Своїми мертвими устами
Я розмовляю з Богом лиш.

* * *

Жалом жалю жалимо
Серце раз у раз.
І його ми палимо
Кожну мить та час.
Болем болю виболить
Серце нанівець.
В Бога вже не вимолить
Інших нам сердець.
Може, краще б каменем
Стало воно щоб...
Серце, ах, пробач мене,
Я оце про що?

* * *

Самотній човен на воді,
Загублене весло.
Його, напевно, ще тоді,
Весною принесло.
Однісінький на міліні,
Мов сторож самоти
Йому тепер в ці теплі дні
Нема куди пливти.
А хвиля б'ється об корму,
Гойда його до сну.
Як довго ще чекать йому
На повінь весняну.

* * *

Світе милий, волошковий краю,
Ти болиш, неначе в серці ніж.
Де б не був — завжди я пам'ятаю
Землю ту, де бігав босоніж.
Де б мене недоля не носила
І куди б в житті не прихиливсь.
Я завжди в собі знаходив сили,
Щоб вернутись в край, де народивсь.
І коли знесилений в двобої,
Спопелію зіркою в імлі,
Я нічого не візьму з собою,
Окрім грудки рідної землі.

* * *

Осіння грядка царство сонних квітів,
Осіння грядка — тільки щем і сум.
Немає навіть спомину про літо,
Немає навіть згадки про красу.
Блукає вітер по стернистім полю,
Гойдає день важку свинцеву вись.
Осіння грядка — стільки смутку й болю,
Ти не дивись на неї, не дивись.

* * *

П'є вечір перегірклий сум
Настояний на сині неба,
І важко падає в росу
Знесилений, самотній лебідь.
І марно б'ється він крильми
У землю мокру, почорнілу.
Ще мить лишилась до зими,
А потім... Потім вічність ціла.

* * *

За мить до осені, за мить,
Коли на сонці лист горить,
Як вечір втомлений бреде,
І вітер в димарі гуде,
Коли стерня вкрива поля
Й синіє в далині рілля,
І зорі падають в траву
Тоді я, наче, не живу.
Тоді душа тепла шука
Й руки торкається рука.
І серце змучене тремтить
За мить до осені, за мить.

* * *

Пірну у ніч холодну та німу,
Пошиту тільки з туги і печалі
Стару березу мовчки обійму,
Ми вже не раз тут ранки зустрічали.
І буде вітер листя обривать,
І будуть зорі падати в безодні.
Уже б пора навчитися втрачати.
Чого ж мені так боляче сьогодні?

* * *

Вперед, вперед, за щастям, ночі й дні,
На гострі шпичаки тернів і глідів,
Воно потрібне всім – тобі й мені
Вдень і вночі, при будь-якій погоді.
І йдемо ми за океани аж,
Його шукаєм, сповнені надії.
А щастя що? Примара, сон, міраж,
Люзія, невиправдані мрії.

* * *

Не дорікай мені нічим —
Колись ввісні душа сказала.
Вона просила плачучи
Й руками сльози витирала
І я прокинувся на мить.
Й чомусь подумав: «Милий Боже,
Коли душа в весь час болить
То зачерствіть вона не зможе.
Як зачерствіє враз вона
Бездушшя випустивши жало,
То буде в тім моя вина,
Що дорікав її замало».

* * *

Чужі поводири й пророки
Крізь кров і біль, хто як умів
Тебе водили стільки років,
Що й заблудилися самі.
І ти стоїш серед дороги,
Кругом воріння і хрести
Моя Україно — небого,
Тебе нема кому вести.

* * *

В бездонні нетрі лісової тиші
Стікає літній день, як з сонця чашки
Висока вільха в лапах сни колише
Давно уже знайомої тут пташки.
Сплелися віти — руки вузлуваті
До неба пнуться наловивши сині,
Вже скоро прийде вечір пелехатий
У шубі з моху на зеленій спині.

Старезним соснам на лапаті крони
Насипле рос холодну позолоту.
У царства лісу є свої закони,
Вони відомі лиш йому достоту.

* * *

За те, що нехтував богами,
За те, що баламутив люд
За те, що насміхавсь над нами,
Ми вершимо над ним свій суд.
Він мусить випити отруту,
Розкаявшись в своїх гріхах.
І пив старий Сократ цикуту
Із чаші в катових руках.

* * *

А що залишиться, спитай,
Від тебе, мене, чи від інших?
Усе перегорить, дотлівши,
Та й упаде за небокрай.
Лише поезія одна,
Чуттів малесенька краплина.
Жива як і сама людина,
І вічна, як душа, вона.

* * *

Якась є дивна таїна в дзеркал,
В холодному, німому їхнім блиску.
Тут ліва стане правою рука,
Все навпаки, хоч здалеку, хоч близько.
Звичайно, безтілесні всі вони,
Нічого і ніхто їм не належить.
Та придивіться — в вас із-за спини
Незримий хтось давно за вами стежить.

* * *

Я хочу вас до лісу повести,
Який пропах опеньками по вінця.
Там вітер ловить дні осінні в сільця,
Що з жовтих трав навчився він плести.
Лиш тільки тишу цю не розбудіть,
Спиніться і прислухайтеся до серця.
Воно до вас стодзвонами озветься:
То падає на землю листя мідь.

* * *

Пахнуть зорі чебрецем і м'ятою
У моїй далекій стороні.
Розлилася над старою хатою
Синя ніч, настояна на сні.
Покотився місяць понад кручею,
Скрикнула в дуплі сова стара.
У яру, в ожиннику колючому,
Хтось знайомий ягоди збира.
На траві ані слідів, ні стежечки,
Лиш росинок золоті рої.
І пасе густий туман навлежачки
Сиві, сиві спогади мої.

* * *

Непривітні, холодні, мохнаті,
Не знайдуть собі місця й на мить.
Темні тіні блукають по хаті
В пізню ніч, коли все кругом спить.
Може це тільки місячне сяйво
У бездонній, німій вишині?
І крізь гілку безлистої айви
Бродить промінь по сірій стіні.
Може, це лиш уява є грою
Дивних марень, видінь, що сплелись?

Або просто шукають спокою
Душі тих, що жили тут колись.

* * *

Жив скрипаль і мав талант від Бога,
Хай не красень, але річ не в тім.
Привела в Париж його дорога,
Щоб усе спізнати у житті.
І спізнав всього, здається, вволю:
Оплесків і слави, і квіток,
І струни підпиляної болю,
І жінок зрадливих, і пліток.
Він своєю скрипкою в народу
Сміх і сльози викликати міг.
І за це йому у нагороду
Кинули анафему до ніг.
По стіні блукають сірі тіні,
Краплі воску тануть на свічі.
Вже нема маестро Паганіні,
Тільки скрипка плаче у ночі.

Цирк

Циліндрик чорний враз підняв угору,
І голуби із нього полетіли.
Повітря розтинають крила білі,
На сцену рампи світять, наче зорі.
Із рукава хустинки кольорові
Він дістає і дістає без краю.
І глядачі захоплено гукають,
Від здивування піднімають брови.
Ілюзії, мов диву, дуже раді,
Всі аплодують майже до нестями.
Так у житті буває часто з нами —
Радіємо обману і неправді.

* * *

Цвітуть терни, так піняво цвітуть
По вибалках, ярах і косогорох.
Я, може, повернусь коли-небудь
В той край, де роси п'ють ранкові зорі.
Там небо аж до болю голубе
І заплелись ожинники у рові.
Там все так само, лиш нема тебе.
Цвітуть терни і колються до крові.

* * *

Дощами засіріла далеч,
Дрімає спорожнілий ліс.
Полями бродить чорна галич,
Чогось шукає у ріллі
Скидає сад сумну обнову,
Згоряє осінь у журбі.
І я весь день сьогодні знову
Здаюся вороном собі.

* * *

Осінні квіти — дивина та й годі,
Осінні квіти — наче увісні.
Ген павутиння срібне на городі
Зчорнілий сонях ловить цілі дні.
Кудись пливуть розгнуздані тумани,
Розвіюючи гриви по полях.
Хитаючись на вітрі, ніби п'яний,
Безлистий клен поскрипує гіллям.
Осінні квіти — дивина та й годі —
Палають жаром під рясним дощем.
Осінні квіти — відгомін мелодій
Хмільного літа, що згоріло вщент.

* * *

Відболить, відплаче, відлеліє,
Відшумить отавами в степах.
Жовтим листям на вітрах зітліє,
Відлетить у вирій, наче птах.
А для вас залишить тільки рими,
Де переплелися біль і щем.
Бо душа – субстанція незрима,
Що від неї можна взяти ще?

* * *

Пожовклий сад. Як нині в ньому тихо.
Лиш дзвонить листя в яблуко зорі.
Прийди сюди, отак замри й не дихай,
Переступивши осені поріг.
Пожовклий сад – душі моєї сповідь,
Міраж напнутих золотих вітрил.
Ген срібний літа бабиного повід
Натягують сполохані вітри.
Пожовклий сад з осінніми дарами,
Снується у повітрі з листя дим.
Ти помолися в ньому, як у храмі.
Лиш оцієї тиші не буди.

* * *

Прийди в мій світ і залишися в нім
На мить одну або на цілу вічність.
В гарячій червні, чи в холодній січні,
Чи в листопаді мокрим і сумним.
Спали в минуле всі мої мости,
Скоси моїх думок густі отави.
Збери всі зорі на високих травах
І допиши усе, що я не встиг.

* * *

Святий великими очима
З ікони дивиться. Овва.
А в мене торба за плечима,
Куди я всі гріхи сховав.
Вона важка, неначе камінь,
Вгрузає в душу, далєбі.
І я стою один у храмі,
Чужий святому і собі.

* * *

Розбилась доля на уламки,
Розсипалась на сотні зір.
І на душі, як після п'янки,
Нудотно й гірко так, повір.
А час бодай хоч на хвилинку
Нічого з пам'яті не стер,
І долі власної частинки
Мені не склеїти тепер.
За вікнами осіння сирість
Гойдається, мов увісні.
Кому ж потрапив я в немилість —
Чи Богові, чи сатані?

* * *

В пожовклих від часу листках партитур
Вплелися мереживом ноти.
Уже не втекти від тілесних тортур,
Не дітись ніде від скорботи.
Палке інтермецо розтрачених мрій,
Хтось пальцями клавіші будить.
І перше кохання, і біль безнадій
Роз'ятрює зранені груди.

Мелодія дивна під купол зліта
І лине від краю й до краю.
В Варшаві, в костьолі Святого Христа
Шопенове серце ридає*.

* * *

Жив дивний цар, багатства він не мав,
В красу і правду безкінечно вірив.
А ще багато слуг собі тримав,
Пишався ними і любив без міри.
Але літа пірнули в далечінь,
Посивів цар, і заболіли груди.
І стали слуги сірі, наче тінь,
А потім повідходили в нікуди.
І залишився він на старість сам —
Один, як перст, без віри і надії.
Ну що мені іще сказати вам?
Той цар — це я, а слуги — мої мрії.

* * *

«Розіпни!» — кричали всі Пілату,
«Хай помре!» — гукали скрізь вони.
Й повели нещасного на страту,
Й розп`яли не знаючи вини.
Краплі крові падали на камінь,
З-під вінка, що на обличчя ліг.
«Іллі, Іллі! Лама савахвані —
Чом ти не вберіг?»

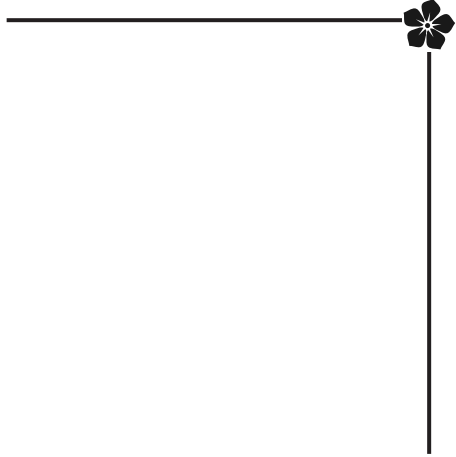
* За проханням Ф. Шопена його серце після смерті було замуроване у Варшаві в костьолі Святого Христа.

* * *

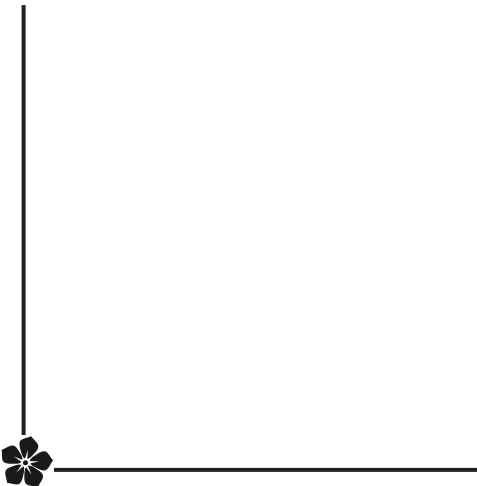
Тчуть Мойри* долю і вночі, і вдень,
Тчуть Мойри долю вперто і завзято.
Одному щастя — крапельку лишень,
А в іншого його аж забагато.
Та треба пам'ятати нам усім,
Що доля річ занадто вже примхлива.
Сьогодні обдарує тебе всім,
А завтра обкраде, немов на диво.
І пустить жебраком по світу цім,
Самотнього, без рідних, і без друзів.
Тчуть Мойри долю, тчуть і лиш потім
Її отрима кожен по заслугі.

---

* *Мойри — міфічні богині долі.*

Жменя роси

* * *

До забутого, рідного краю,
Полечу крізь розвихрену синь.
Там у жмені свої назбираю
Срібних крапель дзвінкої роси.
Бо за вікнами пізня вже осінь,
До морозів один лише крок.
Аж до крові порізавшись, босі,
Бродять душі померлих квіток.
Вже листочки у них не зелені
І від холоду кожна тремтить.
Їм напитися дам я зі жмені,
Хай воскреснуть бодай хоч на мить.

* * *

Колись весна постукала у двері,
Здається, я малим ще був тоді.
Кораблики із білого паперу
Пливли від мене в простір по воді.
Приходили у гості літні спеки,
Кружляла хуртовинами зима.
Тепер моє дитинство так далеко,
Що вже туди стежок давно нема.
Кораблики мої ви, паперові,
Де вас шукати, у яких краях?
Об спогади порізавшись до крові
Надіями бинтую душу я.

* * *

Квиління душ в катівень підземеллі,
Хтось плаче і гримлять важкі кайдани.
Віки чийсь поживклі кості мелять,
Вирують площі й охають майдани.
Тисячоліття крові та наруги,

Жирують знахабнілі паразити.
На дибі рвуться жили від натуги,
Радіє в чорній рясі інквізитор.
Історія у людства — тільки бійні,
Над жертвою зухвалий кат регоче.
Кажіть, що перед Богом всі ми рівні,
Але ніхто повірити не схоче.

* * *

Розбрелись стежки мої тернисті,
По степах в небачені світи.
Під снігами чи в опалім листі,
Вже тепер нічого не знайти.
І скажіть навіщо їх шукати,
Все давно розтануло в імлі.
За селом спочили батько й мати,
Між хрестів та горбиків землі.
Лиш туди не губиться дорога,
Ні зимою, ані літом теж.
Об життя сколовши босі ноги,
Тільки там ти спокій віднайдеш.

* * *

Снується мокра тиша біля тину,
Весь час на ринвах вітер грає соло.
Латає осінь порвану хустину,
Кленовим листям, що лежить навколо.
В конвульсіях забилася зірниця,
Між хмарами то зблисне, то погасне.
Душе моя, чому тобі не спиться?
Ти в цю пору завжди така нещасна.
Марудиш, як дитина серед ночі,
Мої думки римуєш нині знову.
Паперу олівець про щось шепоче —
Чужу негарно слухати розмову.

* * *

В цій осені давно нема тепла,
Вже не зігріти ні душі, ні тіла.
Вона дороги листям замела,
Тай у далекий вирій відлетіла.
І ти тепер, здається, зрікся сну,
Поринувши в думок німі безодні.
Надіятися будеш на весну,
Але вона не вернеться сьогодні.
Та раптом серед мрій і сподівань,
Усе тобі до болю надокучить.
Зостанеться хіба лиш біль прощань
Й пораненого птаха крик пекучий.

* * *

Напився ранок синьої вологи,
Стара верба схилилась край води.
Купає вітер в річці босі ноги,
Лишаючи на березі сліди.
Так легко тут, маленькому хлопчині,
Палає жаром вересневий світ.
Уже зозуля на старій калині,
Для нього накувала торбу літ.
Як шкода, що усе минає скоро,
Бо хто збагне життя шалений біг?
Де згодом час років зітлілих порох,
Жбурне йому під ноги, мов на сміх.

* * *

Пора прощань у сірій паранжі,
Зірвавши горобинове намисто.
Спинилася скраєчку на межі
Між холодом і пізнім падолистом.
Черлена мідь лягає на стежки,

Бринять вітрів мелодії мінорні.
Крадуться мокрі тіні навпрошки,
Через поля поорані та чорні.
До мене в гості, а куди ж іще?
Вони моєї не минають хати.
Ще погукаю вітра із дощем
До них мені давно вже не звикати.

* * *

Я нидію з тобою сам-на-сам,
Душе моя – уперта неборако.
Візьми що хочеш, я усе віддам,
Лише зі мною трішки побалакай.
Папір і ручка, що тобі іще?
Кімнату лампа сяйвом заливає,
Щоб вихлюпнути в рими біль і щем
Слова потрібні, але їх немає.
Бо ти мовчиш, неначе б то німа,
Напевно, пригадала всі образи.
На тебе вже надіятись дарам,
Сьогодні знову ні строфи, ні фрази.

* * *

Ховається метеликом рудим,
Малий листок під квіткою, що в'яне.
Від картоплиння спаленого дим,
Хитається на вітрі, ніби п'яний.
Осіній дощ важкий, немов свинець,
Сьогодні знов кінчатися не хоче.
І сходить день, як вістря нанівець,
Впиваючись у чорний морок ночі.
Здається, сум тепер немає меж,
Він цілий світ заповонив собою.
Якщо в його обійми попадеш,
Він вмить тебе поглине з головою.

Н. Паганіні

Десь у театрі муз,
Вкотре зовуть на «Біс».
Ллється пекучий блюз,
Срібним потоком сліз.
В плетиві доль і драм
Лине мінорний вальс.
Грає маестро вам,
Нині останній раз.
Заздрощів чорну мить,
Спробуй переживи.
Ах, як струна болить,
Що підпиляли ви.

* * *

Гойдає вітер біль пожовклих віт,
Що заглядають у розбиту шибку.
Короткий день втікає до воріт,
Здається, він згорить занадто швидко.
Просіявшись, мов попіл, крізь гілки,
Укриється зіркастим пледом ночі.
І спогадом полиново-гірким,
Колись до вас вернутися захоче.
Та ви його від себе не женіть,
Нехай він вам на хвильку пригадає,
Оту червону-золотаву мідь,
З дерев яких давним-давно немає.

* * *

Закружляла віхола,
В землю б'є крильми.
Знову ми приїхали
В гості до зими.
Дзвонять срібні дзвоники,

Ах, далека путь.
Завірюхи-коники
Муштуки гризуть.
Яблуком надкушеним,
Місяць проліта.
Інеєм притрушує
Вже мої літа.

* * *

Безлисті крони будять в небі сум,
Їх більше тут нікому не зігріти.
І падає знесилено в росу
Холодний і гіркий осінній вітер.
Скрізь під ногами листя шелестить,
Нависли мокрі хмари над землею.
Вже до зими зосталась тільки мить,
Тож нині примиряюся із нею.
Вдивляюся у жовті міражі,
Шукаю шлях до кинутого краю.
Із рим виготовляю вітражі
І лиш птахам єдиним співчуваю.

* * *

Зелені ночі пахнуть чебрецями,
Їх, ніби, хтось навмисно позбирав.
І літо захмеліло до нестями,
Пливе по океану буйних трав.
Як ляжеш спати в зоряній колисці,
То перед тим собі поворожи.
Чи місяць у своїй сріблястій мисці,
До ранку принесе тобі ожин.
Бо сни такі химерні і дивацькі,
Крильми торкнуться ледве вій твоїх.
Й промчатся коні по Шляху Чумацькім,
Ти тільки спробуй наздогнати їх.

* * *

Хтось місяця закинув срібний серп,
Прямісінько у вересневу просинь.
А я рибалю у полоні верб,
На вудку сонця ловлю стиглу осінь.
Вода мені стікає за рукав,
І прохолода руку обпікає.
Зається, тут надовго заблукав,
Бо звідси щось мене не відпускає.
Додому риби я не принесу,
Хіба, що трішки осені в торбині.
Із пригощів кленових п'ю росу,
Вслухаюся у крики журавлині.

* * *

І знову ти наснилася мені,
Забувши всі образи і докори.
В розкішному, строкатому вбранні,
Стоїш аж ген, де тліють осоки.
З'являєшся укотре крадькома,
Бліде обличчя і глибокі очі.
Покинута і зраджена всіма,
Кудись мене гукаєш серед ночі.
Йду за тобою, осене моя,
Суше бадилля босі ноги коле.
Ти відлетиш до вирію, а я
Від суму стану перекотиполем.

* * *

Ця перша позолота саду
І легка від хмарини тінь,
І сині очі винограду,
Що задивились вдалечинь.
Це вже було колись, я знаю,

І навіть пригадалось де.
Знов до покинутого краю,
Стежина пам'яті веде.
Але душа втомилась досі
Блукать. І певно, в цьому суть,
Що їй не хочеться в ту осінь,
Де лише спогади живуть.

* * *

Шукати літа тут уже дарма,
З дерев останні шати опадають.
Приходять сонні ранки крадькома
І в хованки з вітрами часто грають.
Крик журавлиний чуєш в вишині,
Рахуєш звіра обережні кроки.
Бредеш через промоклі, сірі дні,
В природи царство добре і жорстоке.
Чужа рушниця втиснеться в плече,
Колючий постріл вдарить, ніби з неба,
І рана птахи раптом запече,
Неначе б то поцілили у тебе.

* * *

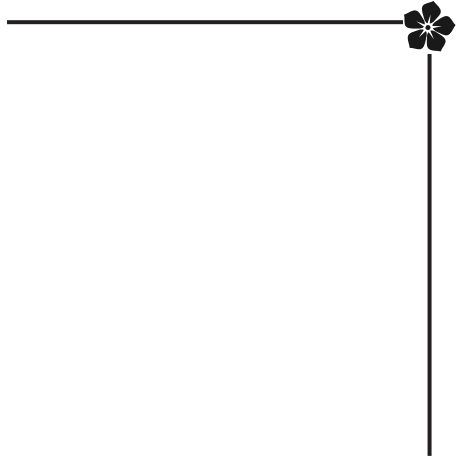
О, як давно не снилися мені,
Оті дитячі зоряні причали.
Я так змінився за роки та дні,
Бо доля і життя всього навчали.
То лялькою для них частенько був,
То дзигною в життєвій круговерті.
А що в минуле може повернуть?
Хіба листок в потертому конверті.
Та я з шухляди викидав листи,
Аби душа не стала паперова.
І за собою спалював мости,
Немов нікому не потрібні дрова.

* * *

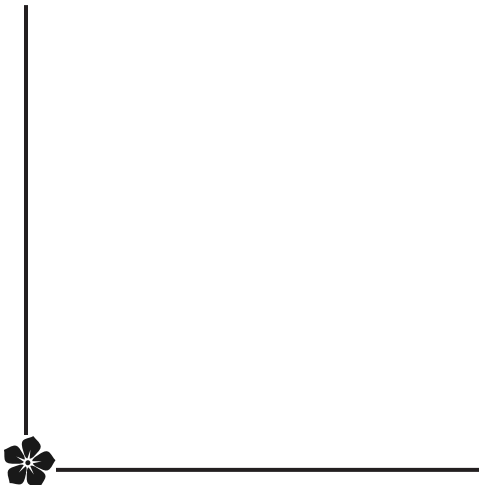
Б'ються в шибки вітри, ніч не відає дна,
Сонний місяць тремтить, над обривом високим.
Що минає усе, не моя в цім вина,
Ледве в тиші німій час відлунює кроки.
Вранці зорі рясні догоряють в росі,
У глибокім яру синій морок дримає.
На дуплявій нозі клен старенький присів
Він, здається, мене ще малим пам'ятає.
Повернувся б туди на одну бодай мить,
Де дрімучі ліси сплять покупані в зливі.
Край пропах полином, тяжко серце болить,
Ніби ті полини, його паростки сиві.

* * *

Вже листопад від холоду заляк,
В кишеню вечір мокрий день ховає.
Колючий вітер знахабніло так,
З дерев останнє листя обриває.
Куди подітись, захватись де,
Від суму, що у мороці крадеться?
Весна сюди не скоро ще прийде,
Й чекати зиму довго доведеться.
Густе повітря напоїв полин,
Сьогодні ми усі в негоди бранці.
Латаю небо клаптями хмарин,
Нитки дощу течуть мені крізь пальці.

*Вереснева
колиска*

* * *

Туман густою бородою
Лоскоче верби край води.
Мені б вернутися туди,
Де спить хатина під горою.
Всю стріху вкрив зелений мох,
Навколо синій ліс дрімає,
Там, під пеньком, казки ховає
В торбиночці старенький Ох.
Стежок там дивні плетива,
Давно під листя поховались,
Вони мене не дочекались,
І вкрила їх густа трава.
Мені б вернутися туди
І всі стежини відшукати,
З відра, що батько вніс до хати,
Ще раз напитися води.

* * *

Сива, забута казка,
Очі такі сумні.
Просить вона: «Будь ласка,
Холодно тут мені.
В хату впустіть до себе,
До діточок малих.
Завжди була потреба
В добрих казках отих.
Я ж бо вас всіх ростила,
Кожен же був дитям,
Зараз не маю сили,
Впала у забуття.
В хаті у вас комп'ютер,
Дивно змінився час.
Важко мені збагнути,
Що я чужа для вас».

* * *

Я сфінкс, я таїна таїн,
Господар пірамід величних.
До сонця і вітрів я звичний,
І вічний сторож цих руїн.
Нема для мене таємниць,
Усе я знаю достеменно,
Я пам'ятаю поіменно
Усіх рабів царів і жриць.
Приглянься до очей моїх,
Прислухайся до уст камінних
Й ти зрозумієш неодмінно,
Що я мудріший від усіх.

* * *

Цвітом сипнули вишні,
Білим, неначе сніг.
Де ви літа колишні?
Чом я вас не зберіг?
Сріблом на скроні впали,
Зникли удалині.
Як вас лишилось мало,
Ніби на сміх мені.

* * *

Всихає старезна сосна,
Вітри вже верхівку зломали.
Сьогодні для неї весна
Байдужа і зовсім не мила.
Промчались над нею літа
Нестримно і несамовито.
О, скільки вона пам'ята,
Що їй довелось пережити.

Морозом палима не раз,
Стрічала і бурі, і гради.
Жорстоким до неї був час,
Не знала від нього пощади.
Вирує весняна вода,
Живицею пахне і глеєм.
Сосна, наче птаха руда,
У вічність летить над землею.

* * *

Тіло жде зі старістю побачення,
Притомилось, зранене болить.
А душа, ще зовсім не розтрачена,
Тягнеться до неба кожну мить.
Вся така, розвихрена й розкрилена,
Й досі сподівається на те,
Що я знову побіжу хлопчиною,
Доганяти літо золоте.

* * *

В шумкій воді розвихрена весна
Купає неба голубинь бездонну.
І знов душа від збудження хмільна,
Неначе виривається з полону.
Летить увись, назустріч журавлям,
Радіючи весни хвилині кожній,
А тіло, як безсиле немовля,
На ноги твердо стати неспроможне.
І дивиться із болем їй у слід,
І серце від образи завмирає.
Невже, проживши разом стільки літ,
У них нічого спільного немає?

Заєць

У вуха дзвінко ляснув постріл,
Ударив, наче батогом.
Різнув повітря шротом гострим
І здибив землю враз кругом.
Поранений забіг у балку,
Притишився в сухій траві.
Боліла перебита лапка,
Перед очима меркнув світ.
Згоряла на морозі днина,
Пітьма лягала навкруги,
І мерзли ягідки калини,
Що рясно капали з ноги.

* * *

Острів Олени Святої,
Важко встає із води.
Де ви, колишні герої?
Чом не прийдете сюди?
Пізно, як місяць виходить,
Котиться схилом небес,
Тінь імператора бродить,
Сріблиться шпаги ефес.
Дивиться в марево ночі,
Сумом наповнює зір,
Вітер солоний лоскоче
Чоло бліде, мов папір.
Де ви, мої генерали?
Де гренадери мої?
Ті, що за славу вмирили,
Свідки минулих боїв.
Де ви, М'юрате і Нею?
Хто пам'ятає про вас?
Все уже стало землею,

Всіх поховав сивий час.
Тіло на березі Сени,
Не повернутись туди*.
Острів Святої Олени,
Важко встає із води.

* * *

На багаття метклик летить,
Там він зіркою стане на мить.
Спалахне й спопеліє до тла,
І залишиться тільки зола.
Небагато зосталося жить,
Ще хвилинка одна, або мить.
І тоді він навіки засне.
Тільки ж як вабить сяйво ясне?
Певно, доля у нього така –
Невесела, жорстока, гірка.
А від долі ніхто не втече,
Тож – вперед, на вогонь, хай пече.

* * *

Прийду до осені на прощу,
У храм природи – віщій ліс.
Там вітер хмарами полоще
І листя обрива з беріз.
Там стільки див знайти ще можна,
Що загубилися в росі.
Тобі всміхнеться вільха кожна,
Їй осінь не страшна зовсім.
Там все одіте в дивні шати,
Там стільки золота й прикрас,
Там можна сотні раз вмирати
І воскресати сотні раз.

---

* 15 грудня 1840 року прах Наполеона було перевезено до Франції.

* * *

Ще зранку дід косу клепає,
Розбуджує блакить ясну.
І сонце променем торкає
Його сріблясту сивину.
Обличча зморшки поорали,
Зігнувся весь, спина болить.
Вже дідусеві літ чимало
Та без роботи не сидить.
Давно не ходить сам у росу,
Не ті вже сили, далєбі.
Клепа старенький вранці косу,
Літами дзвонить в голубінь.

* * *

У янгола очі печальні й сумні,
Заплакані в янгола очі.
Чомусь вони в душу запали мені,
Її покидати не хочуть.
І мучиться бідна душа кожду мить,
Спокути для себе шукає.
Вона серед ночі так часто болить
Та їй порятунку немає.
О, грішна душе, ти позбудешся мук,
Як станеш на суд перед Богом.
Бо в янгола очі печальні тому,
Що ти відреклася від нього.

* * *

Полум'я свічки, жовтий метелик,
Б'ється й не може злетіть.
Клен одинокий стеле і стеле
Листя червоного мідь.
Жовтий метелик, тіні на стінах,
Спогад, як рана болить.

Довго чекаю від тебе листів я,
Чи дочекаюсь коли?
Тіні на стінах – миле, прекрасне,
З пам'яті час все зітре.
Полум'ям свічки скоро погасне,
Жовтий метелик помре.

* * *

Оці дощі не мають ліку,
І день вмирає у журбі.
Так є і буде так до віку,
Це плаче осінь, далєбі.
У неї суму – аж по вінця,
Здається, в нім немає дна.
Скидає клен свої червінці
На мокру землю, край вікна.
Вдивляюся в простори сонні,
Не за горами вже зима.
І на моєму підвіконні,
Совою сивий сум дріма.

* * *

Біля цвинтарної брами,
Поміж могильних розп'ять,
Тіні блукають ночами,
В час, коли люди всі сплять.
Місяць вгорі непорушно
Сяйво кида на хрести.
Хто це? Чиї оце душі,
Спокій не можуть знайти?
Може, це душі убитих,
Спраглих, голодних людей,
В землю без часу заритих
Ради примарних ідей?
Може, шукають спокою

Душі померлих катів?
Хто це, нічною порою,
Часто блука між хрестів?

* * *

З дитинства нагукаю мрій,
З далекої весни.
Хай на подушці на моїй
Посплять отут вони.
Такі знайомі всі мені,
Я їх люблю без меж.
Вони втішали мої дні
І ночі мої теж.
Гей, де ви, нумо всі сюди!
Гукаю, мов колись.
Хоч знаю, мрії назавжди,
Від мене відреклись.

* * *

Небо в ластовині
Зірочок дрібних.
Та старій хатині,
Зовсім не до них.
Вікнами в синь ночі,
Гляне, не моргне.
Дочекатись хоче
Здалини мене.
Пахне м'ята-рута,
Спить навколо ліс.
Усіма забута,
Щемно їй до сліз.
Вітер видуває
Місяця ріжок.
Вже до мого краю,
Не знайти стежок.

* * *

Збиваю роси, так необережно,
Йду по колючій, вимоклій стерні.
Розбіглися осінні, сірі дні,
Мов дикі коні у степах безмежних.
Імла липка, волога і драглиста,
Мені лягає втому до ніг.
Уздовж розмитих, польових доріг
Стоять дерева чорні і безлисті.
Ховаючись в колючих терниках,
Захриплий вітер кашляє старечо.
І падає на мокру землю вечір,
Мов зраний, невідлетілий птах.

* * *

Небес ультрамарин
Спиває далина,
І сивіє полин,
Хмельніший від вина.
Гіркіший від образ,
Від безнадій і втрат.
Так було вже не раз,
Так буде ще стократ.
Терпкий оцей настій,
Вихлюпує за край.
Постав його на стіл
І в чаші наливай.
Ми вип'ємо удвох,
Заллєм душі вогонь.
Від цього краю Бог,
Вже відцуравсь, либонь.

* * *

Це не сивина, мій друже, ні.
Це лягли на скроні пелюстки.

Бо любив блукати навесні,
Коли квітли піняво садки.
Це не сивина, мій друже, ні.
Це волосся запорошив сніг,
Бо блудив зимою ночі й дні,
По світах де не було доріг.
Це не сивина, мій друже, ні.
То лиш попіл нездійснених мрій.
Тих, що перетліли на вогні
Самоти, зневір і безнадій.

* * *

Бродять душі померлих квіток,
У безлистих садах, по росі.
Впав на озеро неба шматок,
Перемоклий до нитки, зовсім.
Сірий морок гойдає довкіл,
Пожовтілі, сухі комиші.
Впав раптово неприспаний біль,
На долоню тремкої душі.
Похилився старий живопліт,
Чорним вороном ніч нависа.
І на вітрі горить сухоцвіт –
Мертвих квітів остання краса.

* * *

Полечу сіренькою пташиною,
В рідний край, у сторону свою.
В зарослях з колючою ожиною,
Я гніздо малесеньке зів'ю.
Віднайду стежки давно загублені,
У траві, що росами бринить.
Все оте до болю недолюблене,
Я тоді зумію долюбить.
І хлоп'я, що на узліссі грається,

Слухаючи листя передзвін.
Нізащо на світі не дізнається,
Що колись я був таким як він.

* * *

Я в ті краї не повернусь ніколи,
Там осінь поселилась назавжди.
Тримає ніч туман за мокрі поли
І листям загортає всі сліди.
Підійме день важкі свої повіки,
Але не зможе подолати сум.
Дріма хатина ні дверей, ні вікон,
Лиш почорніла стріха п'є росу.
В безлистім лісі порожньо і голо,
Хіба в верхівках вітер загуде,
Тут осінь поселилася навколо,
Весна сюди ніколи не прийде.

* * *

Я сон-трава, я сива-сива,
Як ті тумани восени.
Коли я навіваю сни,
Тоді лише стаю щаслива.
Мені відомо стільки див,
Ти тільки-но склепи повіки.
У мене є світів без ліку,
Стежин, де ти ще не ходив.
Насню тобі бузковий край,
Стареньку батьківську хатину,
Густий барвінок біля тину,
Лише мене не покидай.
Зі мною однією будь,
Бо я усе на світі знаю,
Лиш я одна допомагаю
Все пригадати і забуть.

* * *

Мій пралісе, тебе уже немає.
Ти просто зник, неначе увісні.
Чорніють навкруги померлі пні
Та вітер чагарник сухий ламає.
Колись ночами мавки тут блукали,
Зелені коси мили у росі.
Тепер вони загинули усі,
Могили їх давно позаростали.
Настояний на сумі долину,
Густий туман ховається у рові.
І диких квітів очі кольорові
Вдивляються у сиву далину.

* * *

В далеку гавань, на вітрилах снів,
Лечу, пливу бездонними ночами.
На ті дитячі зоряні причали,
В краї, що квітували навесні.
Відшукою загублені сліди,
В гущавині старезного пралісу.
Тут від хмільного запаху меліси
П'яніє в небі місяць молодий.
Стара хатина і забутий сад,
Вони завжди чекають там на мене.
В реальність, де все сіре і буденне,
Лиш ранками вертаюся назад.

* * *

Уже дзвенить в садах осине свято,
Між стиглих груш, солодких, мов нектар.
Але тепла у серпня небагато,
Ще мить і запалає листо жар.
Одягне він ліси в барвистий одяг,
Прикрасить позолотою кущі

І повезе вас вересневий потяг,
Туди, де лиш тумани і дощі.
Промоклий вітер музику Вівальді,
На саксофоні ринв загра для вас.
І жовте листя, на старім асфальті,
Вам протанцює свій останній вальс.

* * *

Відлітають птахи в далечінь голубу, невідому,
Над полями бринить, їхня пісня тремтлива й сумна.
За птахами і ми відлітаєм від отчого дому,
І не дума ніхто, і не віда чия в тім вина.
А виною є час, він бездушний, нічого не знає,
В ньому вічність і мить в безкінечну вервечку сплелись.
Не зупинить його і ніхто його не загнуждає,
Треба вірить лишень, що повториться все ще колись.
І нема цьому меж, час в безодню відмірює кроки
І руйнує усе, і усе відбудовує час.
Ми прилинемо сюди, через тисячі й тисячі років,
Тільки дуже шкода, що ніхто не впізнає вже нас.

* * *

Відболію й травною стану,
Зеленітиму навесні.
Коли згине у полі сніг,
І навколо льоди розтануть.
Все до краплі землі віддам,
Розростуся серед розмаю.
Хто сказав, що життя немає,
В потойбічних світах, десь там?

* * *

Поламаной щогли роги,
У трюмі повно вже води.

Звідкіль вітрильник цей убогий?
І як потрапив він сюди?
Десь там залишилися милі,
Вогні далеких маяків.
Він пам'ята шторми і штилі
Й веселий гомін моряків.
Уранці, як приплив відступить,
І ясний запалає день.
Лиш скель видніються уступи
Та гострі рифи де-не-де.
Думки сплітаються, мов спрути,
Чорніє у кормі діра,
На міліні, всіма забутий,
Старий вітрильник помира.

* * *

Коли загляне старість в очі,
Все пригадається тоді.
І рідний край, і отчий дім,
Куди вернутись ти захочеш.
І полетиш у сні, бодай,
Щоб хоч побачить на хвилину,
Ту, що давним-давно покинув,
У той знайомий серцю рай.
Але шукати вже дарма,
В обличчі милім риси юні,
На кіс її пшеничних руні,
Снігами спочива зима.

* * *

Вони над тобою глузують,
Не відають що таке гріх.
Роздінуть тебе і роззують
Тай виставлять людям на сміх.

Давно відцурались від Бога,
Чужі їм і совість, і стид.
Моя Україно-небого,
Хто нині тебе захистить?

* * *

Мені ще сняться сни лісів зелені,
Мохи столітні на дубах крислатих.
Вузька стежка, що біжить до хати,
Забутий сон, в нім тиші повні жмені.
Спіткнеться ніч об сонця срібний промінь,
І сонний ранок розклепить повіки.
Тим снам уже ніхто не знає ліку,
Хіба, що сич який дрімає в кроні.
Сліди мої ховають там дбайливо,
Ожинники колючі, довго дуже.
Та пні чорніють до всього байдужі,
Зелені сни лісів. Ну що за диво?

* * *

Яка пільма. Ну що за ніч сьогодні?
Думки до болю роз'ятрили душу.
Я розумію, що писати мушу,
З реальності втікати у безодню.
На клапті рву свідомості частини,
Нехай, пливуть листків поживклих шати.
Я їх не буду довго ще чіпати,
Допоки в жилах кров моїх остине.
Геть, геть думки, хай буде мені ліпше,
Бо з вами, бачу, жити важко дуже.
Мене покиньте, я ж бо занедужав.
Мій череп – мушля і нічого більше.

* * *

Чому не спиш, зітхаєш так чого?
І що тебе ночами тяжко мучить?
Чи ті думки безформені, колючі,
Чи згадки, що печуть, немов огонь?
Забудь усе, засни, прошу тебе,
Я спокою твого вже не порушу.
Я відпущу з тобою свою душу,
У мерехтливу зоряність небес.
Та ось біда, побувши ввишині,
Переборовши важкість і утому.
Чи схочете вернутись ви додому,
Ти і душа? Мені, здається, ні.

Епілєнсія

Крізь товщу скла собі торую путь
І об осколки ріжу босі ноги.
Я знаю, що назад нема дороги,
А кров тече блискуча, наче ртуть.
Густе повітря ріже автоген,
Липкий потік струмує по підлозі.
Я падаю і корчусь у знемозі,
Сприймаю світ, немов через рентген.
Звивається в конвульсіях пільма,
Хтось на обличчя лле метал гарячий.
Як добре, що мене ніхто не бачить,
Як добре, що нікого тут нема.

* * *

Ця позолота кленів, аж багряна,
Летить, летить кінця її немає.
Здається, що природа помирає.
Усе скінчиться пізно, а чи рано.
Коротка мить, або мала краплина,

Для вічності однакові, їй-Богу.
Торує кожен сам собі дорогу
Та все одно колись таки загине.
Під ноги геть зів'яле листя, друже,
Йому немає місця в цьому світі.
Малий листочок ще тремтить в міжвітті
Та він сьогодні всім уже байдужий.

* * *

Гряде епоха розбрату і чвар,
Де кожен сам собі і ні для кого.
І годі вже надіятись на свого,
Свої тут стали гірші яничар.
Ще й досі продають, як і колись
Сестер та матерів в ярмо чужинцям.
Вже землю розікрали по частинці,
А ти мовчи, наш Боже, і дивись.
Сиди й дивись на них, вони поки
Свої свої крові не нап'ються.
А потім ще й до Тебе доберуться
І просто віддадуть за мідяки.

* * *

Гримить ланцюг, сочиться з рани кров.
На площі, у Руані, людно нині.
Ступають босі ноги по драбині,
Вже скоро тіло звільниться з оков.
Не стало болю, наче б то здалось,
Холодною росою стовп укритий,
Про щось кричить монах несамовитий,
Реміння гостре в тіло уп'ялось.
Нема ні краплі страху на лиці,
Лиш зір до неба, милостивий Боже,
Чому мені король не допоможе?

А кат іде із факелом в руці.
Палає хмиз і дим угору лине,
Ні пари з уст, ні слова більше, ні.
Загине Жанна д'Арк у цім вогні
Та Франція ніколи не загине.

* * *

Душе моя, чому на самоті,
Я змушений боротися з тобою?
Не можу відвернутися від бою,
А час пливе водою, мов потік.
За роком в рік, у вічність, аж свистить,
По колу день і ніч, також по колу.
Нікому не вдавалось і ніколи
Цю круговерть жорстоку зупинить.
Чи то нам розлучатися пора,
Бо до зими, зовсім уже близьенько?
Куди від мене рвешся так, серденько?
Неначе дика птаха за моря.
Якщо втомившись я впаду колись,
Аж ген, за неосяжним небокраєм,
Нехай між нами тут ладу немає,
Ти згодом там за мене помолись.

* * *

Дружині Вірі

Повітря напоїли полини,
Дерева в багряницю одяглися.
Ти цій природі просто помолися,
Немов язичниця, із давнини.
Вклонися усьому, що бачиш ти:
В степу, напівзів'ялій материнці,
Пожовклому ростку і солонинці,
Бо скоро їм судилось відійти.

Коли в саду все листя догорить
Та й упаде на землю почорнілу.
Ти вкотрий раз пройдеш по його тілу,
Ступай тихіше, бо йому болить.

* * *

Загубитись в лісах, на зеленому мосі поспати,
Вкритись ковдрою неба, зігрітись хоч трішки, бодай.
Та й полинути знову в далекий, покинутий край.
Потім пригорщу повну достиглих суниць назбирати,
Повернутись додому, а хати давно вже немає.
Чи наснилось мені, чи то справді було це колись?
Вікна білої втоми по вінця за ніч напились,
Глянеш вранці навкруг, все снігами зима замітає.

* * *

Ніч ховала зірки в колодязі,
Сонний ранок брів по росі.
Сивий старець в блаженським одязі,
На подушці моїй присів.
І відкрив тоді таїну мені,
Хочеш вір цьому чи не вір.
Але вірші – це душі спіймані
І покладені на папір.

* * *

Сипнув Чумацький Шлях зірками,
Напився вітер долину.
Я помудрів, либонь, з роками
Та помилок не оминув.
А дні біжать, неначе коні,
Такі невпинні і прудкі.
Притиснувши до скронь долоні,
Ловлю далекий дзвін підків.

Копуюсь в пам'яті завзято,
Знімаю спогади з полиць.
Таки вдалось мені багато,
В житті накоїти дурниць.

* * *

Спи, засинай, блакитноокий хлопчику
На зірваних квітках моїх думок.
За вікнами клюють дощі горобчики,
І казочку нашптує струмок.
Нехай тобі насниться край покинутий:
Хатина, ліс, некошені жита.
Туди тобі ніколи не полинати,
А ти надійся, вір і пам'ятай.
Та вірші ще зі строфами барвистими,
Чужа для них політика брудна.
Нехай вони течуть річками чистими,
Щоб душу в них вихлюпував до дна.

* * *

Моя неопалима купино,
Грій, зігривай людську замерзлу долю.
Цей світ, в якому стільки зла і болю,
Без тебе вже загинув би давно.
Край вічності на хвильку зупинись
І помолися Богові одному.
За тих, що не вернулися додому,
Там у світах загинули колись.
Хай душі їхні – недосяжне дно,
Святі чи грішні, вже не розглядіти.
Я знаю, ти зумієш їх зігріти,
Моя неопалима купино.

* * *

Літа, літа, агов, куди ви?
Спиніть свій ошалілий біг.
Ще вчора зеленіли ниви,
А вже сьогодні випав сніг.
Зайшли б коли до мене в гості,
Чого ж ви, наче вороги?
Кричу, гукаю, в сонний простір,
Ні звуку. Тиша навкруги.

* * *

Звідкіль це все і хто такі є ми?
Того ніхто не може розказати.
Тисячоліть написані томи,
Нікому не під силу прочитати.
І що таке душа, хто відповідь?
Хоч кожен з нас її, звичайно, має.
У цьому світі ти лиш тільки гість
Та де твій дім, того ніхто не знає.
Отак весь час живем у незнанні,
Самі собі буваємо не раді.
В турботах пролітають наші дні
І задрощі стають нам на заваді.
В нещасті Бога згадуем не раз,
Будуємо церкви і мінарети.
А Бог живе у кожному із нас.
Агов, людино, відгукнися, де ти?

* * *

Відтерплю, відплачу, відболію,
Звикну, що тебе уже нема.
Облетілим листям перетлію,
Перегіркну, як в степу туман.

Зранені перебинтую груди,
Може, ще загояться вони.
Що б тобі не говорили люди,
Знай, що став я птахом восени.

* * *

За вікнами сніги й морози нависні,
Дерева уночі біліють, мов скелети.
Далекий краю мій, прилинь до мене в сні,
Спливи бодай на мить, із дна стрімкої Лети.
До тебе я давно уже не приїздив,
Давно не ночував на запашному сні.
Я знаю, що колись ти мав багато див,
А нині там лише блукають сірі тіні.
В гущавині лісів казки твої всі сплять,
І мавок не зустрій, як це було раніше.
Забутися б мені та спогади болять,
Немов рубці від ран, з роками все сильніше.

* * *

В правічному лісі хатина стара,
Де липа дуплява всихає.
Живуть в тій хатині лиш сум та мара,
А більше нікого немає.
Про хату забуло вже сонце давно,
Бо густо сплелися скрізь віти.
Замріяно дивиться сонне вікно,
На дикі, зажурені квіти.
Буває, що пташка сюди прилетить
Й прокинеться тиша від шуму.
І ліс озоветься луною на мить
Та й знову порине в задуму.
Із мого дитинства, забуті казки,
Давно уже тут не витають.
Лише сухоцвіту змарнілі ростки,
Крізь пам'ять мою проростають.

* * *

Під неба голубим вітрилом
Блукаю вже багато літ.
Ловлю у пригорщі вітри я,
Шукаю в океані слід.
Ні берега, ні крику чайок,
Хоча б маленький острівець.
Не відаю куди причалю
І де знайду я свій кінець.
Рву веслами високі хвилі,
(Хто знає скільки ще плисти?)
Переплелись роки і милі
Так, що й несила розплести.

* * *

Колисаються сні у міжвітті лісів,
Що в дитинстві колись мені снились.
Бродять душі казок по холодній росі,
Виглядати мене притомились.
Більше я й на хвилину туди не прийду,
Бо навколо вже осінь згоряє.
Може, це для добра, може, це на біду?
Але так в цьому світі буває.
Не вдавалось нікому вернутись назад,
Хто зумів ту країну залишить.
Всі стежини туди укрива снігопад,
Білим саваном вічної тиші.

* * *

Із Еклізіаста

Заглянь в глибинну суть речей,
Задумайся над всім настільки,
Аби збагнути, що, ачей, –
Все суєта суєт і тільки,

Вигадувати щось дарма.
Тобі й мені, всім пересічним.
Нічого нового нема
На цій землі, під сонцем вічним.
Втечи із попелища мрій,
Які живуть в тобі недремно.
Все ж краще жити без надій,
А ніж надіятись даремно.

* * *

Уламки слів, обривки фраз,
Посеред ночі –
Мені ввижалися не раз,
Ті поторочі.
Блукають все, сюди, туди
І щось шепочуть.
Чи то накликати біди,
На мене хочуть.
Буває, часом на стіні,
Слова римують.
Аби не спалося мені
Шумлять, кепкують.
Хто зна приходять звідкіля,
Вони порою.
Душа тремтить, мов немовля,
Не заспокою.

* * *

Жила душа в хатині з тіла
І не один десяток літ.
Вона свободи все хотіла,
Завжди просилася в політ.
А жити мусила в неволі,
Докори слухала весь час.

Попри усі образи й болі,
Все пробачала кожен раз.
Коли ж вона у вись злетіла
Й поглянула на тіло знов.
На мить їй шкода стало тіла,
Як в'язневі своїх оков.

* * *

Пізня осінь стоїть за порогом,
І вітри десь набралися сил.
Місяць клена торка мідним рогом,
Що до нитки промок від роси.
Він сумує за втраченим літом,
Бо згоріло воно нанівець.
Жовта тиша дзвенить сухоцвітом,
Сірі хмари важкі, як свинець.
Ночі чорні, неначе безодні,
Хочуть листям стежки замести.
Ми з тобою, здається, сьогодні
У минуле спалили мости.

* * *

Дні кружляють, намов каруселі.
Тижнів, місяців, літ не спинить.
Час міня кольорові пастелі,
Аж до болю в очах мерехтить.
Ще тобі сумувать не пасує,
Ще сміється розвихрена вись.
Поки молодість в жилах пульсує,
Не нагадуй, що буде колись.
Згодом долі ти станеш нелюбий
І не в змозі противитись їй.
Від безсилля заціпивши зуби,
Заридаєш на згарищах мрій.

* * *

Життя, як час, відрізок де сплелися,
Трагедії й комедії в'єдино.
Живи, а чи існує у них, людино,
Надійся в безнадії і молися.
В театрі гри, солоне і солодке,
Тут є свої бездари і таланти.
Та пам'ятайте, люди не Атланти,
Життя у них, як спалахи коротке.
Нові актори, ролі в них ті ж самі,
Добро і зло тут сходяться у герці.
Рви, розривай не клапті душу й серце,
Вся сцена повна доль чужих на зламі.

* * *

Дощ цілу ніч, на жовтій черепиці,
Гойдається в колисці вересневій.
Попав листок у павутиння невід,
Йому сьогодні знов чомусь не спиться.
Намоклі крони вільх, ну, що за диво?
Обтрушують із себе краплі дрібно,
Трава пожовкла, дзвонить ними срібно,
Ховаються вітри в гіллі грайливо.
З дощів плетуть вони тоненькі сіті,
Будинки сірі ловлять в них байдуже.
О, як мені хотілось нині, друже,
Прокинутися в днів зелених літі.

* * *

Я правда, я гірка гірка
І майже усіма забута.
Хто ж винен в тім, що я така,
Що ви на мене вділи пута?
Ви обезчестили мене

То поодинці, то юрбою.
Та знайте, вам це не мине,
Ви пошкодуєте за мною.
Що поклонялись не мені,
Не за моїм жили велінням.
Повірте, ще настануть дні,
Коли згорить моє терпіння.
Тоді впаде розплати час,
На ваше все буття нікчемне.
І відвернуся я від вас,
Як відвернулись ви від мене.

* * *

Здається, я з душею не в ладу
Чи то воно завжди таке буває?
У нас нічого спільного немає,
Її ж бо не цікавлю, молоду.
Завжди мовчить, неначе б то німа
Чи просто вже балакати не хоче.
Стараюся заглянути їй в очі,
Відвернеться від мене крадькома.
Буває серед ночі заболить,
Або заб'ється, як підбита пташка.
Я розумію їй без мене важко,
Але й зі мною теж тяжка їй мить.

* * *

Поезія зими з метаморфоз,
Метафори і рими пересічні.
Лілеї білі у холоднім січні,
Всю ніч на вікнах малював мороз.
Тоненький пензлик, гострий, мов стилет,
О, як він володіти всім уміє.
Здається, перед ним усе німіє,

Він сам собі художник і поет.
Та сонце доторкнулось до лілей,
Малюнки срібні стали враз водою.
Поезія лишилась сиротою,
Як важко нині їй серед людей.

* * *

Шукати долі, де її знайти?
Як не було, то певно, вже не буде.
Куди судилось по життю іти,
Туди і підеш, не звернеш нікуди.
Шукати щастя, а його нема,
Це все одно, як зірку, що упала.
Або квіток, де навкруги зима,
Чи папороті цвіту, на Купала.

* * *

Ах, шкода як, в безмежжі океану,
Старий вітрильник гине серед хвиль.
Немає в нього щастя і талану,
Куди не глянь, вода на сотні миль.
Вітрами пошматовані вітрила,
(Йому багато звідать довелось).
Вони висять, мов перебиті крила,
У альбатроса, що помре ось-ось.
І допливти до берега вже ніяк
Та все таки ще може допливе?
Останньою вмирає лиш надія,
Вона жива, допоки він живе.

* * *

«Врятуй себе, яви нам диво,
Якщо ти справді є святим» –
Юрба кричала галаслива
І потішалася над ним.

В чоло впились голки тернові,
Лягла скорбота на уста
І капали краплини крові,
З долонь, прибитих до хреста.

* * *

Стріляє небо у мої долоні,
Маленькими шротинками зірок.
Я дні свої ховаю у безодні,
Рік за роками і за кроком крок.
Іду – бреду, куди і сам не знаю,
А наді мною безвість проліта.
Стрічаю весни й осінь проводжаю,
Переплітаю зими і літа.
І так весь час женуть мене дороги,
Зірками вслід стріляють небеса.
Життя своє кидаючи під ноги,
Із вічністю зближаюсь сам-на-сам.

* * *

Знайди мене, відчуй мене колись,
Згадай мене, бодай хоч на хвилину.
Нехай дороги наші розійшлись
Та я десь є і, може, не загинув.
Між нами дні спресовані в літа,
Міняються і кольори, і гами:
То квітне без, то листя проліта,
А то зима побілить все снігами.
І де ми є? І хто ми взагалі?
На перший погляд зовсім незалежні,
Мільйони доль – пилиночки малі,
Загублені у Всесвіті безмежнім.

* * *

Мов на картині Гойї,
Темних тонів багато.
Вкотре калина гоїть,
Рани свої завзято.
Ягоди стиглі вранці
Падали в мокрий простір.
Вітру смалкого пальці,
Рвали пожовклі брості.
Нині сніги неначе
Вкрити усе зуміли.
Кров'ю калина плаче,
Прямо на саван білий.

* * *

Агов, ви де, куди поділись нині?
Ввісні кричу, гукаю кожен раз.
Літа мої ховає у торбині,
Старий дідусь, якого звати – час.
У нього справи іншої немає,
Робота ця – йому не новизна.
Усі літа збере і заховає.
Хоча для чого, сам того не зна.
І що, скажи, зумієш ти зробити?
Украсти ці роки у нього зась.
Якщо захочеш просто відкупити –
Він їх тобі ніколи не продасть.

* * *

Я дні свої рахую по хвилині,
(Хоч в пам'яті всього не віднайнеш).
Ще позавчора, вчора, навіть нині
І завтра рахувати буду теж.
Фільтрує мозок дати і події,
Відрізки часу, факти, поміж тим.

Та що з собою можу я подіять,
Коли дрібниць не в силі зберегти?
Але скажіть, навіщо ті дрібниці?
Чи то якась там швидкоплинна мить?
Старайтесь не забути вчинки ниці,
Щоби ніколи їх не повторить.

* * *

Малюю день зеленим олівцем,
А сонце жовтим, небо – синім-синім.
Передчуття мене хвилюють нині,
Стою, мов перед мудрості лицем.
Тремтить в руці тоненький олівець,
Відповідаю за тони і тіні,
У їхньому грайливому сплетінні,
Боюся, що звезу все нанівець.
Майстерності, бодай, де трішки є,
Талант і вміння зайві не бувають.
Мені Всевишній не пробачить – знаю,
Як схиблю десь – відразу засміє.

* * *

Улітку стиглі грози, аж гудуть,
Кричать у лісі непосиди-сойки.
Сховатися б від гроз куди небудь,
Хіба під лип зелені парасольки.
Течуть потоки в широчінь ріки,
І береги високі підмивають.
Немов роки впадають у віки,
Які ні краю, ні кінця не мають.
Гроза ущухла, стишились громи,
Стоять калюжі доверху налиті.
Дощі, літа, посередині ми
І Вічність, що розбризкалась на миті.

* * *

Дзвенять в мені оті осінні дзвони,
Живе в мені печальна та краса.
Як восени в дерев рідіють крони,
І як дощами плачуть небеса.
І як птахи прощаються із нами,
Летять, аж ген, понад стернею піль.
Над ріками, степами і лісами,
Бринить у небі невимовний біль.
І він ятрить, мов рана мою душу,
У ньому весни й осені сплелись.
Допоки я живу, то плакати мушу,
За тих, що недоплакали колись.

* * *

Як втихне шторм і крики чайок
Розчиняться в густій імлі.
То вечір ночі доручає,
Небесну вись і твердь землі.
А ні душі, а ні оселі,
Хіба вітрильник вдалині.
Приплив лоскоче мокрі скелі,
Ховаючи пісок на дні.
На узбережжі океану,
Де дмуть вітри з усіх сторін.
Закутавшись у плащ туману,
Свою Ассоль чекає Грін.

* * *

Я знаю, ми з тобою нині є,
Не хтось за нас, а тільки ми натомість.
Тінь наших предків нитками снує,
Всю нашу пам'ять і напівсвідомість.
Вона живе у наших ДНКа,
У кожному мить, при будь-якій погоді.

Тече по жилах кров'ю, мов ріка,
Струмками-капілярами, тай годі.
І скільки їй судилось ще текти?
Докіль джерельцю бити у криниці?
Ми нині є, є я й зі мною ти,
А інше все, повір мені, дрібниці.

* * *

Живем у вік прозрінь і темноти
І не відомо скільки так нам жити.
І хто був він, і хто сьогодні ти?
Нікому не дано із нас судити.
Ще кажуть, що настане Божий Суд,
Про нього вже давно говорять люди.
Немає в ньому місця для облуд,
Але ніхто не зна, коли він буде.
Хай поки час розсудить і простить,
Хто кат, хто жертва – все йому відомо.
Для нього Вічність – це всього лиш мить,
Він часто замість крапки ставить кому.

* * *

Незатишно і холодно в хатині,
Вже вітер літа дні останні стер.
Так було позавчора, вчора, нині,
Запізно поміняти щось тепер.
Крізь манівці, йду нетрями глухими,
Мов ранений навиліт в душу звір.
У пам'яті шукаю свіжі рими
І кидаю недбало на папір.
Думками по чужих світах блукаю,
Отак живу без цілі і мети.
Посеред ночі сивий сум ковтаю,
Збираю в жмені плазму самоти.

* * *

В моїй душі нерв, як струна дзвенить
Чи тятива натягнутого лука.
Яка тривожна і солодка мука,
У мене враз вселяється на мить.
Та потім пропадало все, як стій,
Єство моє пронизував неспокій.
Рої метафор не втекли ще поки,
Натомлено сідав тоді за стіл.
В напівсвідомість поринав я знов
Й душа, надівши чорні окуляри,
Творила поки рвались капіляри,
І в мозок мій вихлюпувалась кров.

* * *

Обривки душ в катівень підземеллі,
Хтось плаче і гримлять важкі кайдани.
Віки чиїсь пожовклі кості мелють,
Вирують площі й охають майдани.
Тисячоліття крові і наруги,
У полум'ї горить Джордано Бруно.
На дибах рвуться жили від натуги,
Злітає в небо диму чорне руно.
Історія у людства – тільки війни.
Вся в чорному й червоному ця Леді.
Веде вона життя своє подвійне,
Акторка у театрі драм й комедій.

* * *

Ночей у лабіринтах, як в печерах,
Куди не глянь, а виходу нема.
У середині чорних їхніх черев,
Панує лише морок і п'ятьма.
Хоча б де зірка, місяця не видко,

Навколо тільки мертва тишина.
Не думай, що минеться все так швидко
І ти не знаєш, в чім твоя вина.
Лиш наодинці із самим собою,
І ранок загубився, хто зна де.
В незримі стіни бийся головою,
Кричи, гукай, а поміч не прийде.

* * *

Крізь покручі і терники колючі,
Вперед на зорі, що тремтять у висі.
Молися їм і сам собі молися,
Відомо, що розлуки неминучі.
І думати про це, скажи, навіщо?
Коли й без того щем стискає груди.
Душа бува сумує і марудить,
Час був і є, і буде вічно віщим.
Йому відомо, хто й чого тут вартий:
Сьогодні старець, вчора ще дитина.
Він пролетить шалено, швидкоплинно,
Ти не впильнуєш, хоч стоїш на варті.

* * *

На спогади роздерті ночі темні,
До ранку нині ти не міг заснути.
Смутні оті бажання і даремні –
Минулого ніколи не вернути.
У прірву часу дні, мов краплі воску,
Течуть і ти втікаєш вслід за ними.
Провисло небо, аж занадто плоске,
Засіяне зірками золотими.
Наллю вина у неба синю кружку,
Аби згубитись в просторі німому.
Лиш голову прихилиш до подушки,

Як марева з'являються потому.
Для ночі ти немов мала дитина,
Таких у неї є завжди без ліку.
Як прийде Вічність, їй усе єдино,
Вона пригорне і приспить навіки.

* * *

Сховався би під пишні парасолі,
Як від сльоти ховався ще тоді.
Але стоять мої дерева голі,
Втопивши тіні у мутній воді.
Вітри ні краю, ні кінця не знали,
І жалю не було в них, далєбі.
Вони всю позолоту позривали,
Її під ноги кинули собі.
Розбите небо на дрібні осколки,
Січе дощем колючим нині знов.
І день промерзлий об соснові голки,
Долоні аж до крові поколов.

* * *

Чи то був тільки сон, а чи обман,
Або міраж звичайний у пустелі?
Розтанули слова немов туман,
Лишилася небес блакитна стеля.
Та ще трави зеленої покіс,
(Я запаху її не пам'ятаю).
І теплий дощ, який ішов навкіс,
Зостався десь аж там за небокраєм.
Нічого не вернути ні на мить,
Кричи, гукай пірнуло, мов у воду.
Забувся би та все одно болить,
Немов рубець від рани на негоду.

* * *

П'ю серед ночі зір густий настій,
Не з чогось там, а просто з чашки неба.
Я так давно вже не писав листів
То ж нині напишу листа до тебе.
Бо що там телефонний той дзвінок,
Він наді мною тільки посміється
І не сплете з чуттів моїх вінок,
В твоїй душі ніколи не озветься.
Не запитає, де ти, як ти там?
Завжди один серед чужого краю.
Ні. Я листів нікому не віддам,
На телефон отой не промінюю.

* * *

Дивний вірш на паперу листі,
Пише осінь перлинами сліз.
Зупинися, замри і постій,
І послухай, шепоче як ліс.
Хай він весь аж до нитки промок,
Але є в цьому шепоті зміст.
Вітер гра на органі думок,
Де зустрілись Уйтмен і Ліст.
Тут ні рим, а ні розміру теж,
Лиш метафори, музи дзвінкі.
Більше віршів таких не знайдеш,
Їх узяти тепер нізвідкіль.
Я в ту осінь не раз повернусь,
Спопелію в мистецтва вогні,
В сіру тогу дощів завернусь
І писатиму ночі та дні.

* * *

Слова, що й досі береже пергамент,
Заховані під порохом віків.
Не раз вони шмагались батогами,
Витоптувались крицею підків.
Зникали і знаходилися знову,
Магістри, вчені хто і як хотів.
Вдягали їх в обкладинок обнову,
Ховали від рабів і від катів.
Історія не все переборола,
Хоча й торкнулась сивиною скронеь.
І скаженів монах Савонарола,
Кидаючи скрижалі на вогонь.

* * *

Печуть мене слова ці, як огонь,
Болять, немов невігоєні рани.
Вони для мене Біблії й Корани
І я їх не залишу осторонь.
О, як же їм багато сотень літ,
У них вся мудрість заплелася в рими.
До них не залишайтеся глухими,
Творіть і ви, збагачуйте цей світ.
Папір все стерпить, що не говоріть,
Записуйте думки свої і фрази.
Та знайте, що забудуть вас відразу,
Як вашим творам суджено згоріть.

* * *

Ну ось душе, ми вдвох з тобою лиш,
Обом нам є про що погомоніти.
Присядь отут і норів свій облиш,
Їй-Богу ми з тобою, наче діти.
Поглянь, який осінній зореліт,

Які дощі рясніють нині срібно.
Ми вже з тобою на краєчку літ
І нам давно миритися потрібно.
Були у нас падіння був і злет,
І ти не раз гірчила полянами.
То ж поговорим зараз тет-а-тет,
Щоб недомовок не було між нами.

* * *

Я ваш Творець, я вічно всюдисущий,
На що не гляньте, тут усе моє.
Я ваша кров і хліб, я ваш насущний,
Куди б ви не пішли, я всюди є.
І нам не розминутися ніколи,
Я знаю все і всіх до одного.
Зерням для вас впаду на камінь голий
Й корінням віри розірву його.
Творю без втоми, вперто і завзято,
З мільярдів літ спресовую Буття.
Стисну весь Всесвіт у єдиний атом,
Зруйную. І почну нове Життя.

* * *

По лабіринтах вічності блукаю,
Із черепа вихлюплюю думки.
Крізь пальці, як вода течуть віки,
І прохолоду їхню я ковтаю.
Лише дивись, не загубись ти,
Бо час усе колує по спіралі.
Від центру розлітаються все далі,
Галактики чужі й чужі світи.
Стократ безодні важчі за свинець,
У Чорних Дірах дно тремтить драглисте.
До болю глибочінь на вуха тисне,
Ще мить й розчавить мозок нанівець.

* * *

Видзвонюють вітри у листя дзвони,
Гойдається похмура сіра вись.
І жовтень пташину у вирій гонить,
За тридев'ять земель, аж ген кудись.
Із променів гарячі перевесла,
Не кидає вже сонце на поля.
Пливуть листочки утопивши весла,
У гавані затишні іздала.
На холоді тремтить зоря осіння,
В Волосі Вероніки завитку.
Дрімає тиша у маленьких сінях,
Калачиком скрутилася в кутку.
Пірнуло літо в глибочінь безкраю,
Густий туман снується від води.
Я відлітаю, гляньте, відлітаю
Й не повернуся більше вже сюди.

* * *

Скляниста глибочінь не має дна,
Вулканів жерла магму вивергають.
Громи далекі на органі грають,
Дзвенить віків натягнута струна.
Долонями торкаюся води,
Спікаю пальці холодом пекучим.
Я знаю, що кінець мій неминучий,
У мареві видінь живу один.
Між Вічністю і миттю лише крок,
Сплітаються галактики, як брості.
Космічний вітер чорний ріже простір,
І б'ється ніч в конвульсіях зірок.

* * *

Стріляю в осінь із рушниці ночі
Чи я, чи, може, навіть інший хтось.
Пробитий вітер крилами тріпоче,
Неначе птах, що упаде ось-ось.
Короткий постріл рве на клапті тишу,
І відгомін стихає вдалині.
Шрапнелі зір ледь плесами колишуть
І затихають на самому дні.
Кладу долоні на стволи гарячі,
Сплелись в'єдино морок та імла.
В очеретах надсадно вітер плаче,
Змиває кров з пробитого крила.

* * *

Бездонна ніч перекидає міст,
Із дня у день не маючи покою.
Зоря червона звісила свій хвіст,
Ним підмітає небо, як мітлою.
А Вічність щось нашіптує мені,
Спресовується з атомів й молекул.
Комета грізна висне ввишині,
Таїть в собі і страх, і небезпеку.
Вдивляюся в холодний зореліт,
Вклоняюсь вкотре вогняному змію.
Читаю долю по долонях літ
І всю безвихідь їхню розумію.

* * *

Як ночі гублять мороки густі
Й степи п'янять гіркими полянами,
І сипле небо сонними зірками,
Тоді сідаю важко я за стіл.

Думки рояться в черепі моїм,
Стікають в мозок, мов свинцем гарячим,
Тоді стаю глухим я і незрячим
І чую, як затісно в ньому їм.
Лягають важко строфи на папір,
В напівсвідомість часто поринаю.
Що жде мене за мить одну, не знаю,
Торкаюся безодні Чорних Дір.
Ковтаю листя спаленого дим,
У пригорщі ловлю космічний порох.
Життя минає аж занадто скоро,
І я вже не встигаю вслід за ним.

* * *

О, як же нам важко тепер,
Насиллю і злу не коритись.
У сірому світі химер
Знайтися й собою лишитись.
Крізь колкість тернових гілок,
Шукати для себе прозріння.
Торуючи шлях до зірок,
Калічити ноги в каміння.
Ще жити на вістрі подій,
Не часто з душею в союзі.
В захмарному світлі надій,
В примарному сяйві ілюзій.

* * *

Зтліває осінь у Волосожарі,
Тепер уже, здається, нанівець.
Ховається в наскрізь промоклій хмарі,
Холодний дощ важкий, немов свинець.
Тривожно, як гелгочуть в небі гуси,
І десь, аж там, ковтає їх імла.

Я знаю, що вона згоріти мусить,
Разом і листя спопелить до тла.
Не відаю ні страху, ні тривоги,
Бездню ночі перейшовши вбрід.
Чумацький Шлях кидаючи під ноги,
Немов на плаху йду за нею вслід.

* * *

У пригорщах тримаю рій зірок,
Читаю кленів золоту палітру.
І вечір, що до ниточки промок,
Тремтить на вістрі порваного вітру.
Високо десь, щемить знайомий звук,
То ключ птахів у вирій поспішає.
Пісок віків тече крізь пальці рук
І на пучках рубці від ран лишає.
Зависли в небі міради свіч
Нестерпно як печуть огнем долоні.
У полум'ї згоряє довга ніч
І сивий попіл кидає на скроні.

* * *

Я нині вкотре сторінки гортаю,
Листків опалих перетлілих літ.
Із вирію птахів своїх чекаю,
Вони давно вже просяться в політ.
Весна відчинить вкриту мохом скриню,
Вона ще пахне полином гірким.
Пірну посеред ночі в прірву синю
І буду рахувати там зірки.
О, як мені хотілося малому,
В собі переборовши страх і щем,
Злетіти в небо і лишитись в ньому,
Якщо не птахом, то бодай хрущем.

* * *

Осілля ніч горить на вітрі,
Швиляє листям навздогін.
Розтерши фарби на палітрі,
Недбало пада мастихін.
Відлунює майстерні тиша,
Вихлюпується через край.
Чиясь рука картину пише,
Чия, лиш спробуй відгадай.
Перепліта мистецтво з часом,
Від пензлів залишає слід.
З полотен дивиться Пікассо
В живопису химерний світ.

* * *

Пірнаю в пам'ять, аж на саме дно,
Забутими стежинами блукаю.
Яке ж тоді хмільне було вино,
Яке ж гірке похмілья зараз маю.
Чого мені чекати десь, аж там,
Тепер не варто навіть ворожити.
Я помудрів за всі свої літа,
Як на долоні, бачу все прожите.
Нехай незад не буде вороття,
Та все одно посеред ночі нині
Переберу я дні свого життя,
Немов гриби у вічності корзині.

* * *

Забудуся чи то засну, не знаю,
Посеред жовтих листяних завій.
Я з пам'яті усе повикидаю,
Не залишу ні смутку, ні надій.
Піду на берег, де солоні води,

Ховають перли в глибину німу.
Я хочу тільки простору й свободи,
Собі нічого більше не візьму.
Піймаю вітру в пригорщі туману,
Наповню ним вітрила корабля
І десь, аж там, посеред океану,
Я все своє життя почну з нуля.

* * *

На тротуарі листя догоря,
Переплелися в ньому біль і жаль.
Посеред ночі, наче б то мара,
Кружляє тінь загорнута у шаль.
Десь там, на іподромі, дзвін підків,
Від успіхів хмеліє голова.
В людським азарті відгомін віків,
Але ж яка підступна смерть бува.
Вона впилася в горло, мов аркан,
На мить майнула сцена в рампах свіч.
Разом із Айседорою Дункан,
Танцює нині вітер цілу ніч.

* * *

Ночі немає кінця,
Сумнів під серцем щемить.
Дощ витирає з лица,
Вітру хустинкою вмить.
Дивні мелодії гам,
Будять загоєний біль.
Я їх нікому не дам,
Все залишаю собі.
Спомин приніс із полів
Запахи диких квіток.
Плачуть смички скрипалів,
Капають сльози зірок.

* * *

Стриножу вітра і припну в степу,
Прикрашу гриву травами й квітками.
Уже летить з тополі срібний пух
І замітає всі стежки за нами.
Які ж бо ми колись були смішні
І як наївно вірити уміли.
Весни своєї допаливши дні,
Джерела душ навіки обміли.
Розвихрились галактики й світи,
Посеред океану голубого.
Тепер не заховатись, не втекти,
Від сумнівів, як від себе самого.

* * *

Із Екклізіаста

О, як нам часто хочеться уваги,
Рукоплескань, овацій, далєбі.
Але втрачаєм згодом рівновагу
І більше не належимо собі.
Гучного блиску слава сьогоднінна,
Ще нині є, а завтра вже нема.
Як листя, що обірване із клена,
За мить снігами замете зима.
Старайтеся обходитись без слави,
Нащо вам рватись до отих висот?
Її, напевно, вигадав лукавий,
Вона лише марнота із марнот.

* * *

Зустрілися на перехресті вдвох
Знайомі долі і одна спитала:
«Скажи, чому колись для нас обох
На тій стежині було місця мало?»

А друга опустила очі вниз
Й промовила спокійно, без образи:
«Ні це не ми, це люди, це вони,
Тоді не захотіли бути разом».

* * *

Ночами в снах ловлю перлини зір,
Чіпляюся за темряву руками.
Будую вкотре і руйную храми,
Не відаю людина я чи звір.
Шматую уйму літ на ночі й дні,
Відношуся до них занадто зверхньо.
Течу до низу по слизькій поверхні,
Немов дощу краплина по вікні.
Збиваю об каміння ноги в кров,
Отим блуканням я кінця немаю.
Від себе і до себе шлях шукаю,
Гублю стежини і знаходжу знов.

* * *

Капає стиглий глід,
Жаром на чистий сніг.
Цей ілюзійний світ,
Скільки тут є доріг?
Марно шукати в нім
Світлу, широку путь.
Десь у душі, на дні,
Спогади ще живуть.
Тисне тягар в плече,
Важко свій хрест нести.
Сумніву біль пече,
Він тобі не простить.
Кров проступає з рун,
Хто цей замолить гріх?
Душ поржавілих струн,
Нині торкнувся Гріг.

* * *

Віки дзвонили в стопудові дзвони,
Душа, мов птаха рвалася в політ.
Писали мудреці нові канони,
Небаченого Ренесансу світ.
Безодня часу дні й роки сотала,
Тремтів ескіз у папиній руці.
Тут храмів тиша кроки поглинала,
Філософів, поетів і митців.
Тесалися із мармуру колони,
В гущавині садів цвіла морель.
І вперше до Сикстинської Мадонни,
Торкнувся пензлем Санті Рафаель.

* * *

Стискаю вічність в лещатах долонь
І чую, як хрумтять до болю пальці.
Горить край лісу горобин вогонь,
Що спалахнув зненацька вчора вранці.
Усьому є завжди своя пора,
Цвіти і тлій у Всесвіту безмежжі.
І навіть дощ, що лився, мов з відра,
Ніколи не загасить ці пожежі.
Здається, вітер за вікном заляк,
Гірчаво пахне димом у повітрі.
Малюю день і охру, і краплак,
Розмішую на осені палітрі.

* * *

Роки і дні зшиваю у віки,
Тоненькими нитками павутини.
Все наше сьогодні, мов із глини,
Розіб'є Вічність на дрібні шматки.

І вже ніхто ніколи не згада,
Ким ми були і де zostались нині.
Усіх повільно, ніби по краплині,
Поглине Лети чорної вода.
Лише мистецтва не здолає час,
Душі людської дивного творіння.
По ньому всі майбутні покоління
Чи оправдають, чи осудять нас.

* * *

Здається, день кривавий догорів,
Ніхто уже нікого не лінчує.
Розп'ятих троє мріє на горі
Та болю вже нікотрий з них не чує.
Пробита списом рана не пече,
Не колеться вінок терновий в скроні.
Лиш по хресту гаряча кров тече
І обпікає Вічності долоні.

* * *

Фантазія містифікацій,
В якій дух творчості не вмер.
Склада картини з аплікацій,
Сплетінь ілюзій і химер.
Які тут барви кольорові
Лишив митець на полотні.
Краса у кожному мазкові,
А що у їхній глибині?
На бік відкинувши кирею,
Уайльдової думки плід,
З портрета Доріана Грея
Злий геній дивиться на світ.

* * *

Світів примарних круглі дзеркала,
В них давні відображення живуть.
Блискучі та важкі, неначе ртуть –
Самих себе одвічна похвала.
Без подиху і без емоцій теж,
Хоч скільки їх шукай, немає, ні.
І навіть десь, аж на самому дні,
Ти в них нічого вже не віднайнеш.
У їхні мертві очі не дивись,
Вони ж бо не належать ще тобі.
Бо пропадеш, загинеш у журбі,
Як ті, що заглядали в них колись.

* * *

Навколо засивіли полини,
Від них тепер я захисту не маю.
Із нервів ізоляцію знімаю,
На саме дно стікаю з мілини.
Збираю зорі в темряві густій,
Дарма їх ніч хова під падолистом.
Я все одно зроблю із них намисто,
Ти тільки зупинися і постій.
Прислухайся, як височінь дзвенить.
Це я з віків мелодію сплітаю.
Крізь хвору душу струни протягаю,
Якщо порвуться – то загину вмиль.

* * *

Стискаю час, згортаю простір вдвоє,
Нестримно Космос вислизає з рук.
А навкруги зірки кружляють роєм,
У тишину пірнає грому звук.
Букаю по спіралях галактичних,

До Вічності завжди стаю лицем.
На мапі неба лінії дотичні,
Викреслюю гранітним олівцем.
Стараюся оберігати крила,
(Сузір'ям мерехтить Волосожар).
Боюсь, щоб їх зоря не спопелила,
І я не впав на Землю, як Ікар.

* * *

Як мало вас, як дуже мало вас,
Тих, що когось ще можуть зрозуміти.
Напевно, то такий вже нині час,
Що так людей байдужістю помітив.
І мітку цю не стерти нанівець,
І не жорстокість світ згубити може.
Байдужість – ось де злу всьому вінець.
Вона нічим тобі не допоможе.
З жадобою стоять удвох вони,
За руки взявшись, дивляться з-під лоба.
Біжи від ни немов від Сатани,
Бо то найтяжча на Землі хвороба.

* * *

Вертаюся в минуле крізь літа,
Гойдає ліс малесеньку хатину.
Коли і хто її саму покинув?
Неясний звук здалеку доліта.
Я барабаню у німе вікно
І ріжу пальці об шибки побиті.
Здається, кров тече несамовито,
Та болю вже не чую все одно.
Бреду туди де у дитинстві жив,
В яру водою умиваюсь вранці.
І замість крові, що тече по пальцях,
Я злизую червоний сік ожин.

* * *

Творю для себе незбагнений світ,
З метафор й рим, бо сам його не знаю.
Вінками віршів щедро прикрашаю,
Щоб він не був холодним, наче лід.
Сплітаю у клубок усі слова,
Із вузликів думки в'яжу повільно.
Я почуваюсь тут незадовільно,
Мене болить до крику голова.
Здається, зараз жертвою стаю,
Не відаю, у чім моя провина.
Мені стискає горло пуповина
І гину я в безодні на краю.

* * *

В обіймах ночі помирає день,
В конвульсіях важких забився вітер.
Вербі ламає зледенілі віти,
І вечір загубився хто зна де.
Здається, нині ти вмираєш теж,
Закуталася річка в панцир льоду.
Даремно вже дивитися у воду,
Своїх там відображень не знайдеш.
Останній птах втікає від зими,
Але злетіти все ніяк не може.
Ніхто йому тепер не допоможе
І марно в простір б'ється він крильми.

* * *

В холоднім небі пишем тіні ми,
Посеред хмар розірваних і сірих.
Аби не впасти на краю зими,
В замети білі, чорної зневіри.
Ковта недбало фарби полотно,

Дощем зі стріхи жадно запиває.
Я знаю, що колись усе одно,
Їх час зітре, як все завжди стирає.
І не знайти дороги вже відтіть,
Відомо, що її шукати марно.
Чому ж тоді прирікши всіх на біль,
Шедеври ми так творимо бездарно?

* * *

Дощами налилася сіра даль,
Дрімає день на вимоклих покосах.
Загорнута із листя й вітру в шаль,
Бреде світами осінь рудокоса.
У вицвілих очах немає дна,
Стерня колюча босі стопи коле.
Бліде лице, заплакана й сумна,
Щось запитай – не відповідь ніколи.
В пожежі лісу скоро догорять,
Останні сни, що так і не збулися.
Як душу твою спогади ятрять –
Язичницькому богу помолися.

* * *

Останні квіти терпко пахнуть літом,
Покупані краплинками роси.
Слідкує день за журавлів політом,
Він їх вернув би та не має сил.
Вітри у вересневій труби трублять,
Мелодії зникають ввишині.
Старезні липи позолоту гублять,
Ридають нею у промоклі дні.
Листки печуть, немов протуберанці
І спляють до тла холодну вись.
Кришталик сонця загляда крізь пальці,
Гілок безлистих, що довкруг сплелись.

* * *

Розвіялося слово, наче дим
І знову відродилося, як вперше.
Летять літа крізь незліченність зим,
І рветься Вічність до своїх завершень.
Неначе, вітром зірваний листок,
Земля колує в просторі німому.
І зробить Всесвіт ще один виток,
І вкотре ми повторимось у ньому.
Час вибиває з колії усе,
Вогонь тисячоліть спікає руна.
Що згодом нам майбутнє принесе,
Здогадайся – Ісуса чи Перуна?

* * *

Весна, мов обірвалася в мені,
Здається, світ для мене став незримим.
З пелюстками кружляють теплі дні,
І як на зло, ані строфи, ні рими.
Думки мої тепер, не знаю де,
Розбіглися, немов казкові коні.
А хто й коли уже їх віднайде,
Краплинами хай кине на долоні.
Годинник вуса стрілок закрутив,
Ген, догори, посеред ночі нині.
Напевно, наховав для мене див,
У пам'яті полатаній торбині.

* * *

Тисячоліття крові і наруг,
Іде війна жорстока і затята.
Ножа в кишені носить брат на брата,
Вгадай, хто ворог твій і хто твій друг.
Куди не кинься – всюди вбитий клин,

О, як тобі щось хочеться змінити.
Але нічого не дано зробити,
Коли ти проти всіх лише один.
Що в порожнечу битися грудьми,
Що повторяти подвиги Сізіфа.
Напевно, легше вірити у міфи,
Ніж істину шукати між людьми.

* * *

Вздовж берега, льодинки гострі аж,
Ламаються рукою, ледь торкнися.
Фантом зими – посріблений міраж,
Тож спробуй-но від нього відкупися.
Блукає ніч вся чорна, як мара,
Вона, здається, вибилася з сили.
Байдужий місяць скоса позира,
Крізь мокрі хмари, що дощі пошили.
Давно вже відгірчили полини,
В саду безлистім порожньо і голо.
Тут нині замість співу пташини,
На саксофоні вітер грає соло.

* * *

Крізь вушко голки Космос протискаю,
Бо що мені якась там долі нить.
Роботи я тії не занехаю
І не покину, навіть ні на мить.
Стираю все і все маляю знову,
Я фарб отих нікому не віддам.
Підслухую віків німу розмову
І знаю, що чекає нас десь там.
Кидаю руни Вічності під ноги,
Пірнаю в глибину й злинаю ввись.
Чекати не потрібно допомоги,
Бо ви усі від мене відреклись.

* * *

Мені тепер до тебе не дійти,
Весно – моя красуне синьоока.
Нехай ми не чужі ні я, ні ти,
Та поміж нами літ стіна висока.
Ще не перегіркли полини,
Ще серпень будить височінь безкраю
Та я вже чую, як із далини
Мене птахи до вирію гукають.
Якщо колись прийде моя пора,
Віддам усе, ніщо мені не треба.
Лише гріхів залишиться гора
Чи зможу з ними злинути до неба?

* * *

Спочинь душе, сьогодні ми одні,
Гірчить вино у неба філіжанці.
День догорів, як всі згоряють дні
І висипався попільом крізь пальці.
Снується сіра тиша по кутках,
Усе довкіл вкрива космічний порох.
У павутини сивої жмутках
Ти все одно заплутаєшся скоро.
Рахує час в тремтливім сяйві свіч,
На циферблаті Вічності хвилини.
І дивиться на тебе темна ніч,
Як Врубелівський Демон із картини.

* * *

В яких світах блукаєте тепер?
Смішні актори – душі благородні.
Вас досі час не загубив, не стер,
Ви живете у пам'яті народній.
Із владою у вічній боротьбі

І не завжди в ладу самі з собою,
Скажіть мені, що взяли ви собі,
Із того непосильного двобою?
Згоряє сцена в рамповім вогні,
Обличчя у скорботній масці міма.
Танцює вкотре в чорному вбранні
Марсель Марсо – маестро пантоміми.

* * *

Малюєм щедро долю олівцем,
На нею ж покаліченій долоні.
Мандруємо в минуле манівцем
Де попіл літ не впав іще на скроні.
Коли за душу раптом стисне щем,
Куди від нього дітися не знаєм.
Як темна ніч гойдається дощем,
В сумні думки метафори вплітаєм.
Тікаєм від зневір і від знущань
Та їхній шлейф ще тягнеться за нами.
Де у гіркому присмаку прощань,
Повітря все пропахло полинами.

* * *

В примарнім світі марев і тривог,
За сивими від пороху віками.
Здається, що слідкує ще за нами
Язичниками створений Сварог.
Вік ядерних реакцій і дилем,
У грибовидних хмар існуєм тінях.
Для себе все шукаємо прозріння,
Серед прогресом створених проблем.
Живемо нині у жорстокий час,
Молися небу і землі молися,
За те, що ми колись їх відреклися,
Вони тепер скарлати можуть нас.

* * *

На монолітах віків
В'януть листки орхідей.
Видно сліди від підків
Здиблених досі коней.
В битві схрестились мечі,
Чорне і біле за мить,
Кров проступа на плечі,
З рани, що вічно болить.
Капають ночі і дні,
В час, що здається, заляк.
Не зупинити борні,
Правди й неправди ніяк.

* * *

На березі чекаю корабля,
Що плаває по океану долі.
Я вільний утікаю від неволі,
Десь там, на мене жде моя земля.
І так уже багато літ отут,
Самітником між сірих скель блукаю.
Солоний бриз із губ сухих спиваю,
У хованки зі мною грає спрут.
А ні вітрильник, а ні пароплав,
Для мене часу вже знайти не можуть.
Вони мені тепер не допоможуть,
Тож нині сам пускаюся уплав.

* * *

Душно в кімнаті моїй,
Десь поховалися сни.
Дивиться тиша з-під вій,
Довгих, як ніч восени.
Губляться стиглі зірки,

Ген, у Землі на краю.
Присмак солодко-гіркий
Вкотре до рим додаю.
Знову годинник вночі,
Їм відраховує вік.
Щойно на вістрі свічі,
Крила метелик обпік.

* * *

По стінах зафарбовані гротески,
Ховаються під Вічності крильми.
Зруйнованого храму видно фрески,
Понівечині часом і людьми.
В зінницях вікон поржавілі грати,
Колись там сонце гралось вітражем.
Тепер тут вже немає що узяти,
Хіба малюнки зішкребти ножем.
Глумилися, здирали, як уміли,
Збивали штукатурку тут і там.
На фресках очі дивом уціліли,
Щоб згодом в душі глянути катам.

* * *

Втікаю в безкінечність від зневір,
Рву сили гравітації достоту.
Вихлюпувати рими на папір,
Таку для себе вибрав я роботу.
Вони лягають тихо у рядки,
Нема різниці довгі чи короткі.
Одні із них занадто вже гіркі
Та інші може трішки засолодкі.
Я їх перемішаю все одно,
Ніде традицій давніх не порушу.
Зроблю із них поезії вино
І буду лікувати ними душу.

* * *

Я в пригорщі ловлю недбало день,
Вдивляюся у золотавий простір.
Давно уже чекаю друга в гості,
Хоч знаю, він ніколи не прийде.
Отак посеред вересня живу,
Думки докупи часто шию шовком.
Між нами всі зникають недомовки,
Коли я в синіх снах його пливу.
Не думай ні про що, мені повір,
Осіння філософія щось має.
Вона до болю в душу западає
І проситься строфою на папір.

* * *

Засни, забудь і долі все пробач,
Вона ж бо за тобою скрізь крокує.
Бо час повз тебе пронесеться вскач
І що було навіки залікує.
Нехай тебе ніхто не спом'яне,
Не зрозуміє рим твоїх розмову.
Навчись втрачати і усе мене,
Щоб вкотре потім відродитись знову.
А поки день дотліє, аж до дна,
Краплини зір на небі ніч напише.
Терпкий абсент із полину й вина,
Ти нині сам допий в холодій тиші.

* * *

Пірнаю в темну глибочінь віків,
І запах крові напуває груди.
Тут б'ються коні крицею підків,
В тіла загиблих, що лежать усюди.
Хто і за що воює, підкажи,

Чиї мечі схрестилися в цій бійні?
Сьогодні ти лежиш тут неживий,
А завтра ми з тобою станем рівні.
Тож нині більше вже не буду я,
Чужих амбіцій іграшкою злою.
Забрало геть – війна ця не моя.
Мій меч – перо, папір – це поле бою.

* * *

Стискається до болю олівець,
Малює тишу на листку осіннім.
Бо літо перетліло нанівець,
І не знайти від холоду спасіння.
І мерзну я, і мерзнеш зараз ти,
В очеретах пожовклих вітер плаче.
Чому б нам вдвох сьогодні не піти
На берег річки спогадів дитячих?
Десь там, туман торкнувся до верби,
Весь білий, мов невідлетілий лебідь.
Та очі повні сивої журби
Слідкують за птахами в сірім небі.

* * *

На тротуарі листя догоряє,
Отак підряд, багато вже століть.
Осінній день перед барвистим раєм,
У сорочині з неба, ген стоїть.
Над річкою вербові парасолі,
Усі перефарбовані давно.
Тоненький клен навшпиньки звівсь поволі
І дивиться в малесеньке вікно.
Хтось вірші там залишив на папері,
Чиї вони, ніхто не зна тепер.
Бо вітер цілу ніч ломився в двері,
Сліди вчорашні на порозі стер.

* * *

Спинись отут край серпня і постій,
Заворожись квіток останніх цвітом.
Знай, що розлук полиновий настій
Ти дуже скоро вип'єш разом з літом.
І просльозяться хмари навісні,
І холодом повіє звідусюди,
І вкотре ще позаздриш ти весні,
Але повір, її тепер не буде.
Бо час летить нестримно у віки,
Назад уже ніколи не поверне,
І сива доля виплете вінки,
Комусь із лавру, а комусь із терну.

* * *

Крізь морок рвешся в зоряні світи,
Збираєш крихти сонця по краплинці.
Та звідсіля нікуди не втекти,
Воюєш з усіма і наодинці.
Вже сили просто сходять нанівець,
В конвульсіях, як риба в лід ще б'єшся.
Ти розумієш хоч і на кінець,
Що більше нідочого не доб'єшся.
Тримаєш кінчик правди у руці
І котишся повільно до зневіри.
Бо хто завжди панує в світі цім –
Мерзотники, нахаби і блюзніри.

* * *

Ота червоно-золота корона,
Здається, принесла пекучий біль.
Вона у кожному дереві на кронах,
Лише поглянь, яка краса довкіль.
Прикрився ліс барвистою габою,

Ну де ще дива такі знайдеш?
Одні вітри не відають спокою,
В жорстокості своїй не мають меж.
Не прислухайся, як лелеки тужать,
Не задивляйся, у сумливі дні.
До всього стань холодним і байдужим,
Інакше спопелієш в цім вогні.

* * *

В мені щось обірвалося таки,
Чужі світи прийшли до мене в гості.
Пробігши босим по камінню гострім,
Вкінець прозрів крізь болі і роки.
Із голих стоп стираю мовчки кров,
Стискаю часом зуби від образи,
Приляжу трішки і встаю відразу,
Бо знаю, що мені йти треба знов.
Вночі блукаю в пошуках ідей,
І пиваються стерні колючі голки.
Я визнаю одні лиш недомовки,
Відлюдником живу серед людей.

* * *

Ну, що тобі потрібно нині ще,
Моя душе, знервована й недужа?
Здається, ти колись була байдужа,
Не знала, що таке ні біль ні щем.
А нині, як мале дитя тремтиш,
Така бліда, запали онде щоки.
Ми вже давно з тобою одинокі.
Отож передчуття важкі облиш.
Давай отут спочинемо удвох,
Заткнемо вуха і заплющим очі.
А люди хай балакають, що хочуть,
Повір мені, суддя нам тільки Бог.

* * *

Віків космічний порох витираю,
Ловлю в них відображення дзеркал.
Я сам, за допомогою лекал,
В незримий світ дороги прокладаю.
Здається, навмання іду кудись,
Збираю синіх снів дрібні осколки.
Нічого, що впились тернові голки,
Це все одно загоїться колись.
І що мені коротка мить життя?
Для мене Вічність – це не перепона.
Я пригорнуся сам до її лона,
Щоб віднайти для себе каяття.

* * *

Живем отак без віри і надії,
Ппульсує кров із порваних аорт.
Спаливши до кінця останні мрії,
Ми сірий попіл кидаєм за борт.
Кричи, гукай – ніхто не одізветься,
Мов у пустелі, не почують нас.
Закинувши за вухо оселедця,
Перебирає струни сивий час.
Земля колує у нестримнім русі,
Сліпець сліпця за руку он веде,
Нема Мойсеїв і нема Ісусів,
Де ви Ікари, Прометеї де?

* * *

Сон весняний сьогодні розбудив,
Десь, аж на дні, всі спогади дитячі.
В минуле повернув мене, неначе,
На ті стежки, де я колись ходив.
О, скільки там витало всяких див,
Тоді, край лісу, дуб стояв розлогий.

Під ним не раз хлопчина босоногий,
Ховався від дощу і літніх злив.
Вплітав квітки до трав зелених грив,
Лілеї діставав з озер обмілин.
Із небуття час виткав саван білий
І згодом все, що там було укрив.

* * *

Перегіркну і переболію,
На краю обриву всіх доріг.
Вже волосся схоже на завію,
Поріділо, як останній сніг.
Вицвіли на сонці очі сині,
Вистудили душу холоди.
Я, здається, примирился нині
З долею, яка права завжди.
Спалено усі мости навколо
Ні в минуле, і в майбутнє ні.
Сірий острів – порожньо і голо,
Гине човен мій на міліні.

* * *

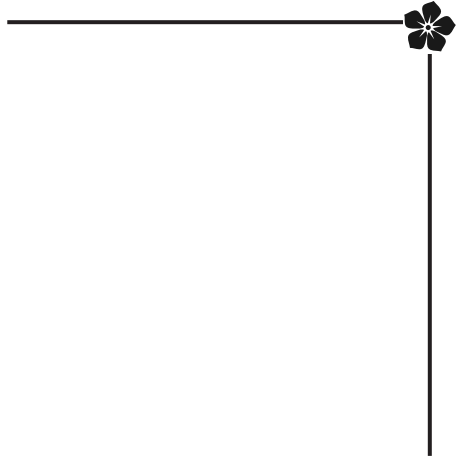
Порване вітром вітрило,
Кіль оголився, мов ріг.
Де тебе, друже, носило?
Скільки пройшов ти доріг?
Рифи, обмілини, скелі,
Штилі, тумани, шторми.
Бились вітри – менестрелі
В мокру обшивку грудьми.
Збігли літа за водою
У невідомі світи.
Як же ми схожі з тобою,
Наче б то рідні брати.

* * *

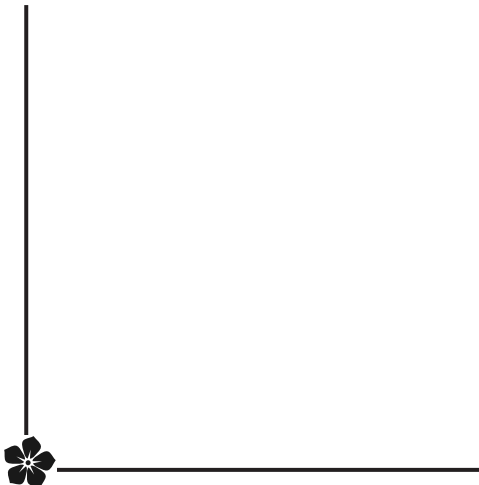
Я пташина мала,
Виглядаю тепла,
Тут, далеко від рідного краю.
Та його все нема,
Незабаром зима.
Певно, скоро загинути маю.
Навкруги чужина,
Полинів сивина.
Пахне осінь так гірко і терпко.
Тіло сковує біль,
Сам не знаю звідкіль
Він узявся важкий і нестерпний.
Скоро все це мине
І не буде мене,
За птахами у вирій полину.
Як не стане вже рим,
Вранці листям рудим
Замету за собою стежину.

* * *

Горобиновими гронами
Догоряє листопад.
Ночі чорними воронами
Прилітають в чорний сад.
Чорне поле в чорнім мороці –
Ні проїхать, ні пройти.
Десь далеко, на околиці,
Блима вогник з темноти.
Там, за чорною фіранкою,
Знов мене ворошка жде.
Проведу я ніч з циганкою,
Поки сонце не зійде.
А як встане вранці сонечко,
І мене покличе даль,
Я украду в неї донечку –
Горобинову печаль.

Жовтоцвіти

* * *

Жовтоцвіти мої, жовтоцвіти,
Сірий день на морозі зачах.
Нині пізньої осені квіти
Помирають у вас на очах.
Кануть в Лету і болі, і втрати,
І суцвіття зів'яне за мить,
Що прийдеться колись помирати,
Намагайтеся не говорить.

* * *

Здається, дощ іти не перестане,
Холодна ніч від мороку густа.
Колючий вітер мокрими устами
Цілує листя жовтого уста.
Моя душа вся зболена до краю,
Тепер втекти не в силі від зневір.
Із пригорщ долі сивий сум ковтаю,
Отак живу собі наперекір.

* * *

Чужина довкола, чужина,
Дні короткі тонуть у журбі.
Тут мене і радість омина,
Чи коли отак було тобі?
І чи зрозуміти можеш ти,
Як по смерті хочеться мені,
Навесні барвінком зацвісти,
Не в чужій, а в рідній стороні.

* * *

Звідкіля ми прийшли сюди,
Нам сказати ніхто не може.
Ніби зіткані всі з води,
Але зовні такі несхожі.

Й річ не в тім де взялися ми,
І яку хто займає нішу.
Бути скрізь і завжди людьми –
Ось що в світі найважливіше.

* * *

Впасти на землю навznak,
Погляд у небі втопить.
Боже, навіщо ж ти так,
Чом не зумів захистить
Кров'ю Майдан весь пропах,
Болем зійшов нанівець,
Сотні Небесної Шлях –
Вічний на серці рубець.

* * *

Я сам собі і блазень, і король,
І хочу вам сказати поміж іншим,
Що з нас тут кожен грає свою роль,
Але моя для мене наймиліша.
Не вимагаю в глядача визнань,
Не лину ввись і не кочусь в долину.
Мені б лишень маленьку крихту знань,
Таланту дрібку й мудрості краплину.

* * *

Вдивляюся у височінь безкраю,
Тримаю на долонях цілий світ.
Хоча його ваги не відчуваю
Та знаю, що йому мільярди літ.
Не оминати, не переверстати,
Отої миті, що колись прийде,
Тож тягарем йому боюся стати,
Як він мене в долоню покладе.

* * *

Далекі екзотичні острови,
Фортеці неприступні і високі.
Морські бродяги, де сьогодні ви?
В яких широтах віднайшли свій спокій?
Вітрильника старого час добив,
Десь тут на дні лежать його герої.
Біля корми зелений спрут зробив,
Собі хатину з чаші золотої.

* * *

Розкину руки і впаду в траву,
Заслухаюся у вечірню тишу,
Напевно, я лише тому живу,
Що крихту віри у собі залишив.
Вона то ледве тліє, то горить,
То іскрою спалахує в zenіті.
Допоки не прийде остання мить,
Потрібно вірить попри все на світі.

* * *

Сонний день відскрипів на морозі,
Першим снігом стежки замело.
Сірий птах у старечій знемозі,
Опустив перебите крило.
Ще не раз він злетить в високості,
Ще веселі зустрінуться дні,
Ще запросить весна його в гості,
Жаль, що буде це тільки ввісні.

* * *

Пропахла осінь полином гірким,
Безлистий хміль заплівся в огорожу.
Здається, я втомився за роки,
Бо з долею змиритися не можу.

В люстерко часом гляну крадькома,
(Напевно, з кожним отаке буває).
До скронь моїх торкнулася зима,
І сива старість в очі зазирає.

* * *

Ви, що погрузли у гріхах,
Бридкі служителі Мамони.
На людській крові і кістках,
Будете для себе трони.
Чужа біда вас не болить,
І совість, Бог зна де кочує.
Байдужий час, бездушна мить,
Кричи, гукай – ніхто не чує.

* * *

Безсонна ніч залякла у вікні,
Мільярди зір гойдає синє небо .
Не прожену думки журливі, ні,
А навпаки покличу їх до себе.
Недбало рими кину на папір,
Переплету в словеснім візерунку.
Втікаючи від болю та зневір,
Отак в собі шукаю порятунку.

* * *

У жорстокім світі де напасті,
Сіють в серці сумніви і біль.
Дуже легко у зневіру впасти,
Але важко вирватись звідтіль.
І марною буде в храм дорога,
Якщо навіть ти туди підеш.
Бо як у душі немає Бога,
То його і в церкві не знайдеш.

* * *

Скляніє синь від холоду, либонь,
Вмирає жовте листя край дороги,
І гріє горбиновий вогонь
Туманам бородатим босі ноги.
Колючий вітер лисеням рудим,
В сухій траві збирає роси стиглі,
Піду в степи і назбираю рим,
Дощі їх змити поки що не встигли.

* * *

– Боже, лютують хвилі,
Берег ніде не мріє.
Знаєш, мій друже милий,
Ти не втрачай надії.
– Боже, я взяв з собою
Птахів, тварин і звірів.
Ще не забудься, Ною,
Взяти любов і віру.

* * *

Зітхає у дуплі стара сова,
Не спиться їй, і я не можу спати.
Шукаю ще не сказані слова,
Метафори і рими, де їх взяти?
Вдивляюся в заплакане вікно,
(По зорях нині марно ворожити).
І падає у ніч на саме дно
Іще один даремно день прожитий.

* * *

Німа краса написаних картин,
Мистецтво досить щире і відкрите
Та розумієш – тільки ти один,
Живий отут. А все навколо мертве.

Мазки на полотні то тут, то там,
Я відчуваю запах фарб тай годі.
Таланту майстра шану всю віддам,
Але вклонюсь живій лише природі.

* * *

Причал мій загубився хтозна-де,
Закутався туманами густими.
Я вкотре утікаю від людей,
Порозуміння не знайшовши з ними.
Крикливі чайки і цікавий край,
Спостерігають цілий день за мною.
На острові знаходжу дивний скарб,
Який я називаю самотою.

* * *

Притулилась до плоту жура,
Заглядає розгублено в очі.
Їй давно вже у вирій пора
Та вона відлітати не хоче.
Хльоска вітер, немов батогом,
У вологу розвихрену просинь.
Сиплють клени червінці кругом,
Обдаровують золотом осінь.

* * *

Летять у безкінечність день за днем,
Ковтає їх брудна, бурхлива Лета.
Мені б на хвильку стати журавлем,
Щоб злинути у небо, але де там.
Хіба ввісні і то, як був малим,
Бо нині сни глузують наді мною.
Гірчить квітучих вишень білий дим
І падає на скроні сивиною.

* * *

Тремтять на вістрі неживі листки,
Безсонні ночі накликають втому.
Міст в небуття невидимий, хисткий,
Але усі перейдемо по ньому.
Ніхто не схибить ані ти, ні я,
Ні птах, ні звір, ні той шипшини кущик.
Природо віща, матінко моя,
Благослови усіх нас нині сущих.

* * *

Повітря перегіркло полянами,
Далекі села губляться в степах.
Кружляє над ріллею сірий птах,
Здається, рідне є щось поміж нами.
А височінь не відає межі
І далечінь також кінця не має,
Але його лише одне лякає,
Що в цьому світі всі йому чужі.

* * *

Давно згоріла осінь золота,
Рясні дощі відплакали за нею.
Шукає ворон втрачені літа,
До вечора блукаючи стернею.
Кістки старих, обвітраних беріз,
Ані листочка – порожньо і голо.
Всю душу розтривоживши до сліз,
На комишині вітер грає соло.

* * *

За вікном, здається, втихла хуга,
І втомився вітер голосить.
Так живу ні недруга, ні друга,
Може, в гості рими запросить?

Стануть вірші друзями моїми
Й, ніби, відчуваючи вину.
Аж до ранку посумую з ними,
На папері душу розіпну.

* * *

Захлинулася тиша вином,
Перегіркла уся полянами.
Сині ночі стоять під вікном,
Ледь сумують за дивними снами.
Опадають листки з жовтих крон,
Пригорнувся до неба лелека,
І лиш пам'яті сивої схрон
Зберігає дитинство далеке.

* * *

Прийду в цей світ, який увесь тремтить,
Для вічності всього лиш на хвилину,
Щоб згодом усвідомити за мить,
Що врешті-решт колись його покину.
Ця думка стисне душу, як удав,
Або одній лиш їй відомі пута.
Напевно, Бог свідомість людям дав,
Не так як дар, а за гріхи покуту.

* * *

Торішнім листям терпко пахне ліс,
В ярах притихли гомінки потічки.
Хміль по старому кленові поліз
І заглядає, що там коло річки.
Знайомий птах кружляє ввишині,
Сьогодні повернувся він додому.
А як жилосьь йому на чужині?
І не питаєте, не скажу нікому.

* * *

Утекти від образ сиротою, без імені й роду,
Щоб нікого не знати й тебе, щоб ніхто не впізнав.
Все залишити тут, взяти тільки одну лиш свободу,
Поселитись в лісах чи в степу серед буйності трав.
Прихистити сову, обігріти знайомого зайця,
Врятувати цей світ, за нещасного ставши грудьми,
Не боятися там ані злодія, ні сіроманця,
Що для мене вони? Я їх бачу весь час між людьми.

* * *

Яка сумна й глибока ніч осіння,
Думки снуються спрутами весь час.
Поринути колись у безгоміння,
Тут кожному судилося із нас.
Мій засвіте незвіданій, незваній,
Людських життів шалений зорепад.
З твоїх широт ми вічні Магеллани,
Ніколи не вертаємось назад.

* * *

Бідний мій пійте, чом це ти
Нищієш без віри і надій?
Пишеш із минулого листи
Й сам собі читаєш їх тоді.
Непотрібні спогади, повір,
Це лиш пам'ять і нічого більше.
Виссе душу всю твою папір,
За отой, усім байдужий вірш.

* * *

Ночам, здається просвітку нема,
Десь грає вітер на очеретині.
Неквапно насувається зима
І через те не затишно тут нині.

Торкаюся душею холодів,
(Вони у мене стали на заваді).
Я в травень повернутися хотів,
А потяг зупинився в листопаді.

* * *

Чебрецю на горілці настою,
Для смаку ще добавлю вина.
Я ніколи не буду з тобою,
Рідний краю, тут скрізь чужина.
Щось просити запізно у долі,
(Вже ночами під серцем болить).
Назбираю волошок у полі,
Повернуся в дитинство на мить.

* * *

Блукає дощ по вуличках старих,
У місті, де мене давно немає.
Здається, вітер на хвилину втих
І воду з ринви жадібно ковтає.
До болю там знайоме все мені
І парк, і жовті липи вздовж алеї.
Пливу у снах в минулого човні,
Що змайстрував із пам'яті своєї.

* * *

Біжи, моя дитинко, у жита,
Де тліють маки і волошки сині.
Наздожени усі свої літа,
Збагни життя хоч завтра, а хоч нині.
Або ніколи, то скоріш за все,
(Циганка – доля підтасує карти),
Й тобі нічого це не принесе,
Крім спогадів, які гроша не варті.

* * *

Фарбую день в зелені кольори,
За вікнами блукає літо нині.
Та знаю, що усе це до пори,
Бо ранки носять холод у торбині.
Знов полетять до вирію птахи,
(Вони сьогодні, як маленькі діти).
Зима забілить осені гріхи,
Якби й мені свої кудись подіти.

* * *

Ми попіл зір, що згинули колись,
Космічний порох, майже невловимий.
Як прийде час, то злинемо увись
І знову станем зорями новими.
Хай буде це не скоро, не тепер,
Поки що, кожен з нас жива людина,
Але для того, хто уже помер
Чи мить, чи вічність зараз все єдино.

* * *

Стою самотній біля переправи,
Скелястий берег мріє вдалині.
До крові покололи ноги трави,
Але пливти не хочеться мені.
Я знаю, що на березі чужому,
Свій рідний край не зможу розлюбити
І не зумію втрапити додому,
Коли прийде моя остання мить.

* * *

Роблю вітрильник із дитячих снів,
Його фарбую у рожевий колір.
Я попливу до тих далеких днів,
Що ледве мріють, аж на видноколі.

Від спогадів снується тінь густа,
Рвучкі вітри товчуться біля хати.
Вони мені, здається, не проста
Останнім часом заважають спати.

* * *

Тремтів, як лист на дереві,
Бо знав, що скоїв люте зло.
В його полатаній торбині,
Аж тридцять срібників було.
Край неба місяць блідолиций,
До низу очі опустив,
Коли він на старій осиці
Чіпляв з петлею мотузка.

* * *

Вони взяли і цвяхи й молотка,
Й розп'явши підняли, щоб кожен бачив.
З глибоких ран сочилась кров липка
І на каміння капала гаряче.
І він помер, але не в тому річ,
(Стою сьогодні перед фактом голим).
Допоки в душах не здолаєм ніч –
Цей світ не подобрішає ніколи.

* * *

Як же довго я йшов, до оцього, мінливого світу,
Був травою, вівсом, може навіть і квіткою був.
Та судилось мені впасти скошеним посеред літа,
Дуже шкода, що я всі життя попередні забув.
Тільки мозок весь час зафіксує дивні видіння,
Ніби все це колись вже зі мною було і не раз.
Розумію лише, що життя – це таїн володіння
Та збагнути його не судилось нікому із нас.

* * *

Вже хатина ця дуже стара,
На подвір'ї зійшлись ясени.
Вкрита лісом висока гора
Береже їхній спокій і сни.
Я б вернувся, ще хватить снаги,
Хоч і сили давно вже не ті
Та в минуле глибокі сніги,
Блокпостами стоять на путі.

* * *

Нічого вже не жду від вас, літа,
Душа угамувалася нарешті.
Чи то багряне листя проліта,
Чи пелюстки квітучої черешні.
Чи то сніги. Мені байдуже все.
Смішні людські комедії і драми,
Нічого день новий не принесе,
Чекаю ночі, бо живу лиш снами.

* * *

Давно кудись поділося тепло,
Пожовклий хміль заплівся в огорожу.
Рудого листя всюди намело,
Тепер я більше рим знайти не можу.
Ті вірші, ну нащо вони комусь?
У кожного проблеми і турботи.
Вночі сьогодні кленом обернусь
І надарую людям позолоти.

* * *

Блудливу душу хто збагнути може?
Вона грішити звикла крадькома.
Тепер ніхто вже їй не допоможе,
Хіба лиш віра та її нема.

Блудила нишком вчора й позавчора,
(Отак було і буде так завжди).
Огидна і облеслива потвора,
Якщо її зустрїнеш – обїйди.

* * *

О, світе мій, розгнuzданий, розкутий,
В тобі межї жорстокості нема.
Так хочеться хоч раз тебе збагнути,
Але людина – загадка сама.
Перуна знищить, розп'ясти Ісуса,
Хтось, певно, бачить в цьому сенс життя.
Чи, може, просто – це лише спокуса,
Аби шукати згодом каяття.

* * *

Лїта, лїта, не треба йти до мене,
Вас нині тут зїбралася гора.
Погляньте, як скидають листя клени,
Це значить, що прощатися пора.
Коли впаду між битими шляхами,
(Такі останнім часом сняться сни).
Скажїть ви так, що разом із птахами,
Я відлетїв у вирїй до весни.

* * *

Сумні ці вірші, а чому не знаю,
(Чи на заваді стали холоди).
Я з пам'ятї усе повимїтаю,
Зї спогадами разом назавжди.
Час вигоїть і зарубцює рани,
Грїхи неквапно зішкрїбе ножем.
Тодї й душа болїти перестане,
Жаль те, що не болить усім чуже.

* * *

Тремтить на вітрі одинокий лист,
Вдивляється у порожнечу голу.
Його тепер не вабить вітру свист,
Бо скоро треба падати додолу.
Нехай у серце вже закрався щем,
І спогади про літо майже стерті.
Та тільки в нього є душа іще,
Яка ніколи не підвладна смерті.

* * *

Ах, скільки болю в пізній цій красі,
Як падолист останні скине шати.
Пташиних вже не чути голосів,
Нема кому у вирій поспішати.
Вмирає хризантема під вікном,
Ніхто сьогодні їй не допоможе,
І місяць перевернутий вверх дном,
Ніяк з калюжі вибратись не може.

* * *

Від холоду ховатися не можу,
Я наче той метелик без крила.
Гудуть вітри нахабно і ворожо,
Рудого листя осінь намела.
Перебираю в пам'яті всі дати,
(Похмурий день тепла не принесе).
Так мало часу, щоб усе згадати
І так багато, щоб забути все.

* * *

Як швидко заросло все терниками,
Кругом висока і суха трава,
І тільки спогад тулиться думками,
До пам'яті, що й досі ще жива.

У нього постаріло вже обличчя,
Блакитні очі повні доброти.
Якщо тебе в минуле він покличе,
То знай, що там нічого не знайти.

* * *

Скотився серпень в сонячну макітру,
Сколов до крові ноги на стерні.
Даремно, щось доказувати вітру,
Він рве на клапті хмари мовчазні.
Здається, скоро буде їх латати,
Дощів нитками осінь золота.
Скрипить старенька груша біля хати,
Ховає у дупло свої літа.

* * *

Упало літо осені на дно,
За ним не треба більше жалкувати.
Метелик нині б'ється у вікно,
Моєї невеличкої кімнати.
Маленький принц – розірване крило,
Над ним вітри глумилися зухвало.
Впусти його, бо щоб там не було,
У цьому світі друзів дуже мало.

* * *

Нічні видіння, що приходять вснах,
Мов кропивою проросли крізь душу.
Зосталась хтозна-де моя весна
Та допливти до неї таки мушу.
Вода, як від медуз – липка кругом,
(Назад собі вернутись не дозволю).
Солоний бриз січеться батогом,
І вкотре прокидаюся від болю.

* * *

Вигнанці ми розтрачених років.
Бродягами блукаєм по землі.
Здригаємось ввісні на дзвін підків,
Що вже давно розтанув десь в імлі.
Отак бездумно проживаєм дні,
Не відаєм, де знайдемо кінець
Та об шляхи тернисті, кам'яні
Стираєм босі душі нанівець.

* * *

Апостоли, філософи, митці,
Що жити без гріхів людей учили.
Робіт неперевершених творці,
Невже вони ніколи не згрішили?
Сура Корану й Біблії рядок,
Напевно, тільки для душі підніжки,
Бо як від грішних вберегтись думок,
Коли гріхам відпущені всі віжки?

* * *

Віки рокам трухляві кості мелють,
З байдужістю німою на лиці.
Руйнує час міцну, гранітну скелю,
Від кирки відлітають камінці.
Бреду у вічність млявою ходою,
Бо поспішати вже нема причин
І чую, як плететься хтось за мною,
То сива старість. Спробуй, утечи.

* * *

Здається, гину в цьому сірім світі,
У ньому вже давно немає див.
Нарву сьогодні жовтих сухоцвітів,
Отих, що досі вітер не спалив.

Зігрію руки жаром горобини,
(До краплі душу випила сльота).
Із бодем відчуваю, як хвилини,
Летять у вирій крізь мої літа.

* * *

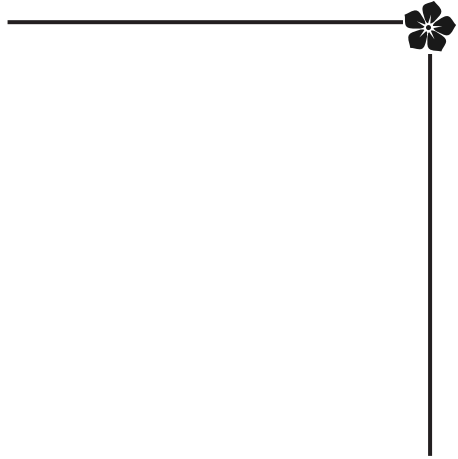
Німа нудьга покинутої хати,
До неї сум притиснувся грудьми.
Хатина ця, втомилася чекати,
Вона забута Богом і людьми.
Абстракція малюнків стін обдертих,
Їх тільки час так розписати зміг.
Нема нікого, лише вітер впертий,
У сінях щойно відпочити ліг.

* * *

Пропахла далеч спогадами літа,
Торкає хмару сірий птах крилом.
Сьогодні вже немає де зігріти,
Замерзлих рук, так холодно кругом.
Сховало сонце десь протуберанці,
Вітри з дерев зривають листя мідь.
Похухаю на посинілі пальці,
А чим же можна душу обігрить?

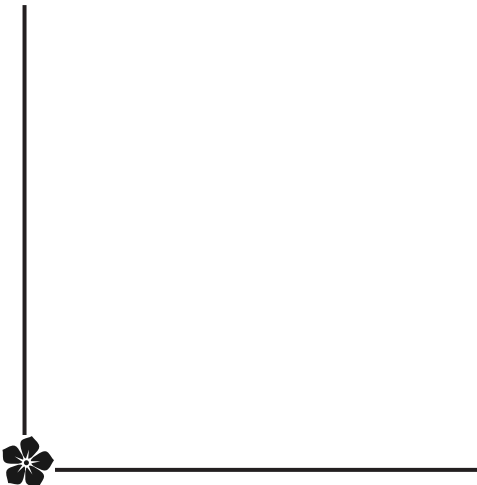
* * *

Відлечу у вирій, відлечу,
Осені для цього тільки треба.
Я сьогодні вранці, ніби чув,
Як птахи кричали в синім небі.
За вікном стоять липневі дні,
То ж будити рано ще тривогу.
Певно, хтось нагадує мені,
Що пора збиратися в дорогу.

Сорокоуст

СОНЕТИ

* * *

В кімнаті тиша нидіє німа,
По стінах від гілок безлистих тіні.
У візерунках їхнього сплетіння
Сумні рядки знаходжу крадькома
І порятунку вже від них нема.
Свою у небі виглядаю зірку.
Душі моїй так холодно і гірко,
Все тіло наче сковує зима.
Вітри з дощами, ніби для забави,
В далекім лузі витоптавши трави,
Усі пелюстки на вітрах зірвуть.
Над літом, що згоріло по краплині,
Вони «Сорокоуст» читають нині,
Мені до ранку спати не дають

* * *

Ловець думок, замріяний дивак,
Цинічний скептик і скептичний цинік,
Він істину єдину знав донині –
Що все своє життя прожив не так.
На себе одягнувши сірий фрак,
Аби його не помічали люди,
Ховався в тінь густу завжди і всюди,
Свої чуття стискаючи в кулак.
Давно йому на скроні випав сніг,
І він у те повірити не міг,
Що здатне ще кохати в нього серце.
Тепер усе віддав би залюбки,
Аби устами до її руки
Припасти, наче спраглий до джерельця.

* * *

Під вікнами сумує листопад
У мокрій з листя жовтого свитині.
Рвуть крилами на клапті хмари сині
Пташки, які не вернуться назад.
Але про те лиш тільки знає сад,
Як в зраненого птаха ниє тіло.
За ним він лле на землю почорнілу
Сльозинки рос, ще важчі, аніж град.
Осінній день втече, либонь, за мить,
Його нікому вже не зупинить.
Й останній промінь сонця згасне скоро,
Впаде на землю ночі темна тінь.
Лиш сильний подолає далечінь,
А кволого чекає смерті морок.

* * *

На кораблі хисткому день за днем
По океанах долі все блукаю,
Нічого за душею хай не маю,
Та віра є, а це вже головне.
Знов мого курсу буря не мине,
Та я її ніколи не боявся,
Не раз із нею сам-на-сам змагався.
Їй не здолати поки що мене.
Нехай стерно вже слухатись не хоче,
І бриз солоний виїдає очі,
І вже від щогли й сліду не знайти.
Вітри попутні дмуть мені у спину,
Я знаю, що сьогодні не загину
Й до берега зумію допливти.

* * *

Чого, душе, ти бродиш уночі
Під вікнами покинутої хати?
І що ти там волієш відшукати
При світлі майже згаслої свічі?
Тебе лякають криками сичі,
Гойдає вітер над лісами хмари,
Блукають сірі тіні, як примари,
Й рубають небо блискавок мечі.
Коли ти знов повернешся туди,
Знайди в траві загублені сліди,
Я знаю, що вони повинні бути.
Якщо ж навколо там біліє сніг
Й тобі не сила відшукати їх,
То хату постарайся ту забути.

* * *

Пастелі вересневі, аж гарячі,
Торкаються пожовклим листям рук.
Каштан, що впав зненацька, будить звук
Й ховається, аби ніхто не бачив,
В сухій траві. А сам, живий неначе,
Покотиться і втихне назавжди.
Та згодом ще нап'ється він води,
Як за вікном холодний дощ заплаче
І затанцює вітер по калюжах,
Закашляє, неначе дід недужий,
Забившись в шибку хворими грудьми.
Неквапно всюди осінь догоряє,
Вужем холодним в душу заповзає
Гнітючий морок сивої зими.

* * *

Свої світи творю сьогодні з рим,
Папір ковтає їх, неначе воду.
Моя душа хворіє на негоду,
Снується листя спаленого дим.
Блукає вечір мороком рудим,
В саду безлистім порожньо і зимно.
Шепоче вітер вперто та невпинно,
Про те, що я не буду молодим.
Але в останню мить усе одно
Моє життя свідомість, як в кіно,
Назад перемотати не забуде.
Накриє тіло ночі темний плед,
І раптом недописаний сонет
Зорею упаде мені на груди.

* * *

Аллі Ковалішиній

За вікнами блукає осінь пізня,
Кружляє жовте листя по землі,
Під хмарами навислими, в імлі,
Бринить птахів не відлетілих пісня.
Сухе гілля вітри ламають грізні,
Вони жалю не відають давно.
Я падаю у сум на саме дно,
Його обійми начебто залізні.
Холодна втома тіло все пройма,
Здається, що мене уже нема.
Важкі повіки закривають очі.
Пливу над болем скошених ланів,
Уявою фарбую смуток днів,
Понад усе боюся марев ночі.

* * *

В знедоленій країні, там де ти
Існуєш, мов стеблина при дорозі,
Не раз буває корчишся в знеможі,
Бо вже намагає сил вперед іти
І нікому тобі допомогти,
Так хочеться кричати часом «пробі».
Вовки жирують у людській подобі,
В ярмо усіх воліють запрягти.
Брехня й облуда – їхнє ремесло,
Усюди і завжди чинити зло,
А правда ледве-ледве животіла.
Вони тобі наобіцяють рай,
Ти ж істину єдину пам'ятай –
Своя сорочка ближче в них до тіла.

* * *

Романові Любарському

Гойдаються розвихрені дощі,
Прив'язані за хмари темно-сині,
І сонний ранок бродить по долині
В промоклому до ниточки плащі.
Рукою раптом доторкнеться щік,
Загляне у твої глибокі очі,
Немовби щось тобі сказати хоче,
Та потім відвертається мерщій.
Навколо тліє висохла трава,
В рудому листі вітер спочива,
Туманами вночі сповивши ріки.
Перед майбутнім всі страхи облиш,
Побійся душу застудити лиш,
Бо, як замерзне, то уже навіки.

* * *

В покинутій хатині зі стіни
Я зняв стару, занедбану ікону.
Неначебто звільнив її з полону,
Німої тиші де панують сни.
Руками доторкнувся таїни,
Покрив її олією ляною.
І ніби диво сталося зі мною,
В мені озвався голос давнини.
Далеких дзвонів відгомін лунав,
Здалося, я іконописця знав,
Не раз вели ми дружню з ним розмову.
Тепер уже через багато літ
Намолена ікона на столі
Мені про нього нагадала знову.

Дж. Т. Байрон

Сьогодні знов наснилися мені
Далекий Лондон і покійна мати.
Їй долею судилось горювати
І в бідності свої дожити дні.
Усе моє життя пройшло в борні,
Кульгавість – то була лише дрібниця.
Щоб побороти влади вчинки ниці,
Шукав я правди в рідній стороні.
Та не знайшов. Тоді пустився вплав,
Як Чайльд-Гарольд в чужих світах блукав,
Де відчаю і втрат було доволі.
Тепер я карбонарій і поет,
У мене є перо і є стилет,
Та вже немає сил шукати волі.

Монах

Як зараз душно в келії моїй,
Молитися вже більше сил немає.
Тривога все єство моє проймає,
І на душі – неначе буревій.
А ніч холодна дивиться з-під вій
Глибокими і чорними очима,
Хтось нидіє у мене за плечима,
Навіюючи біль журливих мрій,
Шепоче, що даремно ніби жив,
Ні сина, ні доньки не залишив.
На стіни свічка кида тіні сірі.
Я смерті анітрішки не боюсь,
Як прийде час – із нею я змирюсь,
Лише не хочу вмерти у зневірі.

С. Руданський

Я пережив митарства й бідування,
Все витирав чужі брудні кутки.
Удень вчив медицину залюбки,
А ввечері сідав за віршування.
Забувши про хворобу і страждання,
Не погасивши свічки цілу ніч,
Я гнав сумні думки від себе пріч,
Мережив строфи до самого рання.
Нехай між нами відстані та час,
Живуть мої герої серед вас,
Характер їхній не мінявсь ніколи.
Я босоніж колись повз них пройшов.
Що при житті визнання не знайшов, –
То це тому, що правда очі коле.

* * *

Петрові Лойтрі

Блукає день в барвистому вбранні,
Достиглим плодом пахне у повітрі,
Тремтять листки, знесилені на вітрі,
Згоряючи у жовтому вогні.
Такі вони для мене засумні,
До них укотре мушу я звикати.
Та ще снуються тіні коло хати
І навівають сині сни мені.
Але душа зове мене увись
Так само, як бувало це колись,
Й шепоче: «Лінуватися не треба,
Навчися цінувати кожну мить,
Бо час не птах, що знову прилетить
Із вірію далекого до тебе».

* * *

Приснився чи примарився, не знаю,
Далекий край, де жив я так давно.
У сутінки задивлене вікно
Старої хати, коло лісу, скраю.
Хоч я усе до краплі пам'ятаю –
І сад, і стежку, по якій ходив, –
Ховав для мене ліс багато див,
Але нічого там уже немає.
Зима усе снігами замела,
Гойдається густа важка імла,
І зашпори заходять в босі ноги.
Вернувся би, та сили вже не ті,
Мені так легко згинуті в путі,
Тим більше, що нема туди дороги.

* * *

Де нині ви, святинь руйнівники,
Які наругу по собі лишили?
Розруху й голод, без хрестів могили
І найстрашніше слово – Соловки.
О, як ви вміли вправно, залюбки
Безвинним у потилиці стріляти!
І щоб тирану вірність доказати,
Ще гризлись між собою, як вовки.
У камері, де задуха німа,
Гойдалася вночі густа п'ятьма,
Й стояли нари довгими рядами.
І хтось, хто не відрікся від Христа,
Із вірою, що з болю пророста
Моливсь до загратованої рами.

П. Грабовський

Моє життя – неволя, біль і втрати,
Свої роки найкращі їм віддав.
Колись, немов дитина, я ридав,
Закинутий у царські каземати.
А свідками моїми були грати,
Перо, папір та ще журливі дні.
Тепер недовго суджено мені
Примарою по світу сновигати.
Іду, мов п'яний, біль стискає груди,
Куди погляну – сніг лежить усюди,
Нудьга бредє за мною крадькома.
Моя Надіє,* скоро я загину
І за тобою ляжу в домовину.
Навколо ніч, і провітку нема.

---

* *Надія Сигида – жінка, яку кохав Павло Грабовський. У в'язниці була зґвалтована і покінчила життя самогубством.*

* * *

Мій човен весь дрижить на міліні,
Бортами об гранітні скелі б'ється,
Та поки що він бурі не здається,
А значить, не загинути мені.
Лютують хвилі, наче навісні,
Женуть мене куди – і сам не знаю.
Вдивляюся у далечінь безкраю,
Не хочу опинитися на дні.
Хоча відомо – смерті не минути,
Бо так було і далі мусить бути,
Та все-таки приваблює плавба.
Хай до причалу так і не приб'юся,
Як добре, що глибин я не боюся.
Чи ж то на міліні життя хіба?

* * *

Моя нещасна, зболена Україно,
Тобі на долю випав шлях тяжкий.
Просякли кров'ю всі твої стежки,
А ти стоїш і дивишся наївно.
Буває часом посміхнешся мрійно,
Забувши про свої турботи й біль.
Частіше озирайся лиш доквіл –
Хто в майбуття веде тебе так рвійно?
Лакеї, казнокради й бюрократи
Месіями сьогодні хочуть стати,
Й награбувавши, баламутять люд.
Як придивитись – то звичайні блазні
Купаються в одній смердючій лазні,
Надіючись із себе змити бруд.

* * *

Мені не треба почесей і слави,
Про них не думав навіть далєбі.
Що віршування вибрав я собі –
То це душі схотілося забави.
Аби її не спокушав лукавий,
Ховалася аж на самому дні
Моїх чуттів, які були сумні,
Неначе восени пожовклі трави.
Світами, де було багато див,
Самітником я все життя бродив,
Старався, щоб не помічали люди.
Час пробіжить ще швидше, ніж вода.
Як вірші хтось колись мої згада,
То лиш тоді, коли мене не буде.

П. Т. Шевченко

Осілля ніч холодна і сумна,
Прилип до шибки місяць непорушно.
Солдати сплять, натомлені від муштри,
Мене одного сон лиш омина.
Сьогодні знов сідаю край вікна,
Лєдь помічаю зірку, що упала.
Моїй душі тут простору замало,
А ще думкам також немає дна.
У мріях пориваюся туди,
Де сплять розлогі верби край води
І сад вишневий квітне коло хати.
Як до паперу проситься перо!
Мені б лише побачити Дніпро,
Тоді уже не страшно й помирати.

* * *

Існуй хоч мало, хоч багато літ,
Але помилок оминуть не зможеш.
Собі й нікому тут не допоможеш,
Бо захисту від них не знає світ.
А мудреці – фантазії лиш плід,
Вони також не вміли справно жити,
Лиш висновки навчилися робити,
Чим по собі і залишили слід.
А ти ізп'яну щось утнеш бува,
Болить твоя з похмілля голова,
Душа уся – неначе винокурня.
Покаєшся, та вороття нема,
На себе з боку глянеш крадькома,
Як перехожий дивиться на дурня.

* * *

Дивлюсь у вічність – небо і зірки,
Ніхто й ніколи їм не відав ліку.
Господь людині дав замало віку,
Аби збагнути простір і роки.
Фантастику гортають залюбки,
Шукають наукових праць, новини,
А ще цитують вперто і невпинно
Із Біблії поживклої рядки.
Колись і я задумувавсь не раз
Над тим, що згодом буде після нас –
Та кинув непотрібну цю роботу,
Бо зрозумів, що те усе марне,
Нікого вічність з нас не омине,
Тоді її спізнаємо достоту.

* * *

Кораблики із мрій моїх далеких,
Спішіть у сни по синій бистрині.
Посеред ночі досі ще мені
Вчувається води шалений клекіт.
Кружляли, відлітаючи, лелеки,
Махали на прощання вам крильми.
Бувало, зустрічали ви громи,
Переживали холоди і спеки.
Остерігались хвиль високих теж,
Бо океан вітрам не відав меж,
І глибина могла вас проковтнути.
Хай падає навколо хмари тінь,
А ви пливіть у світлу далечінь,
На міліні багна не оминуті.

* * *

Смішні людці, служителі мамони,
Злодії, шарлатани, торгаші,
Рахуєте ви тільки бариші,
Не знаючи ні в чому заборони.
О, як вам дуже хочеться корони,
Щоб троном став звичайний ваш стілець.
Але колись увірветься терпець,
І вас тоді ніхто не оборонить.
Автомобілі, гроші та посади, –
Усе, чого живете зараз ради, –
Залишите і зникнете в імлі.
Бо що ви нині вибрали для себе?
Лише свої задовольнить потреби,
Мов тінями пройшовшись по землі.

* * *

Вже далечінь прогіркла полянами,
Кричить у небі самотній птах.
Здається, вітер травами пропах,
Поколений до крові терниками.
Степи ще марять дикими квітками,
В росі дріма цикорій край доріг.
Не віриться, що скоро ляже сніг,
І заскриплять морози під ногами.
Пригадую, було це навесні,
Розсипались мої дитячі дні
По споришах коло старої хати.
А нині вже гукають журавлі,
Із ними я розтанув би в імлі,
Але земля не хоче відпускати.

В. Стефаник

Паперу знову на столі гора.
В моїй кімнаті – наче в домовині.
Збираю смуток по малій краплині
На кінчику тоненького пера.
Блукає ніч, вся чорна, як мара,
За кимось вітер навісний голосить,
Здається, я сп'янів сьогодні досить,
Мені спочити вже давно пора.
Моя душа, немов суцільний біль,
Не знаю, узялося це звідкіль,
Тепер вона завжди такою буде.
Печуть, мов кров'ю писані рядки,
Веде двох діток батько до ріки,
Але для чого, – не питайте люди.

* * *

О, як вони його боготворили
І перед ним завжди стелились ниць.
Набудували стільки вже в'язниць,
Що ними край увесь заповнили.
Та він також не оминув могили,
І ті хто слугував йому не раз,
Відчувши, що тепер змінився час,
Лише на нього всі гріхи звалили.
Казали, що тиран ради ідей
У таборах розстрілював людей
І руки мав по самі лікті в крові.
Але якби підвівся він з труни,
Тоді б усі до одного вони
Йому б клялись у вірності й любові.

* * *

Його трибуни вабили завжди,
Із нього агітатор був хороший.
Хоч говорив лише заради грошей,
Та владі це приносило плоди.
За хабарі усякому годив,
Ідеї проголошував скрізь ревно,
Хоч розумів усе і достеменно,
Яких і де дурниць нагородив.
Він хазяям служив як тільки міг,
Готовий був упасти їм до ніг,
Як в'юн слизький, пожадливий і впертий.
Здавалось, не боявся і хули,
Бо до багатства звик та похвали.
За них, напевно, ладен був померти.

* * *

В лісах зелених, де гойдали віти
Казки дитячі і забуті сни,
Як утікав останній день весни,
М`які мохи ховали тепле літо.
А восени не знали, де подіти
Грибів і ягід, – стільки їх було!
Та згодом все снігами замело,
Тепер прохожий навіть не помітить
Отого, що забулося давно.
Воно упало в Лету, аж на дно,
І більше не повернеться ніколи.
В той край знайомий птах не долетить,
Лиш спогад може зринутися на мить
І в пам`яті твоїй озватись болем.

* * *

Є дивна таїна у дзеркалах,
В них всім завжди заглянути кортіло,
Побачити своє обличчя й тіло,
Що згодом перетвориться на прах.
Життя летить так швидко, наче птах,
Але в сильце його ти не спіймаєш,
Та раптом ненароком помічаєш
Безмежну втому у своїх очах.
Від старості ніде не захватись,
Напевно, краще вже не задивлятись
У те холодне і блискуче скло.
Воно буває і жорстоке часом,
Подивиться на вас крізь призму часу
І посміхнеться, вихлюпнувши зло.

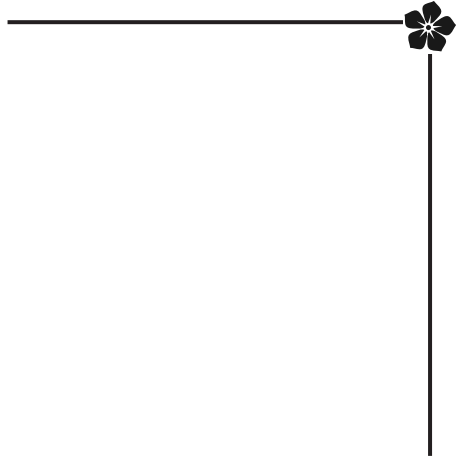
* * *

Вони спішили, як спішать до Мекки,
Ті, в кого в серці віра і любов.
Аби у рідний край вернутись знов,
Долаючи і холоди, і спеки.
Уже було додому недалеко,
Та уночі хурделиці знялись,
У танці із морозами сплелись, –
І падали знесилені лелеки.
Здавалось, бути цього не могло,
Щоб навесні, коли усе цвіло,
Зима вернулась холодами злими!
Птахи лежали мертві на траві,
І тільки хмари, начебто живі,
Дощами вранці плакали над ними.

О. Трін

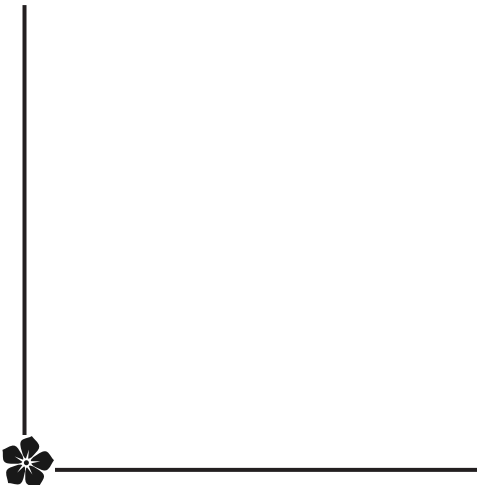
Ці марева скелястих берегів
Й вітрил рожевих, що на неба фоні.
Їх не тримав ніколи у полоні,
Бо тільки ними жив лиш і горів.
У снах немало бачив я морів,
Де в глибині ховався спрут зелений,
І маяки всміхалися до мене
Вогнями з-під туману сивих брів.
Летить вітрильник мій згори униз,
Моє обличчя обпікає бриз,
А чорний морок за бортом чатує.
Кіль ріже простір, наче гострий ніж.
Біжить Ассоль по хвилях босоніж,
Але мене уже не порятує.

Він має добрий слух та гострий зір
І, як для пса, розумні дуже очі.
Біда лиш в тім, що гавкати не хоче,
Коли бува чужий заходить в двір.
Не раз господар, наче безувір,
Ударить батогом його по спині.
Мовляв, «Собаки гавкати повинні,
А той лежить рудий, ледачий звір».
Така нещасна доля у собак.
Здається, втік би, та немає як, –
Міцний ланцюг не хоче відпустити.
Бо люди злі – цінують тільки лють,
Не гавкаєш – тоді нещадно б'ють
І від образи не дають повити.

Світлотіні

СОНЕТИ

* * *

Я нині на осколки синіх снів
Собі до крові стопи босі ріжу.
Крізь ніч липку іду по бездоріжжю
У край, що так волошками ряснів.
А чи дійду, того не знаю сам,
Літа переплелися міцно дуже.
Здається, тіло вже зовсім недуже.
Його спікає холодом роса.
Перебираю ті далекі дні,
Що спогади залишили мені.
Тремтить душа у відчаю на вістрі.
Все помінялось, я змінився теж,
Знайомих рис в обличчі не знайдеш.
В кривих дзеркал існую королівстві.

* * *

Зшиваю дні і ночі у роки,
Дощів тонкими нитками повільно.
Я сам і охоронець, і невільник
Чуттів, що ріжуть душу на шматки.
Відомо – тільки долі це вина,
Від неї не сховаєшся нікуди.
Що суджено – то невідмінно буде,
Тож мушу її випити до дна.
На жовтому пергаменті сторіч,
Римую строфи і не в тому річ,
Що, може, тут важливе щось відсутнє.
Я скоро відлечу та будеш ти,
Прошу тебе, збери оті листи
І передай від мене у майбутнє.

* * *

До ранку нині я не міг заснути,
У череп мій гарячий і липкий
Влізали надоїдливі думки,
І ворушились в ньому наче спрути.
Їх не вдалося викинути вліті.
Тепер ми із душею тільки вдвох,
Плетем вінки із болю та тривоги
Бо не знайти у листопаді квітів.
З дерев зірвавши листя до пори,
У кронах вільх гойдаються вітри,
Здається, їм нічого вже не треба.
Ключ журавлів від холоду втіка,
Крізь скельця льоду дивиться ріка
На сіру, перемоклу плахту неба.

* * *

Як марева казкових берегів,
Так вабила мене холодна просинь.
У пам'яті моїй зринають досі
Ті краєвиди серцю дорогі.
Край лісу хата і глибокий рів,
Стежки навколо заросли тернами,
Покрили зими щедро їх снігами.
Даремно я до них так довго брів.
Безсило знову закриваю очі,
У синіх снах пливу по плесах ночі,
В човні з надій що так і не збулись.
Ані вітрил, ні весел вже не маю,
Чи допливу коли-небудь, не знаю,
У край далекий, де я жив колись.

В. Тюго «Собор Паризької Богоматері»

На площі, у Парижі, для прохожих,
Танцює Есмеральда босонога.
Її дзвонар кохає до знемоги,
Так як ніхто кохати більш не може.
Звук тамбурина розриває серце,
Його не чує, бачить він хіба що,
Але скажіть, йому тепер вже нащо,
Тих нотрдамських дзвонів мідне скерцо?
Повії і розпусні ловеласи,
Для втіх тілесних вам задосить часу
Та хто із вас красу чуттів цінує?
Де в звалищі людських кісток і тліну,
Глухий горбань, упавши на коліна,
Холодний прах коханої цілує.

* * *

Воловець Оксані

Сьогодні я, мов перелітний птах,
Що вибившись із сили, впав на землю.
Все розумію і усе приємлю,
Хоч морок полином хмільним пропах.
В мені б лише не поселився страх
І тіло не скував моє собою.
Бо знаю, не вернуся вже з двобою,
Де об'єднались разом тлін і прах.
Давно кудись поділося тепло,
Забуту стежку листя замело,
Дороги у минуле вже немає.
Яка холодна і сумна пора,
На дудці з комишини вітер гра
Мелодію, що сон так навіває.

* * *

Моя душа байдужа і німа,
Для неї навіть рима – звук порожній,
І я, здається, ніби подорожній,
І в неї справ до мене вже нема.
Сьогодні сподіватися дарма,
На те, що дружно заживемо знову.
Коли про щось заводимо розмову,
Сміється наді мною, крадькома.
Напевно, занедужала вона,
І в цьому є лише моя вина,
Що ми бували часто досить різні.
Тепер уже на схилі власних літ,
По-іншому дивлюся я на світ.
Сліпець еси, який прозрів запізно.

* * *

Я нині, наче самотній птах,
Що не зумів у вирій відлетіти.
Не знаю, де тепер себе подіти
В цих перегірклих, вицвілих степах.
Непевно, полином увесь пропах,
Для мене мить, неначе, вічність ціла.
Отак існую без мети і цілі,
Як перекотиполе на вітрах.
Така блакитна і глибока вись,
Здається, це було уже колись,
Але коли, не можу я збагнути.
Летять в безодню часу сірі дні,
Нічого не лишаючи мені,
Крім спогадів, давно напівзабутих.

* * *

Вітри з дерев зривають багряниці,
Вода в річках прозора аж до дна.
Така безкрая неба глибина,
Кричать у ньому перелітні птиці.
Гірчить повітря присмаком живиці,
Туман окутав спорожнілий луг.
Сьогодні він мені, як давній друг,
Росою бризнув на стволи рушниць.
Далекий постріл тишу розірвав,
Посеред жовтих листяних заграв,
І зойкнув болем у глибокім рові.
Не ягід горобинових вогонь,
А на траві колючій це, либонь,
Казковий звір залишив краплі крові.

* * *

Здається, помирає день сльотавий,
Упавши в осінь, аж на саме дно.
Мелодії, забутої давно,
Холодний вітер зачепив октави.
Уже в копиці складені отави,
І колеться стернею сіножать.
Ген дикі гуси в мороці летять
Понад затишні, водяні заплави.
Така тривожна і печальна мить,
Пожовкле листя раптом задзвенить,
Якщо його торкнешся ти рукою.
Але скажи, нащо тобі той дзвін?
Лише болючий спогад зронить він
І стихне знов під забуття вагою.

* * *

Яка бездонна тиша уночі,
Торкає вітер вицвілу фіранку.
Моє безсоння буде аж до ранку
Гойдатися на полум'ї свічі.
Укрилось небо пледом із парчі,
Яскраво так виблискують зірничі.
Повітря, ніби чорні блискавиці,
Безшумно ріжуть крилами сичі.
Задумаюся, але в тому річ,
Що в порівнянні з мудрістю сторіч
Мої знання занадто вже мізерні.
Впадаю наче в гіпнотичний стан
Й на біле поле чистого листа,
Думки лягають римами, мов зерна.

* * *

Я аквареллю знову пишу ніч,
Ні просвітку на чорному папері.
До мене вітер стукає у двері,
Мабуть, зустрітись хоче віч-на-віч.
Але тепер уже не в тому річ,
Яка у нього зараз є турбота.
В саду він листя обірвав достоту,
Потім його розвіяв навсебіч.
І ті квітки біля мого вікна,
Не відаючи в чому їх вина,
Померли вранці всі до однієї.
Ми з вітром були друзями колись,
О, як же він жорстоко поглумивсь
Над пізнім цвітом осені моєї.

* * *

Далеко десь маленька батьківщина,
Ні хати, ані двору не знайти.
В яру, який достоту знаєш ти,
Достиглим літом пахне ледь ожина.
Напевно, в тому є таки провина
І не чиясь, а тільки лиш твоя.
За тим, хто згине у чужих краях,
Сплакне росою терпко горобина.
Така ота сльоза гірка мені,
В ній нашого дитинства світлі дні,
А що, скажи, від нього є миліше?
Тож вип'ємо з тобою, друже мій,
Отой пекучий і хмільний напій,
Бо знаю – не зустрінемося більше.

* * *

Рву невідомість на шматки дрібні,
В майбутнє поринаю з головою.
Не відаю ні страху, ні спокою,
Над вічністю кружляють роєм дні.
Я знаю, що у їхній глибині
Людські гріхи, прокляття і погрози.
Розрухи, війни, голод, кров і сльози,
Але усе це байдуже мені.
Бо людство до своїх завершень йде,
На кожного чекає судний день
І вже наступить він занадто скоро.
Кричи, гукай – тобі ні пари з уст,
Лише людських кісток огидний хруст,
Все жорна часу перетруть на порох.

* * *

Володимирові Кіфенку

Тримаю пізню ніч за довге плаття,
Тулюсь щокою до її колін
Здається, десь далеко чую дзвін,
То вітер листя роздува багаття.
Уранці чапля позбира латаття
З обмілини аж ген в очеретах
Й задивиться, як одинокий птах,
Рве крилами туману мокре шмаття.
І їй також до вирію пора,
Але вона, як та верба стара,
Злетіти в небо більше сил не має.
Де на вервечці сірих журавлів,
Понад роздоллям вицвілих полів,
Останній промінь літа відлітає.

* * *

І він ішов, нікуди не звертав
З тієї непосильної дороги.
Калічило каміння босі ноги,
І натовп навіжено реготав.
І було так нестерпно гаряче,
Впивалися в чоло голки тернові,
Котилися із потом краплі крові,
І ноша урізалася в плече.
І прибивали руки до хреста,
І падала скорбота на уста,
І цвях іржавий червонів у рані.
І світ не подобрішав ні на грам,
І скрізь панують хаос і бедлам,
І Юда й Каїн досі у пошані.

* * *

Я прихилиюсь мовчки до вікна,
Впилась холодна рама в лоб гарячий.
Здається, рідне хочу щось побачить,
А там лиш неба синя глибина.
Далекий спогад в пам'яті зрина
І тоне десь у вічності безодні.
Ковтаю вкотре самоту сьогодні
Гіркішу полинового вина.
У цім вікні в моє дитинство шлях,
Туди б я полетів неначе птах,
Там не буває болю і розлуки.
Враз притискаю пальці до шибок,
Зриваюся на відчайдушний крок
І об осколки скла калічу руки.

* * *

П'ю плазму неба сірої води
Із листя золотого філіжанки.
А сонний ранок, наче дід з лежанки,
Встає і ледь бреде хтозна-куди.
Налиті сонцем зірвано плоди,
В саду моєму всі дерева голі,
Густі тумани стеляться у полі,
І ніч гукає в гості холоди.
Знайому стежку в лісі не знайдеш,
Рудого звіра вислідити теж
У цьому царстві вже тобі не сила.
Не за горами хуртовини злі,
Над прахом посивілої землі
Фантом зими розправить змерзлі крила.

* * *

П'є вечір сум із бронзового глека,
Листків опалих, що лежать навколо.
Всю ніч на ринвах вітер грає соло.
У вирій відлетів старий лелека.
Його гніздо осиротіло нині,
Воно по вінця щемом налилося.
За вікнами, чи так мені здалося,
Блукає морок по розмоклій глині.
Як прийде ніч, я знов не зможу спати,
До слова слово буду римувати.
У черепі тоді думкам затісно.
Нічим вони мені не допоможуть,
Лише буває, що до ранку можуть
Місити мого мозку сіре тісто.

* * *

Розсипалися дні золотогриві
В краях далеких де я жив і ріс,
Здається, там шумів сосновий ліс,
Купаючись у вересневій зливі.
Колись мої літа були щасливі,
Ні крапельки в них суму не було.
Їх відлічивши, кинула в дупло
Зозуля сива на старезній сливі.
Тепер тут поселилася журба,
Минуле в снах приходить лиш хіба
І будить мене часто серед ночі.
Зітерла пам'ять ті веселі дні,
Під вікнами у чорному вбранні
До ранку бродять чорні поторочі.

* * *

Поетові Левкові Івановичу Воловцеві

Замрїть отут, де була сіножать,
Скраєчку щойно спаленого літа.
Земля серпневим сонцем обігріта
Ще слуха, як дерева шелестять.
Ген журавлі під хмарами летять,
До вирію, здається, їм зарано,
Та вже пече невигоєна рана
В моїй душі, що квилить як дитя.
Бо нерви, наче струни, що ось-ось
Порвуться, як до них торкнеться хтось
Недбалою і грубою рукою.
І в череп мій раптово нізвідкіль,
Ввілеться гострий, неблаганний біль,
Якого я нічим не заспокою.

* * *

Напишу долю кінчиком пера
І не чиюсь там, а свою мінливу.
Та й заримую під серпневу зливу,
Бо вже навколо літо догоря.
Збираюся неквапно за моря,
Мої пожитки складені, неначе,
Посеред ночі позавчора бачив,
Як падала з небес чиясь зоря.
Чомусь на мить тоді подумав я,
Колись так само зіронька моя,
Втомившись упаде в безлисті віти.
Якби ж то зміг угледіть смерті тїнь,
Полинув би до зірки ввисочїнь,
Щоб у її обіймах спопеліти.

* * *

*«Світ ловив мене, але не спіймав.»
Г. Сковорода*

Дорогами чи просто навмання
Без цілі, без мети і ні від куди
Ходив поет пророком поміж люди,
Не просячи ні в кого визнання.
Напевно, в цім була його борня
За ті простори без кінця і краю,
За спів струмка і тихий шепіт гаю,
За степ, де вітер вітра доганя.
Втекти від марнославства і хули
І від спокуси, і від похвали.
Нема різниці чи взимі, чи вліті.
Зробить своїми друзями вірші,
Створити світ із хаосу душі
Й ніколи не потрапить в його сіті.

* * *

Що в імені твоєму є, скажи?
Не знаєш ти і я цього не знаю.
У просторі, де не існує краю,
На зорях про майбутнє ворожи.
Але потуги всі твої марні:
Пізнати світ замало в тебе сили,
З народження свого і до могили
В дрібних турботах проживаєш дні.
Земля весь час колує по спіралі,
Сузір'я розлітаються все далі
І невідомо, де цьому кінець.
Мала пилінка в Космосу безодні,
Ще вчора був і вже нема сьогодні.
Який же ти природи є вінець?

* * *

Ці літні ночі надто вже безсонні,
Зірок на небі – міради свіч.
Розсипались недбало навсебіч,
А я хотів тримать їх на долоні.
Та мороку напившись діри чорні
Страшать мене в бездонній вишині.
І як давно, малому, ще мені
Шепоче знову сон, торкнувшись скроні:
«Нащо тобі примарні ці світи?
В них все одно нічого не знайти.
Засни і розчинися в миті щастя.
Втиснути Всесвіт в коло чи у ромб,
Його достоту зрозуміти щоб
Ніколи і нікому не удасться.»

* * *

Як опада з дерев пожовклий лист,
І сум тремтить на вістрі листопаду,
Я чую, як у тіло мого саду
Впивається морозу гострий спис.
Ночами під вітрів шалений свист
Летять від нас вервечки журавлині.
В бездонному небес ультрамарині
Знаходжу рими серед зір намист.
Коли ж дощами височінь рида,
Й за вікнами шумить брудна вода,
Настільна лампа світиться до рання.
Здається, що ніколи не засну,
Вдивляюся в паперу білизну,
Де вигнувся змією знак питання.

* * *

Злови свої літа, як ловлять рій,
У тебе їх зібралось чимало.
Уже зими на скроні срібло впало
То ж не лишись посеред злих завій.
Хто знає скільки літ, а чи годин
До тебе доля милостива буде?
Та врешті-решт вона тебе забуде,
Бо в кожного кінець лише один.
Його ніде нікому не минути,
Так було, є і завжди мусить бути.
Ніхто цього не може зупинить.
Перед життям безсила смерть косата,
Бо вічний час жорстокіший від ката,
Збиває нас повільно кожну мить.

* * *

Я спогади, неначе б то з мішка,
Витрушую із пам'яті своєї,
Копаюся в минулому як в глеї,
Блукаю по загублених стежках.
Ми жити не учились по книжках,
Частіше вчителями були роки,
У мене їх зібралось нівроку
Тому тепер хода моя важка.
І сили більше я уже не маю
Прилинути на мить до того краю,
Всього бодай один єдиний раз,
Аби зібрати друзів щирих в коло
І навіть тих, яких уже ніколи
Не повернуть з минулого до нас.

* * *

Мандрую часто подумки ночами
В народу мого глибину сторіч,
Ковтаю щем зневір і протиріч,
І мозок мій до болю думка чавить.
Чом доля наша, як полин гірчавий,
І ворог упирем п'є нашу кров?
Здається, тільки вирвемось з оков,
Як тиснуть нас новими обручами.
Одна держава й Бог один у нас,
Але в годину скрути кожен раз
Живемо, наче вороги, порізно.
Якщо ординець прийде у наш дім,
Відомо, що чекає нас потім,
Задумайтесь над тим, поки не пізно.

* * *

Закон буття ніяк не обманеш,
Чи ти є теоретик, а чи практик.
Летить Земля крізь безлічі галактик,
У Всесвіті, який колує теж.
Немає тут ані границь, ні меж,
І ти у цьому просторі – пилинка.
Твоє життя для вічності – хвилинка,
То ж спробуй-но за ним хоч раз постеж.
Чи бідний ти, як миша та церковна,
Чи золотом казна твоя вся повна,
Веселий ти, чи скнієш у журбі.
Чи дурень, чи мудрець – усе єдино.
Не оминеш ніколи домовини,
А річ у тім, що лишиш по собі.

* * *

Як непривітно в цій самотині,
Скраєчку неба ледве блима зірка.
Напевно, їй і холодно, і гірко.
О, ті чуття знайомі теж мені.
Так невблаганно пролетіли дні,
Були вони веселі і бурхливі,
Купалися колись у літній зливі,
Топилися в солодкому вині.
Та накінець прозрівши крізь літа,
Блукаючи, неначе, сирота,
Шукаю для душі своєї спокій.
Бо не прижився в цьому світі лжі,
У нім для мене всі давно чужі,
І через те я нині самотний.

* * *

Із рим собі будую нині храм,
Малесенький, на чистому папері,
Заходьте всі – я відчиню вам двері.
Та поки що нікому не віддам.
Не вимагаю слави і визнань,
Нехай бездара їх собі купляє,
У мене грошей не було й немає –
Надіюсь на талант і крихту знань.
Що з того буде, не мені судить,
Простоїть він годину, а чи мить?
Бо хто вгадає долю невідому?
Коли впаду в завії, далєбі,
Як схочете – візьміть його собі
Й за мене часом помоліться в ньому.

* * *

Мов пілігрим, блукаю по світах,
Стежки ведуть то вгору, то донизу.
Б`ю на дрібні осколки далеч сизу,
У небі наді мною в`ється птах.
Я полином і димом весь пропах,
Уже б пора вернутися додому,
Аби не впасти у краю чужому
І не перетворитися у прах.
Іду-бреду – пустеля навкруги,
Як не піски зибучі, то сніги.
Печуть огнем до крові збиті ступні.
Скрізь порожнеча, і куди не кинь,
На згарищах зруйнованих святинь
Сидять божки лукаві та підступні.

* * *

Збираю морок з чорного вікна,
Липкий і сірий, в пригорщі гарячі.
Десь у яру промоклий вітер плаче,
З-за хмари ледве місяць вирина.
Напевно, суму не дістану дна,
Душа пірнула у його глибини.
Боюся, що вона мене покине
Чи просто, може, стане задрібна.
Ліниво рима пада на папір,
Здається, не було її з тих пір,
Як літо догоріло по краплині.
Я б все залишив, але в тому річ,
Що спати не дають мені всю ніч
Сонети ненаписані донині.

* * *

Дивлюся з розцяцькованих вітрин
На перехожих літом і зимою.
Якщо і сумно тут мені порою,
То це лише моєї долі кпин.
Не відаю ні митей, ні хвилин,
І ні до кого в мене справ немає,
Мій світ маленький навпіл розриває
Асфальту і бетону сірий клин.
Але усе це байдуже мені
Постійно в елегантному вбранні
Стою отут, неначе на сторожі.
Краси моєї не здолає час,
Я манекен, і що мені до вас?
Ви ж прагнете на мене бути схожі.

* * *

Ах, як було багато сподівань,
Надій і мрій, що так і не здійснились.
Вони мені, неначе б то, приснились
У весняну, блакитноооку рань.
Я розгубив усе, що тільки міг,
Та на папері залишились рими.
Вони упали строфами дрібними,
Мов зранені птахи на чистий сніг.
Їм холодно і сумно як мені,
Але колись настануть теплі дні,
І їх чиясь душа іще зігріє.
А що залишиш після себе ти,
Серед розчарувань і самоти,
Коли тебе останні зрадять мрії?

* * *

Зловила річка сонця філіграні,
Вітри росу обтрушують із лип,
Мені листок до чобота прилип –
Сьогодні ми із ним на полюванні.
Здається, я у нього у пошані,
Маленький друже. Ах, яка біда.
Ночами зашерхає вже вода –
У цьому році приморозки ранні.
Розбудить тишу крил знайомий свист
І стрепенеться пожовтілий лист,
Пройнявшись болем зраненої пташки.
Несу його додому у руці,
Навмисно оминаю кожну ціль,
Нехай не буде нині йому важко.

* * *

Я в спогадах вертаюся назад –
Туди, край лісу, де стояла хата...
Кругом трава буяла неприм'ята,
Та квітнув навесні старезний сад.
Тепер нічого там уже нема.
Не стало саду, ні старої хати.
І навіть місця того не впізнати –
Усе снігами замела зима.
Лиш тільки пам'ять досі ще жива,
Вона болить, як рана ножова,
Стоїть весь час, неначе на сторожі.
У снах я повертаюся назад –
В той весняний, далекий зорепад,
Але нічого там знайти не можу.

* * *

Тремчу на вітрі, мов осінній лист,
Хоч зараз літо у самім зеніті.
Осколки строф збираю я по світі,
Душею щедро напуваю хист.
Бо слово без душі то є ніщо –
Порожній звук і той слабкий занадто.
Вложу у нього трішечки таланту,
Мені б воно дзвеніло тільки щоб.
Його ніколи не покриє цвіль,
Воно в людському серці гоїть біль,
А ще буває гострим як рапіра.
Неначе, у вінок дрібні квітки,
Вплітаю в храм поезії рядки
І поклоняюсь генію Шекспіра.

* * *

Мій давній друже, нині я хворію,
Роями надокучливих думок.
Немов нитки, сотаю їх в клубок
І на долонях, як дитя лелію.
Збираючи метафори ночами,
Навпомацки блукаю, мов сліпець,
В розбиту шибку ріжусь нанівець,
У ніч лечу за журавлів ключами.
Тепер шукати марно поміж трав,
Те що давно вже листопад забрав.
Віконницями вітер сонно грима.
Стискаю вічність у єдину мить,
Хай череп мій ще трішки поболить,
Поки я віднайду у ньому рими.

* * *

В саду моєму сумно зараз досить,
Гілки над головою заплелись.
Здається, це було уже колись,
Далекий спогад гіркоту приносить.
Птахи повідлітали вже за море,
Порожні гнізда колісає сум.
Закутавшись в барвисту тогу дум,
Повільно догоряють осокори.
Здається, все приречене до страти,
Але йому не хочеться вмирати.
Кружляє лист наперекір вітрам.
Згоряє світ цей, досі незгоримий,
Я нині осінь виплачу у рими,
Щоб завтра було веселіше вам.

* * *

«Всьому свій час – повів колись мудрець –
Час розкидати і збирати каміння,
Час темноти і світлий час прозріння,
Все має свій початок і кінець».
Сьогодні ти веселий ще поки
Та доля гра з тобою в гру без правил.
Їй байдуже чи лівий ти, чи правий,
Тож завтра може статись навпаки.
Навчить тебе біда жебракувати,
Підеш один від хати і до хати.
Зневажений, у сумі та журбі,
Все поміняєш – погляди і звички,
І буде тобі старість за сестричку,
І станеш тягарем ти сам собі.

* * *

О, як давно згоріло тепле літо.
І день, і ніч дощі йдуть напроліт,
Останнє листя опадає з віт,
Кружляють ним вітри несамовито.
Над обрієм важкі нависли хмари.
Метеликом барвистим уночі,
Розгойдується полум'я свічі,
По стінах тіні бродять, як примари.
Душа по вінця сумом налилась,
Мені її розвеселити зась.
Думки снуються сірі і невтїшні.
Суцільна смуга із одних невдач,
Така гірка манколія хоч плач,
Мабуть, не допоможе і Всевишній.

* * *

Багато літ блукаючи по світу,
Купаю босі ноги у росі.
Тепер я сивим став уже зовсім,
Білішим навіть весняного цвіту.
Коли зима потоне у завіях,
Мене це не злякає ні на мить.
Я посохом зумію шлях пробить,
Лиш він моя опора і надія.
Іду – бреду, ході нема кінця,
Холодний піт стираю із лица.
Вітрами осоружно вічність грима.
І безкінечне плетиво доріг,
Мені покїрно стелиться до ніг,
Бо перепон нема для пілігрима.

* * *

Думки снуються ніби павутина,
Обволікають мозок мій повільно.
Я почуваюсь тут зовсім невільно,
Немов чужа, непрохана людина.
Неквапно час у цьому царстві лине,
Здається, все впадає в забуття.
Хапаюся безсило за життя,
А жити залишаються хвилини.
Я хочу спати, тільки де той сон,
Коли зима взяла усе в полон.
На флейті вітер грає гама Гріга.
Згоріла осінь просто нанівець,
Короткий день, блідий неначе мрець,
Лежить на білім савані зі снігу.

* * *

Невпинно пам'ять сторінки гортає,
Блукає ніч по закутках осель.
І сум липкий та чорний, наче сель,
В забуте хвору душу повертає.
Збагнути часом я не маю сили,
Чи то було, чи снилося мені.
Летять як і колись невпинно дні,
Лише в політ усіх не запросили.
Дороги наші раптом розійшлись.
А ми були знайомими колись,
Та вічність узяла вас дуже рано.
Квітками і травою заросли
Могили ваші. Ви ж бо як посли,
З минулого приходите неждано.

* * *

Із відчаю вінки сплітаю нині,
Квіток шукати тут уже дарма.
Вологий холод до кісток пройма,
Роса стіка на землю по краплині.
Блукає сірий ранок у долині,
Розлуками і полином пропах.
Покинутий всіма сумує птах,
Ще вигляда вервечки журавлині.
Отак повільно осінь догоряє,
Ні друга, ані недруга немає.
Ти і душа – ви нині тільки вдвох.
Кричи, гукай ніхто вас не почує,
Навколо сіра каламуть чатує,
Та цілий Всесвіт з болю і тривог.

* * *

Класифікую всі людські чуття,
Інстинкти відокремити не можу.
Я оправдань для себе не знаходжу,
Стараюся збагнути сенс життя.
Людину й душу – їх не розділити,
Напевно, так схотів зробити Бог.
Вони собі живуть завжди удвох,
А совість інше, що там говорити.
Зітерши грані поміж днем і ніччю,
Людина нею, мов якоюсь річчю,
Користуватись вміє крадькома.
Навчилася так вправно жонглювати,
Вправніше – як її не так багато,
Але найкраще – як зовсім нема.

* * *

Я розгортаю спогадів сувій,
В минуле поринаю з головою.
Лишаюсь наодинці сам з собою,
Утікши від загублених надій.
Душа, неначе, зовсім спорожніла,
Не відаю чому така сумна.
Здається, відцуралася вона
Від власного, спотвореного тіла.
Не тягнеться ніколи до пера,
Окутала її липка хандра,
На мене часто дивиться вороже.
За вікнами ридають небеса,
Я так давно нічого не писав,
Напевно, більше рим знайти не можу.

* * *

Хто і коли вас навчив так жити,
Служителі безпринципних ідей?
Ви, за рахунок більшості людей,
Існуєте неначе паразити.
Та вам цього здається недоволі,
Ще хочете акторства, далєбі.
Тож граєте для себе і собі
Старі, усім давно знайомі ролі.
Йдете до церкви, молитесь ревно,
Поклони відбиваєте доземно,
Вже й бачите себе на небесі.
Такі покірні і богобоязні,
Придивишся – звичайні тобі блазні.
Отак в лукавстві згинете усі.

* * *

Осінньою, негожою порою,
Рве вітер птиць вервечки угорі.
Знайомі фуги грає в димарі,
Захоплює мене цією грою.
Моя душа не відає спокою
І спогадам отим немає дна.
Яка навколо чорна глибина,
Здається, що тону в ній з головою.
Холодної, зажуреної ночі,
Я важко закриваю свої очі,
Вслухаюся в далекий дзвін підків.
Ще наздогнати в сні когось беруся,
Із сьогодення у минуле рвуся,
Шукаю там змарнованих років.

В. Гюго «Людина яка сміється»

Навіщо ті оздоблені палати,
Без карликів, що вміють розсмішити?
Вельмож придворних, в дурні щоб пошить,
Король своїх повинен блазнів мати.
Спотворених облич весела маска,
Скаліченого тіла не шкода.
Нікого не болить чужа біда.
Танцюйте, грайте, тіштеся, будь ласка.
Компрачікоси – доль чужих ловці.
У капітана, досі на руці,
Лежить медуза мокра і зелена.
Гойда вітрильник сивий океан,
Віктор Гюго дописує роман.
Сміється час усмішкою Гунплена.

* * *

Гойдає вітер гнізд порожніх тишу,
Минає час в холодній самоті.
Обривки строф на листі золотім,
Поки вони ще тліють, я допишу.
Не відаю куди тоді полину,
На небі, ані місяця, ні зір.
Під вікнами рудий блукає звір,
Він знов до мене проситься в хатину.
Настільна лампа тьмяно так горить,
Я прозріваю за єдину мить,
Беру перо гостріше, а ніж бритва.
Знов ріжу вени хворої душі
І на папір хай капають вірші –
Вони моє спасіння і молитва.

І. Франко «Зів'яле листя»

Як нині важко в самоті німій,
Рука перо тримати вже не хоче.
Між скелями гірський потік регоче,
Гори, моя душе, страждай і млій.
О Бескед розбиваючи надії,
Я по крутих стежках невтомно брів.
Вогонь, що в кузні батьковій горів,
Тепер в мені лиш іскоркою тліє.
Незатишно і холодно вночі,
Стікає крапля воску по свічі,
Немов сльоза найперша та остання.
«Зів'яле листя», тільки три жмутки,
Лягають на папір сумні рядки,
Обманутого долею кохання.

* * *

І знов мені не спалося до ранку,
У голові снувався рій думок.
Старезний клен до ниточки промок,
Гойдає вітер на вікні фіранку.
Згоріло літо аж занадто швидко,
Було у нього стільки всяких див.
Немов би вчора хтось його спалив,
Ще пахне димом крізь розбиту шибку.
В саду господарює листожар,
Спішать кудись отари сірі хмар,
Торкаючись тополі до верхівки.
Поезії осінньої мотив,
Дощ цвяхами свинцевими прибив,
Дукати листя, просто до бруківки.

Л. Українка «Лісова пісня»

Мій краю любий, дорога Волине,
В лісах правічних гойдалки із віт.
Гойдається на них казковий світ,
Думками я завжди до тебе лину.
Так хочеться поїхати додому,
Там досі все до крапельки моє,
Мені важка хвороба не дає,
Немає сили побороти втому.
Я знаю, що не повернуся з двобою,
Але моя душа завжди з тобою,
Вона дзвенить, як пісня лісова.
Там Лукаш Мавці грає на сопілці,
У дядька Лева затишно в домівці.
Та вже зима снігами все вкрива.

* * *

Я нині повертаюся до краю,
Де над житами голубіла вись.
Як легко там було мені колись,
Мов книгу власні спогади гортаю.
В мені живуть лісів зелені крони,
Високі скелі, плетиво ожин.
У світі де здаюся я чужим,
За вікнами біжать кудись перони.
На стиках ледь гойдається вагон,
Сни не беруть мене у свій полон.
Мені сьогодні невимовно гірко.
Стою до ранку в тамбурі один,
Мій мозок вже туманить нікотин,
Цигарка гасне в пальцях наче зірка.

Л. Тнатюк «Нове літочислення»

Земля колимська негостинна дуже,
На вікнах ґрати, мури кам'яні,
Та нині все це байдуже мені,
Бо я невиліковно занедужав.
В бараку морок, як скінчиться зміна,
Заходжу наче тіло без душі.
Де взяти сили на оті вірші,
Що не дозволять впасти на коліна?
Лиш поночі молюся тихо Богу,
Тут не повинно згинутися нічого,
Ростком на скелі пам'ять проросте.
Сухоти роздирають мої груди,
Я знаю скоро вже мене не буде,
Та буде слово – вічне і святе.

* * *

Сьогодні я з собою сам-на-сам,
Впилися пальці в скроні аж до болю.
Нещирості до себе не дозволю
Й себе їй на поталу не віддам.
По вінця серце щемом налилось.
Мені не спиться, що вже тут подієш,
Можливо, ти мене не зрозумієш,
Як я тоді не розумів когось.
До букви букву щільно притираю,
За кожне слово сам відповідаю,
Зі мною рими грають в піддавки.
Холодний вітер за вікном регоче,
Я нині лиш один посеред ночі,
На спис пера нанизую думки.

* * *

Перо стискаю пальцями до болю,
Слова потрібні силюся знайти.
Поезію я хочу запрягти,
Але знущатись з неї не дозволю.
Неначе б то у вирій відлітаю,
До відчаю стискає груди щем.
Свої думки записую дощем,
У них дзвінки метафори вплітаю.
Що строфи ці занадто вже сумні,
Напевно, так судилося мені,
Збирати рими найхворобливіші.
Душа, щоб не черствіла ні на мить
І пам'ятала, як бува болить,
Хай на папері кровоточать вірші.

* * *

Пливуть мої літа до небокраю,
Як те вербове листя восени.
Вони іще в мої приходять сни,
Хоч я на них ніколи не чекаю.
Нехай собі за овидом блукають,
Все, врешті-решт, марнота із марнот.
Багато в цім житті було турбот,
Які сьогодні вартості не мають.
Купає ранок зорі у росі.
Я збайдужів, здається, вже зовсім,
Не тільки до чужих – до власних рішень.
Лише птахів невідлєтих сум
Та осені печальної красу,
З роками відчуваю все гостріше.

* * *

Напевно, споконвіку так ведеться,
Неписаних законів не збагнеш.
Задумайся над тим, як ти живеш,
Бо за усе платити доведеться.
Історія не вміє пробачати
І час розплати завжди настає.
Байдуже їй ким був ти, а чи є,
Вона лиш правду виставить на чати.
Були Пілати і були Ісуси,
Хтось катував, а хтось вмирати мусив
І так уже багато тисяч літ.
Та кожного за Божим повелінням,
Оцінять всі майбутні покоління,
Хто і який лишив по собі слід.

* * *

Цей вічний присмак осені навколо,
Лісів отих, що тут росли колись
Та ще густа ультрамарину вись,
Де мідний місяць вигнувся півколом.
Як тут сьогодні порожньо і голо,
Луна десь відлетіла вдалину.
Лише смичком сухого полину,
На струнах ночі вітер грає соло.
Забуту пісню – хто її співав?
Ходив отут серед високих трав?
Чи рвав спориш біля старої хати?
То пам'ять проганяючи мару,
Придумала мені солодку гру –
Спасіння у минулому шукати.

* * *

Як ніч посеред листяних завій,
Густим туманом вкриє край обніжка,
Я падаю знесилено на ліжко,
І спогади злітаються, мов рій.
А як було багато в мене мрій –
Вони zostались у старенькій хаті:
Колись такі веселі і крилаті
Ледь животіють в пам'яті моїй.
То перелітнім птахом по світах
Чи перекотиподем по степах...
Здається, часу не було збагнути:
Хто назавжди свій покидає дім –
Частинку серця залишає в нім,
По-іншому не може навіть бути.

* * *

Ніч, як мара, холодна і німа,
Здається, скоро закінчиться має.
Навколо вітер листя замітає –
У нього справи іншої нема.
Промоклий, сірий ранок крадькома
Приходить, я давно його чекаю:
Зненацька обрій забарвився скраю,
Та на тепло надіятись дарма.
Обжиті залишаючи оселі,
Рвучи на клапті хмар сумні постелі,
Ключ журавлів від холоду втіка.
Вже під дощами почорніли ниви,
Мої птахи знесилені, куди ви?
Чужа земля, немов полин, гірка.

* * *

Не дорікну нічим тобі ніколи,
Бо вже, здається, звикнув до образ.
Моя незграбна і примхлива доле,
Мене ти рятувала кожен раз.
І відміряла завжди повну мірку,
(Бо що там половиночки дрібні?)
Усяк бувало солодко і гірко,
І чорними ставали білі дні.
Та час уміє рубцювати рани,
Байдужий до похвал і до догани.
Над вічністю, як тінню промайне.
Усе минуло і усе минеться,
Нехай недоля часом насміється,
Аби лиш ти не зрадила мене.

* * *

Промокла ніч гойдається над містом,
Ридає вітер, наче немовля,
Свинцеві хмари гонить іздала,
Кружляє по асфальту падолистом.
Зривається в яру протяжним свистом,
Навколо темінь, наче б то мара.
Дощі холодні ллються, мов з відра,
Краплини їхні важчі за намисто.
І барабанять по вікні вони,
Від мене вкотре відганяють сни.
Настільна лампа світиться навпроти.
Рядки римую – нащо і кому?
Епоху цю байдужу та німу
Не розбудити і не побороти.

Доньці Оксані

Твої сліди в засніженому парку,
О, як же все оте було давно,
У пляшці недопите ще вино,
Забулися на тумбочці заварку.
Весь вечір говорили про Петрарку,
Шекспіра з Гете згадували теж,
Здавалось, балачкам не було меж,
Хтось кинув недопалену цигарку.
Чи геніальний Блок, чи Маяковський,
Чи Пастернак, чи Стус, чи Вінграновський.
Хто є взірцем поезії цієї?
Зайшли знайомі прямо із морозу,
Усі раптово перейшли на прозу
І зупинились на Хемінгуейі.

* * *

Край вічності над прірвою стою,
Біжать роки, немов степами коні,
Читаю долю по віків долоні,
Шукаю в небі зіроньку свою.
Кружляючи в безодні на краю,
Ми за життя чіпляємось щосили,
Дарма, що злидні часто нас косили,
Хоч інші проживали, як в раю.
Один все спотикався та ішов,
А другий вниз котився стрімголов,
Бо що подієш – люди не Атланти.
Але душі пекучий біль і щем,
Навчись ховать під міміки плащем –
Оволодій вершиною таланту.

* * *

Кругом горить напівжива трава,
Дрімає горобина у намисті,
І ранок висипає з рукава
Малі листочки жовто-золотисті.
Вода прозора, наче б то скляна,
Відбилася у ній хмарина кожна.
Невже у цьому є чиясь вина,
Що літа більше тут знайти не можна?
Уже птахів притихли голоси
Й метелик, заховавшись від роси,
Шука тепла на осені палітрі.
Куди б ти не пішов, але затям,
Скрізь мокрий, день сіреньким зайченням,
Увесь тремтить на порваному вітрі.

* * *

Вони брели крізь мертве безгоміння,
Повільно в нетрях ночі, мов сліпці.
Та він прийшов із факелом в руці,
Щоб дати їм свободу і прозріння.
І за богів свавільних повелінням,
До скелі був прикутий назавжди.
Лиш лютий птах все прилітав туди,
Аби упитись кров'ю до сп'яніння.
Боги величні, сильні та жорстокі,
Вас проковтнула чорна прірва років,
У пам'яті зостався Прометей,
А ви – божки бездарні ще й лукаві,
Погрузнувши у чварах і неславі,
Що доброго зробили для людей?

* * *

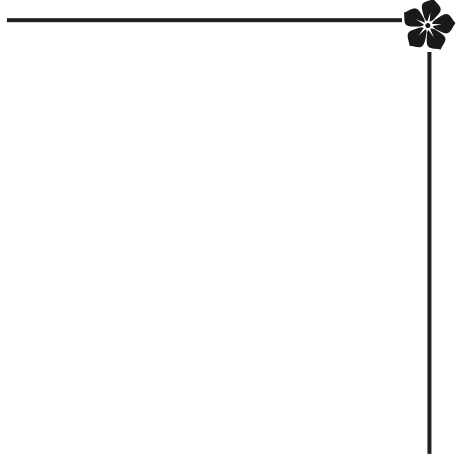
Пульсує над Землею сивий час,
А ми його матерія, тай годі,
Існуємо при будь-якій погоді,
Як ті, що існували вже до нас.
О, як же легко виліпити з мас
Слуг і лакеїв, щоб могли служити,
Лиш ідола потрібно їм створити
Та це уже вдавалося не раз.
Колонами ідуть німі раби,
Устами доторкнутися аби
Тирана, закривавлених пантофель.
І над усім, що діється довкруг,
Невігластва людського вірний друг,
Регоче знахабнілий Мефістофель.

* * *

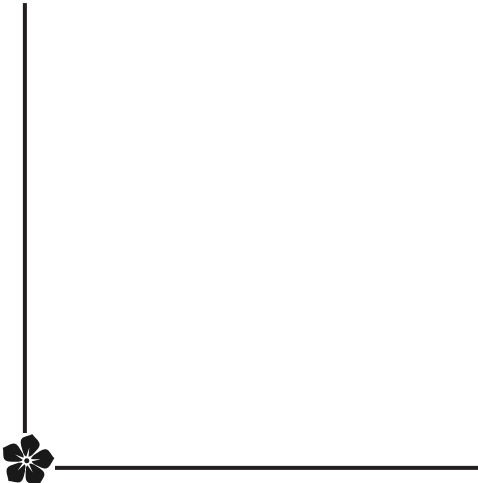
Коли багряні шати скине сад,
Й від холоду його затерпне тіло.
Тоді вже не повернуться назад,
Ні та весна, ні літо, що згоріло.
І відридають за вікном дощі,
І листя до останку спопеліє,
І час, мов камінь пущений з праці,
Розіб'є на осколки наші мрії.
І доля вкотре покепкує з нас,
Як перелітний птах, останній раз,
Махне крильми, десь на краєчку неба.
І ми з тобою станемо чужі,
І там, за листопадом, на межі,
Зима завіє спогади про тебе.

* * *

Збігає час уперто і нестримно,
Міняючи і погляди і смак,
До цього нам не звикнути ніяк,
Коли зима пече, а літом зимно.
І на душі стає тоді полинно,
Здається, перегіркла кожна мить.
Бо щось тебе з середини гнітить,
Хоч ніби й почувашся невинно.
Якесь навколо сіре безгоміння,
Немов дрімає ціле покоління.
Кричи, гукай, епоха як німа.
Де ви герої – щирі й благородні,
Що на безумство здатні ще сьогодні?
Невже Ікар загинув задарма?

*Торбинові
брості*

* * *

Як легко в Бога замолити гріх,
Лиш треба індульгенцію купити.
А їх у церкві вистачить на всіх,
Чому б тоді і далі не грішити?
Кров на сорочку з рани проступа,
(Тирани добре знають свою справу).
Горить Ян Гус прикутий до стовпа,
І папа посміхається лукаво.

* * *

Згоряє день в калиновім вогні,
Птахи нескоро прилетять додому.
Притихлий ліс чорніє вдалині,
Здається, морок заховався в ньому.
Зів'ялі трави впали на стежки,
Гілки дерев міцні і мозолисті.
Йде листопад холодний та важкий
І білий хвіст зими ховає в листі.

* * *

Зима на вітрі в'яже білу свиту,
Все засипає снігом, як на зло.
Не видно ані просвітку, ні світу,
Кругом захурделило, замело.
А я живу посеред жовтня досі,
Мені єдиним другом став листок.
Та ще вірші про рудокошу осінь
Промоклу і промерзлу до кісток.

* * *

Багато літ навпомацки бреду,
Свою шукаю стежку, але де там...
Відомо, що її я не знайду,
Куди не ткнуть – кругом одні тенети.

Душе змарніла, пошуки облиш,
Даремно за минулим жалкувати.
Тепер потрібно слідкувати лиш,
Аби чужих стежок не затоптати.

* * *

Сьогодні я немов січневий сад,
(Не той, що був улітку, на Купала).
Хоч за вікном ще тільки листопад,
Та вже мені зима на скроні впала.
Волосся щедро припорошив сніг
І холодом торкається до тіла.
Вернувся би, але нема доріг,
На сотні миль лиш порожнеча біла.

* * *

Усюдисущий, неблаганний час,
Перегортає вічності скрижалі.
Завжди він зверхньо ставиться до нас,
Зухвалий цинік – ані крихти жалю.
Й метелик, що на полум'я летить,
Ось-ось загине обпаливши крильця.
І мудрий старець, що помре за мить,
Для нього, ну скажіть, яка різниця?

* * *

Малюю ніч – без просвітку пільма,
За вікнами не видно навіть саду.
Здається, недалеко вже зима,
Бо нині середина листопаду.
Десь вітер в очеретяні свистки,
Насвистує мелодію на ганку,
Мов списаного зошита листки,
Перегорну воє життя до ранку.

* * *

У кулачки стиснувши рученята,
Немов, на бій дитя прийде в цей світ.
І битва першим криком розпочата,
Триватиме іще десятки літ.
Неквапно час перефарбує скроні,
(Від нього не сховаєшся ніде).
І старець вже не кулаки – долоні,
Знесилено на груди покладе.

* * *

Десь у морі, чи то на суші,
Посеред весняної днини.
Розминулися рідні душі,
Дві. Всього лише раз єдиний.
Оглянулися, зупинились,
Посміхнулися винувато.
Згодом одна одній приснились,
Та й того було забагато.

* * *

Старий дідусь весь білий, наче сніг,
Черешню посадив край живоплоту.
Напевно, вже по-іншому не міг,
У вільний час шукав завжди роботу.
Все поливав у спекотливі дні,
Здавалося, що мав невтомні руки.
Пригадую. Він вмер в самотині.
Врожай збирали діти та онуки.

* * *

Дощами відряснів промоклий грудень,
Й напившись каламутної води.
Морозного повітря повні груди,
Набрав зненацька ранок молодий.

І випав сніг, якого всі чекали,
І раптом стало біло у вікні,
Неначе, навкруги розквітли кали.
Та цвіт їх мертвий, ах, як жаль мені.

* * *

Синь вереснева тепла і хмільна,
Кленове листя ледве що черлене.
Небесна глибочінь не знає дна,
І повний місяць дивиться на мене.
Вдивляюся в небесний зореліт,
Слідкую за його коловоротом.
В ярузі вітер, мов старезний дід,
Про щось мені бубнить беззубим ротом.

* * *

Пійте мій, чому сумуєш ти?
Чи, може, нічку маєш замалу?
Паперу болем списані листи,
Розкидані недбало по столу.
Сховав би їх у душу, аж на дно,
Але душа усе збагне за мить.
Вона уперто знає лиш одно –
Що то не вірш, якщо він не болить.

* * *

Зі скелець кольорових вітражі,
Я викладаю в храмі строф і рим.
Сьогодні попрацюю для душі –
Хай буде в неї веселковий грим.
Можливо, їй він радість принесе,
Прикрасить монотонно-сірі дні.
«Це промені поламани. І все» –
Сумна душа промовила мені.

* * *

Мереживо на білому вікні,
Мороз малює дивні візерунки.
Здається, до кісток промерзли дні,
Й від холоду немає порятунку.
Кругом позамітало всі стежки,
Снігам не видно ні кінця, ні краю.
Крізь ніч іду від себе навпрошки,
А вранці знов до себе шлях шукаю.

* * *

Де зустрічі й розлуки кожна мить,
Ховає жовтий клен в розлогій кроні.
Зів'ялі квіти, погляд аж болить,
Хтось байдуже залишив на пероні.
Вони мені шепочуть: «Ти не їдь,
Бо вже нема в минулому потреби».
В прокуреному тамбурі стоїть
Забутий згусток пам'яті про тебе.

* * *

З реальності втікаю в невідомість,
Галактик дивних і зірок чужих.
Мій мозок витискає всю свідомість,
Лишаючи сухий, гарячий жмих.
На частки душу рвуть дереворити,
Думки липуча сковує п'ятьма.
Із порожнечі хочу світ створити
І відшукати те, чого нема.

* * *

Навмисно вивільняю душу з тіла,
Ні, я не вмер, це просто сон лише.
«Аби ти на Землі не зачерствіла –
Спіши увись, крихка моя душе».

Там не існує сили гравітацій,
(О, я б туди полинув залюбки).
Щоб серед галактичних аплікацій,
Створить свою – небачену поки.

* * *

Як важко не образитись ні разу,
На безлад у яким живемо ми.
І ти, душе, навчись ковтати образу,
Нерідко запиваючи слізьми.
Пробач усім, ображена безвинно,
Наруги над собою всі забудь.
Бо світ цей у жорстокості нестримний,
Загине все одно коли небудь.

* * *

Нібито гривасті скакуни,
Проскакали по вузькій стежці.
Ах, літа, куди спішать вони?
Тільки стук підків у хворім серці.
Завірюха в скроні намела
Сивини, ну, що там говорити.
Босу душу, по осколках скла,
Більше не заставлю я ходити.

* * *

Як темна ніч дощем січеться дрібно,
Й кімнатна тиша тіннями снує.
Настільна лампа лиш мені потрібна
Та, ще паперу клаптик в мене є.
Стилет пера проб'є навиліт душу,
Вона і так вся в шрамах і рубцях.
Нехай болить, бо я писати мушу,
Щоб нею лікувалися серця.

* * *

Серпневу втому змив осінній дощ,
В старому парку впав каштан достиглий.
Зима вже не далеко, ну то й що ж?
До неї ми приготуватись встигли.
Удвох переживемо, сум облиш,
Бо я зробив усе, як бути має.
Забувся душу застебнути лиш,
Тепер нехай розхристана блукає.

* * *

О, ні, краса цей світ не порятує,
Бо всьому завжди є своя межа.
Зима буває за вікном лютує,
Красива та жорстока, як на жаль.
Було колись так й буде так ввіки,
Але не кожен може це збагнуть.
Є доброта – для порятунку ліки,
Та дуже мало, ось у чому суть.

* * *

Як чорна ніч під вікнами блука,
Та вітер у ярузі завиває.
Знов до паперу тягнеться рука,
І спогадам кінця тоді немає.
Щож, пам'яте моя, ти так і знай,
Мені твої докори всі байдужі.
Душі моєї тільки не чіпай,
Вона й без того вже давно недужа.

* * *

Відвіяло січневими снігами,
Мороз притих, здається, до пори.
І сонячні біло-рожеві гами,
Розсипали сполохані вітри.

І знов серед зими прийшла відлига,
І завірюх , неначе, й не було.
Та на душі ніяк не скресне крига,
І зашпори у серці, як на зло.

* * *

Цей світ – театр, в ньому все буває,
Акторів тут багато, далєбі.
Хто і які для себе ролі грає,
Не так вже просто з'ясувать тобі.
А ще нелегко часом розпізнати,
Або вгадати, хто людина ця.
Чи то мудрець, лише дивакуватий,
Чи просто дурень в масці мудреця.

* * *

Осіння ніч гірким пропахла трунком,
П'ю в самоті його хмільний настій.
Дарма шукать від суму порятунку,
Що налетів зненацька, наче рій.
Крадеться сонний місяць по калюжах,
Нечутною ходою, наче рись.
Пробач мені, душе моя недужа,
За те, що ображав тебе колись.

* * *

Вітри гойдали поле золоте,
Вже снилися йому серпи залізні.
Колосся мов брати, та як на те,
І серед них бувають досить різні.
Порожній колос рвавсь в синю вись,
Собою вихвалявся скрізь і всюди.
А повний – тихо до землі хилився,
Й чекав коли його оцінять люди.

* * *

В театрі муз, комедії і драм,
Актори грають вправно, як годиться.
Наш світ не має ані сцен, ні рамп,
Ще й у сюжетах всюди є різниця.
Там арлекін сміється над П'єро,
Й дотепний клоун весело регоче.
А тут бездара взявшись за перо,
Катує слово, так, як тільки хоче.

* * *

Крізь хуртовини й безнадії злі,
Зима скінчилась, а тепла немає.
На сіро-голубому неба тлі,
З-за хмари ледве сонце виглядає.
Напевно, ця весна мені гірка,
Бо сам собі я полином здаюся.
Зроблю з паперу нині літака,
Бодай на мить в дитинство повернуся.

* * *

Ці темні фарби дуже засумні,
Розтерті болем по стіни палітрі.
А час бреде, неначе увісні,
І мерзне на розхристаному вітрі.
Та скоро ніч скінчиться все одно.
Совою сірий ранок в душу гляне.
Мої найближчі друзі – це вікно,
Подушка біла й ліжка лікарняне.

* * *

Закінчилися довгі дні розлук,
Кришталь бурульок б'ється на осколки.
Вологий холод вислизає з рук
І в пучки пальців колеться, мов голки.

Зими останні проганяю сни,
Слідкую за небесним зорелітом.
П'ю талу воду з пригорщі весни,
Живу лише надією на літо.

* * *

Я в цьому світі, мов казковий звір,
Який не може бути у неволі.
Втікаючи від болю та зневір,
Не вирвуся ніяк із пастки долі.
Мандрую по пергаментах сторіч,
Зшиваю час тоненьких ниток шовком.
Сприймаю все крізь лінзи протиріч
І визнаю одні лиш недомовки.

* * *

У королівстві дзеркалець роси,
Світів реальних лиш метаморфози.
Своєї долі скільки не проси,
Зимової не оминати прози.
Вона не скаже в чім твоя вина,
Лише снігами випаде на скронях.
Її німа, одвічна таїна,
Не поворожить на твоїх долонях.

* * *

Душі на груди впав маленький вірш,
Здавалося, невартий навіть гривні.
Слова та рими і нічого більш,
Хіба метафор візерунки дивні.
Ображеного усіма не раз,
Вона його зігрить не захотіла.
Не стало раптом ані строф, ні фраз,
Лише паперу порожнеча біла.

* * *

У тім краю, де полини густі,
Понапивались гіркоти євшану.
Бодай на мить спинися і постій,
І спогадам віддай останню шану.
Хай там уже нічого не знайти,
Лише старезний клен скидає шати.
Спаливши у минуле всі мости,
Нікуди я не буду поспішати.

* * *

Ночами, ніби в гіпнотичний стан,
Моя душа знервована впадає.
Космічної безодні океан
Для неї всі глибини відкриває.
В галактиках, які не мають меж,
Тремтять сузір'я мороком сповиті.
Тримаю Всесвіт в жменях, але все ж,
Він у минуле капає щомиті.

* * *

Червоні зорі падають в безодні,
Торкаються віків іржавих струн.
Що буде з нами завтра чи сьогодні,
Поворожу на знаках древніх рун.
Із тим, що є миритись не пасує,
Стараюся збагнути сенс життя.
Крізь лінзу часу Вічність фокусую,
Аби на мить побачить майбуття.

* * *

В неоновому просторі світів,
Де фальші блиск до болю сліпить очі.
Ти завжди справедливості хотів,
Тож йди її шукай, як дуже хочеш.

Та скільки б не судилося їти,
Одне і те ж зустрінеться довкола.
Брехню оберігають блокпости,
А правда що? А правда боса й гола.

* * *

Мій мозок від напруги аж горить,
На частки розривається свідомість.
Стараюся земну збагнути мить,
Чужі світи з'являються натомість.
В них стільки див небачених поки,
Що Всесвіту здається навіть мало.
Кривавими очима з-під руки,
На мене вічність дивиться зухвало.

* * *

Шліфую рими попідом зірок,
Стараюся збагнути їхню мову.
Лиш відійду від них бодай на крок,
Я бачу, як вони тьмяніють знову.
Отак весь час тримаю їх в руці,
Грубіють пальці і німіє спина.
Хто скаже де кінець роботі цій
І де мистецтва справжнього вершина?

* * *

Впірнуло літо в серпень золотавий,
Пташиним сумом напоїло дні.
Давно в копиці складені отави,
З туманами пливуть удалині.
І знов душа марудить цілі ночі,
Тремтить, немов осиковий листок.
Вона ніяк повірити не хоче,
Що до розлук лишився тільки крок.

* * *

У світі, де сплелася гра тіней,
Завжди є темних кольорів задосить.
Душа недужа бродить між людей,
Чомусь для себе порятунку просить.
Але вона тут для усіх чужа,
Принажуватись їй вже не пасує.
Бо серед них згубилася межа,
Та за якою співчуття існує.

* * *

Переплелися відстані й світи,
У просторі де не існує міри.
Планети, зорі, а між ними ти,
І на усіх чатують Чорні Діри.
В коловороті часу день за днем,
Спішить Земля – куди й сама не знає.
Метеоритний дощ січе вогнем,
До болю нам долоні обпікає.

* * *

Як ночі осінньої згустки,
Втікають від місяця в тінь.
Рву неба зіркастого хустку
І знову лечу ввисочінь.
Ворожі світи оминаю,
(Їх, кажуть, боятися слід).
В галактиках дивних шукаю
Сузір'я Розтрачених Літ.

* * *

Сприймаю все тверезо, без прикрас,
Але мене з дитинства кличуть зорі.
Ікарові не місце серед вас,
Коли є крила й висі неозорі.

Сонця й пульсари б'ються в унісон,
Туманності ховають Діри Чорні.
За мить одну втече пророчий сон,
І я загину на краю безодні.

* * *

На жовтому пергаменті століть,
Художником написана картина.
Чиясь душа розгублено стоїть,
Наївна і проста, немов дитина.
Вона шукала правди між людьми,
Все не хотіла визнати поразки.
Блукала довго згустками п'ятьми
І зрештою повірила у казку.

* * *

Всьому на світі є своя межа,
У ній сплелися зустрічі й розлуки.
Та час усіх підріже без ножа
І кожному складе на груди руки.
Й мене галактик вітер понесе,
В німу безодню на красчку неба.
Лиш одного боюсь понад усе –
Нічого не лишити після себе.

* * *

Поляризую плазму жовтих зір,
Червоний Карлик дивиться лукаво.
Втікаю від образи та зневір,
П'ю з філіжанки ночі чорну каву.
Комети хвіст торкнувсь моїх колін
І босі ноги спік мені раптово.
Я знаю, що на все чекає тлін,
Щоб знов переродитися у слово.

* * *

Вдивляюся в холодну височінь,
Безмежний простір бавиться зірками.
Нема нікого, лише я та тінь,
І сива Вічність проліта над нами.
Із нею я сьогодні вже на «ти»,
Мені її боятися не треба.
Ціджу крізь пальці тишу самоти,
Прямісінько у чорну чашку неба.

* * *

Марудить ніч дощами по вікні,
(Від неї зовсім захисту немає).
І падають у простір сірі дні,
За вереснем, що швидко догоряє.
Клен від негоди не рахує ран,
Пташині крики напоїли душу.
Вже осені бездонний океан,
Уламки літа викинув на сушу.

* * *

Гойдається над містом ніч сумна,
Холодний дощ гірчаво пахне трунком.
Я знаю, це лиш осені вина
І не знайти від неї порятунку.
Хіба, злетіти у захмарну вись,
Душа собі притулок знайде всюди.
Та, як же їй від тіла відректись,
Коли воно все зранене марудить?

* * *

До болю в пальцях затискаю простір,
Століття розсипаються на дні.
Ніхто до мене не приходить в гості,
Хіба, що рими та і ті сумні.

Я нині рву на клапті морок ночі,
Думками відлітаю в небеса.
Жену від себе чорні поторочі,
Шукаю друга у сузір'ї Пса.

* * *

Людське життя, немов коротка мить,
І в кожного лише свої причали.
Та як прожити так, щоб не грішить,
Питав я у душі, а та мовчала.
Лише блукала поміж Буд і Шив,
Ісус і Магомет були впридачу.
Але грішила, хто з вас не грішив,
Хай кине в мене камінь. Я пробачу.

* * *

Як холодно в моїй оселі,
Вологи стіни напились.
Блукає сіра тінь по стелі,
Душі, що тут жила колись.
Десь, у ярузі, вітер свище,
Земля туманами димить.
Прийду до мрій на попелище,
Аби зігрітися на мить.

* * *

Посеред літа, як блакитні роси,
В собі погасять впалих зір вогні.
Піди в луги, де вітер ходить босий,
Впади в траву і загубися в ній.
Тебе залле густа її зеленка,
Й притулиться ромашка до лиця.
І порида метелик-одноденка,
Над вічністю, якій нема кінця.

* * *

О, як в царя гостей багато нині,
І кожен має келих у руці.
Сам Ірод вже хмеліє по хвилині,
Тепер за танець все віддасть доньці.
Нема межі жорстокості тирана
І жертвам теж, не знає він числа.
Танцює з головою Іоана,
Іродіада – чорний ангел зла.

* * *

Спікає жаром горобина,
Вітрам долоні, аж болить.
І вкотре я, немов дитина,
Весни чекаю, кожну мить.
Щоб снігу покривала білі,
Стекли потічками води.
І спогади переболілі
Пірнули в Лету назавжди.

* * *

Надієшся уникнути спокути,
За той грішок чи, може, інший гріх.
Але тобі її не оминати,
Як смерті, що чатує тут на всіх.
Відвернуться від тебе добрі феї,
І доля поглумившись відійде.
І замість хліба, що попросиш в неї,
Тобі у руку камінь покладе.

* * *

Пірнаю з головою у віки,
Де ще існують Велеси й Перуни.
В німу безодню капають роки,
На усіма давно забуті руни.

Відомо, що шукати їх дарма,
Бо сивий час усьому знає міру.
Вже вороття минулому нема,
А сьогодніня кануло в зневіру.

* * *

Тримаю на долоні цілий світ,
Він аж дзвенить у просторі німому.
До нього я ішов багато літ
І дуже мало проісную в ньому.
А потім що, того ніхто не зна,
Людина зрозуміть цього не в змозі.
В кінці життя стоїть питання знак,
Як сторож таїни в лакея позі.

* * *

Сушить хмара вологу тінь,
Край ріллі, на старому клені.
Літа бабиного теплінь,
П'ють вітри в лопуха зі жмені.
День махнув рукавом лляним,
Тай побрів спорожнілим лугом.
Вкотре мовчки іду за ним,
Мов, на похороні за другом.

* * *

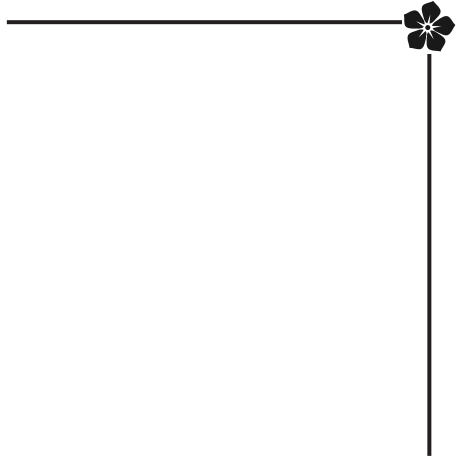
Тремтить зоря у сонному вікні,
В саду блукають сірі пілігрими.
Знервована душа на самім дні,
Навпомацки знаходить в собі рими.
Складає їх у кольоровій грі,
Вони тьмяніють і не мають виду.
Всю ніч гугнявий вітер в димарі,
Відспіває по комусь панахиду.

* * *

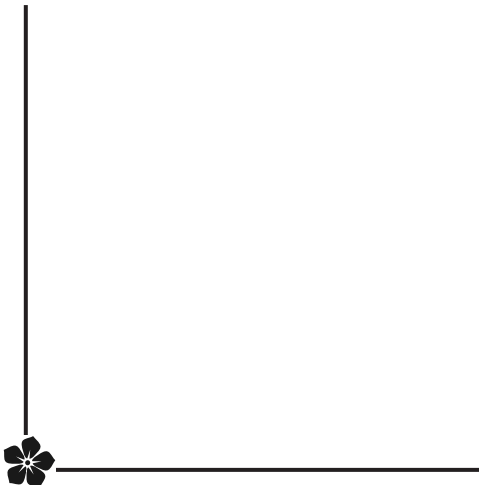
Він писарчук був не абиякий,
Доносами і скаргами гордися.
Та пролетіли птицями роки,
Тепер ось постарів і притомився.
Приходилося не раз вставать з колін.
Було всього: падіння, зриви, злети.
Одного лиш не знав, на щастя, він –
Як тяжко в слові родяться поети.

* * *

Як настане мій час і я зникну вночі за імлою,
Чи злечу ввисочінь вересневими краплями зір.
Вам zostавлю усе і нічого не візьму з собою,
Навіть душу свою, я для вас покладу на папір.
Кануть в безвість літа. На землі цій прекрасній і грішній,
Зникнуть горе та біль, і настане щасливе життя.
Десь в кутку серед книг ви знайдете цю збілочку віршів,
І у віршах своїх я до вас повернусь з небуття.

Перекотиполе

* * *

Перекотиполе, ти куди?
Ще зі мною побалакай трішки.
Плаче небо краплями води,
Рвуть вітри туманам мокрі віжки.
І женуть тебе через поля,
Стежать за тобою скрізь недремно.
Непривітна і чужа земля,
Прихистку шукати тут даремно.

* * *

Душе моя розгнуздана, хмільна
Побудь сьогодні щирою зі мною.
І випиймо укотре, аж до дна,
Цю чашу із горілкою гіркою.
Залишились тепер ми тільки вдвох,
Ще крок чи два і ти злетиш до неба.
Якщо тебе судитиме там Бог,
Я всі твої гріхи візьму на себе.

* * *

Отак живи без мрій і сподівань,
Самотньою билиною край поля.
Тоді не буде ні розчарувань,
Ані образи на нещасну долю.
Або ж борися та у краще вір
І за свої ідеї стій горою,
Але коли прийде пора зневір –
Зумій піти красиво з поля бою.

* * *

Тумани сивогриві, наче коні,
Над яром п'ють шипшиновий вогонь.
Малий метелик на моїй долині,
Ось-ось помре від холоду либонь.

Його до хати я забрати мушу,
Аби від нього відвести біду.
Можливо, і мою врятують душу,
Як я колись на землю упаду.

* * *

Зумій усюди бачити красу,
Твори її у камені чи слові.
Підглянь, як вітер струшує росу,
І полічи всі фарби веселкові.
На світі є багато добрих справ,
Я вірю – серце ними ти спокусиш.
Як Бог тобі талант подарував,
Йому за це відпрацювати мусиш.

* * *

В дерев'яну бочку із водою,
Вечір зорі кинув, аж на дно.
Я вже не сумую за весною,
Бо надворі вересень давно.
Відпилося і відтанцювалось,
Відлетіли вдаль мої роки.
Спогади, що в пам'яті zostались,
Кленові продам за мідяки.

* * *

Коли на землю вечір упаде,
Такі сумні осінні ці пейзажі.
Стоять дерева чорні, наче в сажі,
Густий туман долиною бреде.
Під вікнами рудий блукає звір,
Настільна лампа знов не відпочине.
Напевно, в неї є на те причина.
Яка? Лиш знають ручка і папір.

* * *

Отак сидіти мовчки край вікна
І на папір вичавлювати душу.
Твоя робота, друже мій, марна,
Я це давно тобі сказати мушу.
Ридають хмари, ніби хтось помер,
Колючий вітер їх порвав на клоччя.
«Кому потрібні вірші ці тепер?» –
Пожовкле листя цілу ніч шепоче.

* * *

Як добре, що не заздрю я багатим,
Що душу цей хробак мою не ссе,
Що затісні мені чужі палати
І землю я люблю понад усе.
Зимою в мене срібла є багато,
Насипле осінь золота без меж.
Як добре, що не заздрю я багатим,
І що вони мені не заздрять теж.

* * *

Вітер осінь спалює руду,
Поколовшись на ожину плаче.
Я сюди вже більше не прийду
І тебе ніколи не побачу.
Згодом все, що буде після нас,
Не діждавшись поки завесніє,
Плугом долі переоре час
І травною забуття засіє.

* * *

Туманами сумує осінь,
Жбурляє листя навсебіч
І дмуть вітри дзвінки, мов оси,
В розбиту шибку цілу ніч.

Скрипучі двері, вікна, стеля
Від них не дінешся ніде.
В мою незатишну оселю,
Ніхто крім віршів не прийде.

* * *

На сірім полотні дощів,
Я намалюю осінь.
Де ранок в жовтому плащі,
Збирає стиглі роси.
І наїжачений будяк,
Нарешті зрозуміє,
Що повернутися ніяк
У літо не зуміє.

* * *

Марную час, за днем проходять дні,
Ані строфи на білому папері.
Вітри сьогодні стукали у двері,
Осіньню пошту принесли мені.
В дворі листків цілісінька гора,
Всі без адреси й жодного конверта.
Я відпишу, то поки що уперто,
Чекаю, щоб скінчилася хандра.

* * *

Який же ти, мій дивовижний світе?
В тобі є все потворність і краса.
Сюди мене приніс космічний вітер,
А звідкіля, цього не знаю сам.
Як прийде час, і я заплющу очі,
Щоб назавжди у вічність відійти.
Не вірю, що душа моя захоче
Шукати інші землі і світи.

* * *

Визнання я не прагну ні на краплю
І ваша слава теж мені чужа.
Мене болить, мов рана від ножа,
Як на байдужість людську враз натраплю.
Вона уся липка, неначе з клею,
Жорстока, сіра, безтілесна стать.
Душі пухлину марно лікувать,
Не дай вам Боже захворіти нею.

* * *

Отямся, мій блакитноокий світе,
Для нас ніколи ти не був чужим.
Ми вірили у тебе наче діти,
А що з тобою сталося, скажи?
Ідеш, як татъ в хмільному перегарі,
Жорстокості не відаючи меж.
Спинися, бо у грибовидній хмарі,
Загинеш сам і нас погубиш теж.

* * *

Вітрильник мій плыве хтозна-куди,
Із долею змагатися не хочу.
Мене вже не лякають холоди,
Солоний бриз не виїдає очі.
До всього звик, бо що там не кажіть,
Роки давно свою зробили справу.
Поворожіть мені, поворожіть.
Де мій причал, наліво чи направо?

* * *

Запахла далеч гірко так і хмільно,
Безлисті верби сплять біля води.
Густий туман долиною повільно,
Аж ген, побрів не знаючи куди.

Бринить у небі журавлина пісня,
Дороги жовтим листям замело.
Я б відлетів, та щойно осінь пізня
Мені рососою обпекла крило.

* * *

Вітер хльоснув мокрим батогом,
Тай побіг, куди і сам не знає.
Листя, що обсипалось кругом,
Край дороги мовчки догоряє.
Наче в ірій линуть день за днем,
Чути шелест крил в повітрі синім.
Тільки хризантемовим вогнем,
Хвору душу зігриваю нині.

* * *

Впало сонце за далекий пруг,
Висне в небі місяця підкова.
Щось у гості забарився друг,
Може, розминулись випадково.
Вже й сади скидають листя мідь,
А вина немає з ким допити.
В цьому світі, що не говоріть,
Важче віднайти, ніж загубити.

* * *

Ах, який веселий був концерт,
Ах, яке було барвисте свято.
Шкода, що закінчилося це,
Як на мене, досить ранувато.
І не скрипалева в цім вина,
І не винна вереснева злива.
Просто обірвалася струна,
Видно, в скрипки доля нещаслива.

* * *

Ніч пахне димом спаленого літа,
У травах серпень загубив сліди,
І спогадами теплими зігріта,
Верб старезна спить біля води.
Так хочеться вже тиші і спокою,
Трухляве тіло ние без кінця.
А їй наснилось, ніби молодую,
Вона іде з коханим до вінця.

* * *

Скажи мені, хто душу зрозуміє?
(Відомо – недосяжне в неї дно).
Одна ще досі співчувати вміє,
А друга зачерствіла вже давно.
І є ще третя, що там говорити,
Вона слизька і чорна, як змія.
Її продати можна і купити,
Вирішуй сам, котра із них твоя.

* * *

Колиска-Русь. Гойдаються віки,
Яким давно знайомі рани й болі.
Росли і виростали вояки
І помирали на своєму полі.
Горить земля, шматує тіло «Град»,
І кров'ю захлинаються чужинці.
Як тисячі, як сотні літ назад,
Тримаймося, бо ми є українці!

* * *

Отак іду, куди не знаю сам,
Навпомацки стежки шукати мушу.
За кілька строф я вам усе віддам,
Ну а за вірші, навіть власну душу.

Вона вже хвора й випита до дна
І я для неї просто подорожній.
Її лікую чашкою вина,
Аби заповнить пазухи порожні.

* * *

В жорстокім світі, де багато зла,
Ніколи море крові не зміліє.
Давно б людина з розуму зійшла,
Одне спасіння – забувати вміє.
Бо час пісками пам'ять занесе,
Притупить біль і заgrimує шрами.
Ви можете забути їм усе,
Лише не називайте їх братами.

* * *

Стоїть гора із праху і кісток,
Її підніжжя – морок і пільма.
Якщо на гору зробиш перший крок,
То шляху вже назад тобі нема.
Стежки уверх тернисті і круті,
Повітря напоїли полини,
І кровоточить Правда на хресті,
Колись людьми розп'ята без вини.

* * *

Миристь, душе моя, миристь,
З усім, що бачиш нині,
Бо можна злинути увись
Птахам, а не людині
Тобі ж вночі, у снах лишень
І то, не дуже часто.
Але коли наступить день,
Мирися знов, нещасна.

* * *

Що там, на пожовклих палімпсестах,^{*}
Не зумієш нині прочитать.
Давнину покрили нові тексти,
Таїни поставили печать.
Може, і не дуже щось важливе
(Все пергамент стерпить, далєбі).
Ще якби життя було можливо
Із нуля почати знов тобі.

* * *

Регоче вічність, їй усе одно,
Вона свавіллю відпустила віжки.
Час кидає вікам на саме дно,
Уламки доль з тілами в перемішку.
А потім навіть не згадає їх,
Бо в нього пам'ять обміліла досі.
За тими, хто колись у землю ліг,
Дощами нині відридала осінь.

* * *

Вкрився ліс багряною габою,
Крутить вітер листя жовтий рій.
Я вже не сумую за тобою,
Березню, зеленоокий мій.
Скільки обіцянок там порожніх,
Скільки марно витрачених слів.
...За усім відплакав подорожник,
Росами під крики журавлів.

---

^{*} Палімпсести – пергамент, на яких стерто первісний текст і написано новий.

* * *

Щасливі дні далекої весни,
Напевно, ви загинули сьогодні.
Недавно, ще приходили у сни,
А зараз ніч темніша від безодні.
У серце, ніби зашпори зайшли
(Я захворів, чи, може, хтось наврочив).
Лиш спогади – минулого послі,
Стоять край ліжка опустивши очі.

* * *

На березі піщаним храм незвичний,
Збудований лише із фраз і рим.
Як він колись до себе вас покличе,
То щирими старайтесь бути з ним.
В садах вже пізні яблука достигли,
І пише день до осені листи.
Прийдіть туди, як досі ще не встигли,
Найважливіше щось розповісти.

* * *

Стара хатина, сад стоїть в зажурі,
Завіяло навколо, замело.
І снігурі на снігу кучугурі.
(Примарилось чи, може, так було).
Червоні плями заливають очі.
(Знов цілу ніч заснути я не міг).
Це спогадами пам'ять кровоточить
І снігурами падає на сніг.

* * *

Ще вірую, хоч віри вже немає,
Напевно, це такий сьогодні час.
Невпинно так безвір'я всіх ковтає,
Що сам собі дивуєшся не раз.
Жорстокості не знають люди міри,
Байдужий світ свою смакує кров.
Прошу тебе, не покидай нас, віро,
Без тебе вмруть надія і любов.

* * *

Сьогодні я спалив твої листи,
Вони в шухляді довго так лежали.
Прошу тебе, спали мої і ти,
Щоб спогадів притуплювались жала.
Зарубцював давно вже рани час,
А душі позвикали до зневіри.
Бо що із тих порожніх слів і фраз?
...Вогонь залишив тільки попіл сірий.

* * *

Зшиває строфи струнами дощів,
В поезії існуючи полоні.
Метафорі торкаючись до щік,
Він відчуває як печуть долоні.
Даремна праця – ні тобі гроша,
Смішний актор без маски і без гриму.
Якби ви знали, як його душа,
Тремтить коли знайде потрібну риму.

* * *

Вітри ридають стоголосі,
І хмара не виплаче сліз.
Гаптована золотом осінь,
Фарбує листочки беріз.

Тумани бредуть, наче коні,
І хльоска в яру батіжок.
На неба блакитному фоні,
Відбилися тіні пташок.

* * *

Доживу до зими в сірім світі дощів,
Вже зосталось недовго чекати.
Обривають вітри жовте листя з кущів,
Розсипаючи сни коло хати.
Завірюхи минуть, дочекаюсь весни,
Бризне квітень зеленими днями.
Зроблю з вітру мітлу, позмітаю ті сни,
Тай посію, хай сходять піснями.

* * *

Кружляють заримовані слова,
Як жовте листя в днину непогожу.
Мене болить до крику голова,
Її від строф я вберегти не можу.
Стискаю скроні – в пальцях чую хруст,
Заплющу очі – марева довкола.
Терпи моя душе – ні пари з уст,
Не вирватись тобі із цього кола.

* * *

В саду старому вітер обрива
Пожовкле листя. Холодно як нині.
Росою умивається трава,
Густий туман снується по долині.
Я тут не був багато дуже літ
(Болючий спогад серце раптом стисне).
Розстебну душу й об колючий глід,
Обранюсь, як в дитинстві, ненавмисно.

* * *

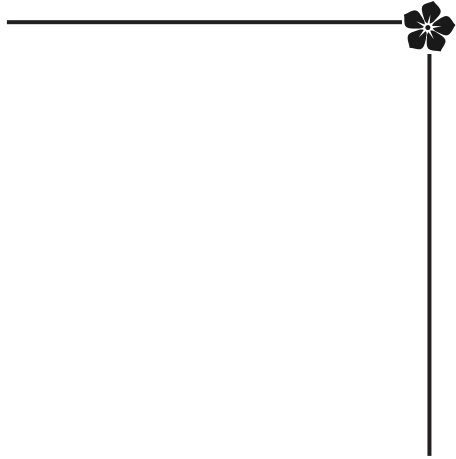
На острові забутому всіма,
Вітрильник мій закутався в тумани.
У нього розсихається корма,
Але ще й досі ваблять океани.
Я просмолю всі дошки на бортах,
Стерно і щоглу вимию від бруду.
Напну вітрила на семи вітрах,
Лише пливти нікуди вже не буду.

* * *

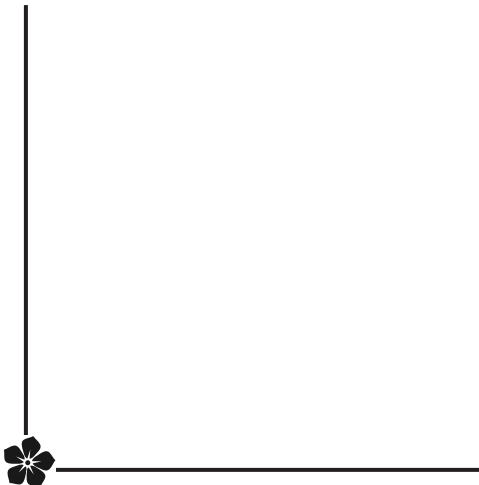
Старенький парк ховає жовту тишу,
В глибокі дупла верб, на саме дно.
По шибках сірий дощ сонети пише,
Хоч тут вони усім чужі давно.
Хіба душа наївна і дитяча
(Такі zostались тільки де-не-де).
Їх перепише, щоб ніхто не бачив
І зошит під подушку покладе.

* * *

Від реальності в прірву ілюзій,
Утікаю вночі крадькома.
Не біда, що немає там друзів,
Але й і ворогів теж нема.
Хвору душу ледь римою бавлю,
Час минуле хова до кишень.
Що для вас по собі я zostавлю?
Оберемочок віршів лишень.

Золотінь

* * *

Ах, як багато золотіні,
Вітри у двір мій принесли.
Сюди вночі приходять тіні,
Це перші осені посли.
Під вікнами старої хати
Товчуться начебто насміх.
До ранку заважають спати,
Ніколи не вгамуєш їх.
Нехай вони ненайщиріші,
Між ними є лукаві теж.
Але мені римують вірші,
Де друзів ще таких знайдеш?

* * *

Болять мені страшні, криваві рани,
І цілий світ також болить в мені.
Степи і ті, насипані кургани,
Що ледве мріють ген, удаліні.
Летять віки, міняють зими літа,
Усе руйнує і будує час.
Хто за цей край зуміє відболіти,
Так щиро і так болісно крім нас?

* * *

Відлетіла осінь за птахами,
І не відчуваючи провин,
Рвуть вітри над змерзлими дахами
Біле покривало хуртовин.
Впав на землю вечір пелехатий,
Об мороз поранивши крило.
Спить старезна груша коло хати,
Повні дупла снігу намело.

Стерла пам'ять рими всі і ноти,
Свічкою згоріли теплі дні.
Тільки і зосталось позолоти,
Що листок зівялий у вікні.

* * *

Ці вірші, досить дивні та сумні,
Чому вони такі я сам не знаю.
В моїй душі, аж на самому дні,
Здається, почуттям немає краю.
Там тліє листя і печуть вітри,
І гояться, і кровоточать рани.
Й змивають бризи із моїх вітрил,
Всі мрії і надії в океани.

* * *

Мої роки розбіглись по степах,
Мов дикі коні. Де їх відшукати ?
Кружляє ввишині знайомий птах,
Здається, він усе повинен знати.
Спитаю – тільки пташка промовчить,
Покличу – та ніхто не озветься.
Прислухаюся на єдину мить
Й почую як підкови б'ють об серце.

* * *

Вікно сльотаве задивилось вдаль,
У димарі вітрисько завиває.
Тепер моїх років мені не жаль,
Хіба весни – її давно немає.
Пірнула в осінь за єдину мить,
І сліду не зосталося від літа.
Я знав, що швидко все перегорить,
Не думав, що так довго буде тліти.

* * *

Уже птахи вернулися давно,
Із вірію, а я і не побачив.
Знов під моїм розхристаним вікном,
Береза нині срібним соком плаче.
Весна, весна, та гірко на душі,
Ніяк від цього утекти не можна.
До ранку у сухому комиші,
Кричала чапля сумно і тривожно.
Чи пригадала люті холоди,
Чи то наснились хуртовини білі,
Чи, може, на негоду, як завжди,
Боліли шрами на старому тілі.

* * *

Плати народе, за усе плати,
За те, що гнув не раз в покорі спину,
За рабство, у якому нидів ти
І за ярмо, що сам собі накинув.
Плати, бо в цьому є твоя вина,
Біль на шматки хай серце розриває.
Я знаю – зависока тут ціна,
Та виходу інакшого немає.

* * *

Вночі, коли усе навколо спить,
І тіні попід вікнами блукають.
Я чую вічність, як вона дзвенить,
У Всесвіті від краю і до краю.
В конвульсіях зриваються зірки
І падають, немов несамовиті.
Летять тисячоліття і віки,
Роки і дні розсипані на миті.

Згоряють недосказані слова.
Думки ніяк не вирвуться з полону.
І знов іде по колу голова,
Я чую дзвін. Нічого окрім дзвону.

* * *

Цій вічності вже міради літ,
Вона собою тисне мені скроні.
Космічний порох на моїй долоні,
Спресовується у безмежний світ.
О, скільки в ньому буде ще планет,
Пульсарів, чорних дір, галактик клоччя.
Розріже вмить холодну плазму ночі
Промінчик сонця гострий, мов стилет.

* * *

Я подумки завжди чекав листа.
Від кого? Нема значення від кого.
З отих чекань лиш смуток виростав,
Немов під серце упирався рогом.
Не пишуть. Втрата не аби яка,
Вже про листи і думати не хочу,
Але до скриньки тягнеться рука,
І до щілини прилипають очі.

* * *

Поселитися тут серед жовтої, сонної тиші,
Утекти від людей чи від себе, чи то від зневір.
Хай змарніла душа вкотре вірші для себе напише,
Бо нікому вони непотрібні сьогодні. Повір.
Як прилине весна і прокинеться листя зелене,
Задзвенить джерело й посміхнеться розкрилена вись.
Заберіть строфи ці, й передайте напам'ять від мене.
Перелітнім птахам, хай мене пригадають колись.

* * *

В моім саду все листя облетіло,
Про літечко і спогаду нема.
Від холоду своє ховаю тіло,
Бо на порозі вже стоїть зима.
Чекаю друга. Дивно так чекати
І знати – він ніколи не прийде.
Блукають мокрі тіні коло хати,
Надсадно вітер в димарі гуде.
Тож запрошу до себе в гості вітра,
Він цілий день тулився до вікна.
Край неба висне місяця макітра,
У ній на двох нам вистачить вина.

* * *

Нікчемні ролі і актори,
Бездарні теж.
Ніколи в слави ореолі
Їх не знайдеш.
І не захопиш навіть грою –
Духовна лінь.
Немов горобчики весною –
Цвірінь, цвірінь.
А ще, скажу я вам, доречі,
Що вже давно,
Для них мистецтво – порожнеча,
Суцільне дно.

* * *

Земля колує. То злітає ввись,
То падає в безодню до обмілин.
Ті люди, що жили до нас колись,
Жорстокий світ змінити не зуміли.

Напевно, не здолаєм його й ми.
Отак було і так довіку буде.
Допоки сновигають між людьми
Апостолами каїни і юди.

* * *

Холодна височінь не знає меж.
Вона сплелася з вічністю в'єдино.
Звідкіль прийшла ти і куди ідеш,
Ніколи не збагнуть тобі, людино.
Болить планета і тріщить по швах,
Рубцюються і кровоточать рани.
Усе що нині бачиш – завтра прах,
Лиш мудрості ніхто не дав догани.
І над усім панує сивий час,
Йому ніколи не ставай супроти.
Він пілігрим, і що йому до нас.
Ні радості не знає, ні скорботи.

* * *

Назбирати суниць у старезному, синьому лісі,
Де лиш сиві казки в темних нетрях живуть залюбки.
Прилягти відпочити на гірчаво-пахучій мелісі,
В летаргійному сні загубитись на довгі роки.
І наснитись життя, де сплелися і болі, і втрати,
І в кохання ковтку лиш зневіри густа каламуть,
І забути усе, тільки спати і спати, і спати,
Може, справді це сон, але мозок не в силі збагнуть.

* * *

Бавились дерева позолотою,
Що подарувала осінь їм.
Пташина летіла зі скорботою,
Гнізда покидаючи свої.

І високо, у холоднім небі,
Де з вітрами грається блакить,
Все когось гукав самотній лебідь.
Хоч і знав – ніхто не прилетить.

* * *

Тремтить мій світ на кінчику пера
І рими, і метафори у ньому.
Вже у політ збиратися пора,
Філософи говорять: «Це додому».
Не хочеться. Та осінь надворі,
І листопад постукався у двері.
Як холодно душі у цій порі,
Як замерзають строфи на папері.

* * *

Мандрую вдаль, пошарпані вітрила.
Обмілини і рифи на путі.
Мене ще поки доля не зломила,
Але борти і весла вже не ті.
Тече корма і прогниває днище,
І хлюпає давно на дні вода.
А вітер дме і так надсадно свище,
І бриз солоний очі виїда.
Здається, доля роздала всі карти
(Ховає чорні очі в комірць).
Я знаю, що життя чогось лиш варте,
Тоді, коли збігає нанівець.

* * *

Ах, зметіль, таке бувало,
Нечасто й посеред зими.
Вже хуртовина поховала
Стежини де ходили ми.

Час пролетить, немов лелека,
Обтрусять золото сади.
І голос рідний та далекий
Тебе покличе знов туди.
Пройдеш зболілими ногами,
Багато днів, багато літ,
Щоб відшукати під снігами
Давним-давно забутий слід.

* * *

Такий сумний і веселковий світ,
У ньому є потворне і прекрасне.
Ці вірші – то душі моєї плід,
Та шкода, що душа колись погасне.
Розвіються слова, неначе дим,
Впадуть жмутками на траву колючу.
Я ще під листям назбираю рим,
Але розлуки з ними неминучі.

* * *

Забутих мрій казкові береги,
У пам'яті стоять, мов насторожі.
Там вже давно лежать густі сніги,
Їх розтопить ніхто тепер не зможе.
В глибокий сон пірнеш, на саме дно,
Але сова розбудить тишу криком.
Прокинешся – нікого за вікном,
Лише реальність сіра і безлика.

* * *

Повернутись в краї, де, здається, нема вже нічого,
Тільки пам'ять жива і бринить на іржавій струні.
У високій траві, дотлівають квітки край дороги,
І ховають роки сивий сум гіркоти в поліні.

Відболіло усе, час лікує і рани, і душі,
(То злетить ввисочінь, то біжить, як весною вода).
Хай це буде колись, тільки я повернутися мушу,
Як завжди з чужини дика пташка до свого гнізда.

* * *

Відплакало небо холодним дощем,
Горять горобиніві грони.
І душу раптово охоплює щем,
Ні прихистку, ні оборони.
Вином лікуватись уміла вона,
Та тільки вже більше не хоче.
Вдивляється в сіру безодню вікна,
Ховає заплакані очі.
Сьогодні з душею нелегко мені
(Я ніч загортаю в фіранку).
Зоставлю для неї лиш вірші сумні
І лампу настільну до ранку.

* * *

Ні, не тобі в лавровому вінку,
Судилось на небеснім троні сісти.
Хоч мав посаду не аби яку,
Тебе боялись і царі й артисти,
Мужі всесильні, вбивці і кати,
Політик, і шахрай, і держиморда.
Але таки, не усвідомив ти –
Вінок терновий – вища нагорода.

* * *

Відлюдником, відлюдником в ліси,
Втечу, аби зневіру вгамувати.
Увечері напитися роси,
З гілок сосни зелених і лапатих.

А вранці взяти меду у джміля,
Він буде знов кружляти біля мене.
Багато літ я йшов сюди здаля,
Аби упасти на мохи зелені.
Чи повернусь, того не знаю сам,
Хай буду жити бідно і убого.
Я вам цей світ ніколи не віддам,
Але й від вас теж не візьму нічого.

* * *

Міліє світ і ріки, і ставки,
І джерело малесеньке в долині.
Здається, помілили вже й роки,
Вони летять занадто швидко нині.
Дрімає сад ранковий у росі,
Але передчуття стискають груди.
Якщо і душі поміліють всі,
То що, скажіть, тоді із нами буде?

* * *

Тремтить Земля в агонії смертей
І кров, і піт, усе вона поглине,
Мов ланцюгом прикутий Прометей,
Все стерпить та ніколи не загине.
За ці гріхи ніхто не відповість,
Бо люди злі – немає в них любові.
Допоки бродять ненависть і злість,
Ховаючи за спину руки в крові.

* * *

Старезний ліс купається в росі,
Йому ночами вже давно не спиться.
Він пам'ятає поіменно всіх,
Хто у дитинстві тут збирав суниці.

О, як же те усе було давно,
(Забутий голос у минуле кличе).
Поринувши у спогади на дно,
Знов бачить їхні радісні обличчя.
Він хоче знати де вони тепер,
Згубилися, чи просто так здається.
Байдужий час замів сліди і стер,
Кричи, гукай, ніхто не озоветься.

* * *

З неба струшені зорі.
Ніч ховала в рукав.
У далекому морі,
Човен щастя шукав.
Берег ледве що мріє,
Протікає корма.
І малої надії
На спасіння нема.
Гострі скелі навпроти,
Хвиля кіль накрива.
Не загине він доти,
Доки віра жива.

* * *

Тупі лакеї, правди вороги,
Смішні, бездарні і неблагородні.
Лиш тільки подивіться навкруги,
До чого докотилися сьогодні.
Найбільша мудрість – то Господень страх*
Та ви канони ці переступили.
Пророків розіп'явши на хрестах,
Пройдисвітів на трони посадили.

---

* *Із книги Ісуса – сина Сіраха.*

* * *

Старі казки, забуті усіма,
Згубилися за сивими дощами.
Хатинок де жили вони – нема,
Позаростали травами й кущами.
Така навколо тиша, аж дзвенить,
Під листям не знайти ніде стежини.
Лиш сойка скрикне і замре за мить,
Вдивляючись у зарослі ожини.
У пізню ніч, як спить навколо все,
Торкнеться сон змарнілого обличчя.
З років далеких спогад принесе
І вкотре у дитинство вас покличе.

* * *

Втечу в дощі, під вимоклі тополі
Та й побреду за ними вдалечінь.
Ген, біля річки, верби-парасолі,
Ховають мокру тишу в жовту тінь.
Укотре там зустріну сіру чаплю,
Вона стоїть весь час на мілині.
Тепер я вже у літо не потраплю,
Хіба лише, у вересневі дні.
Послухаю, як п'ють тумани воду,
Нарву квіток осінніх про запас.
Бо знов душа хворіє на негоду,
Зроблю для неї ліків з рим та фраз.

* * *

Вгамуйтеся служителі Мамони,
Малесенькі, нікчемні і смішні.
Завжди для себе будували трони,
А опинялись на самому дні

Глибокої, смердючої яруги,
З якої не підняти голови.
Вас продадуть і недруги, і други,
За копійки, як продавали ви.

* * *

Блукають душі зірваних квіток,
В покинутих садах, що пахнуть плодом.
До вересня зостався тільки крок,
Дим з картоплиння стелеться городом.
Тут від села лишилось кілька хат,
Але й вони приречені на страту.
Над яром досягає виноград,
Його ніхто не буде обривати.
Йду навпростець, могили і хрести,
Сумує цвинтар на краю дороги.
Мій краю, як змінився нині ти –
Скалічений, нещасний і убогий.

* * *

Вже від літа немає і сліду,
Сиві хмари пливуть ввисокості.
Я сьогодні уранці поїду,
До сльотавої осені в гості.
Перегіркле вино горобини,
Переллемо усе в одну чашу.
Час відлічить короткі хвилини
І спресує у пройдешність нашу.
Буде вітер ломитися в двері
(До щ ніяк не вгамується нині).
Кілька строф на пожовклім папері,
Я зоставлю в порожній хатині.

* * *

За те, що зло чинили всюди,
За море крові і облуд.
Ні, не судитимуть вас люди,
Бо є на небі інший суд.
Ви в церкву ходите, доречі,
Цілуєте хреста й т. д.
Та в душах ваших порожнеча,
Як в барабані, аж гуде.

* * *

Із гавані великі кораблі,
Виходять у бурхливі океани.
Маленький човен, вже багато літ,
Все губиться у сивому тумані.
До берега прибився б, але ні,
Вже краще скелі і глибокі гроти.
Бо знає, що десь там, на міліні,
Не жде його нічого крім болота.

* * *

Великий інквізитор Торквемада,
О, як він ревно Господу «служив».
І нищив, і вбивав забави ради,
І владою своєю дорожив.
А люди йшли неначе божевільні,
Прив'зувались жертви до стовпів.
Мій світе, і буремний, і свавільний,
Невже ти все те бачив і терпів?
Мінялися і папи й кардинали,
Віки стікали воском по свічі.
На площах, де вогні колись палали,
Тиранів тіні бродять уночі.

* * *

Зів'ялі кавіти щойно я скосив,
Вони упали мертвими додолу.
В краплинах прохолодної роси,
Втопило небо порожнечу голу.
Їх разом з листям згріб в старе рядно
Та й викинув. Коротке їхнє щастя.
Здається, їм було усе одно,
А я укотре з літом попрощався.

* * *

Зболілий світе, скільки вже століть
Тобі відомі війни і наруги
І кров, і смерть, і біди лихоліть,
Ти пам'ятаєш недругів і другів.
Змінився час та волі всупереч,
Зостався ти жорстоким і невтішним.
Бо сказано: «Ні, не любов, но меч
Я принесу на вашу землю грішну» *

* * *

Скупався червень в голубій росі,
Він пташенят навчив уже літати.
Зелений день навпочіпки присів,
Біля вікна покинутої хати.
І двері перехнябились набік,
І сліду не залилось від порогу.
Давно хатина віджила свій вік,
Але стоїть, сама не зна для чого.

---

* Із Біблії

Приляже сонце за далекий пруг,
І тіні заснують дупляву грушу.
І вкотрий раз цвіркун – єдиний друг,
До сліз хатині розтривожить душу.

* * *

Відлітаю. Вже немає літа,
І зима до мене в гості йде.
Мово рідна – мій вишневий цвіте,
Я тебе не зраджував ніде.
Все було, образи і провини.
Вік прожить – не поле перейти.
Від колиски і до домовини,
Тільки ти єдина. Тільки ти.

* * *

Сядьмо доле, нині ми з тобою,
У старенькій хаті, край вікна.
Вип'ємо пекучого настою,
З однієї чашки, аж до дна.
Все минуло – втрати і невдачі,
Тільки ми zostалися удвох.
Я тобі давно уже пробачив,
Не кривлю душею, бачить Бог.
Закотився м'ячиком сріблястим,
Повний місяць за безлистий сад.
Дякую, що не дала пропасти,
В цьому світі відчаю і зрад.

* * *

Як жаль мені осінньої краси,
Як шкода, що зів'яли пізні квіти.
У крапельках замерзлої роси
Зостався спогад про згоріле літо.

Кричать птахи, так болісно кричать,
(Чи, може, це мені лише наснилось).
Край лісу, де дзвеніла сіножать,
Стерня колюча в небо задивилась.
Бреду неквапно, холодно мені,
Пожовкле листя спить край огорожі.
Міняю ночі на сумливі дні,
Я сірий птах, що відлетіть не може.

* * *

Пахнуть трави спогадами літа,
На покосі, кинуті всіма.
Їм давно судилось відболіти,
Вже не налякає їх зима.
Тополине листя облетіло,
Впало сонце, аж за небокрай.
У верби старе, трухляве тіло,
Ние так, що навіть не питай.
Холодом повіяло з долини,
Покотився місяць по стерні.
Обігрітись полум'ям шипшини,
Він колись хотів, а зараз – ні.

* * *

Сонна тиша бродить по долині,
(Догоріло літечко, либонь).
Наловив цикорій неба сині
І сумує мовчки, осторонь.
Вже птахи зібралися летіти,
У чужі, незвідані світи.
Цідить вільха крізь лапаті віти
Полиновий присмак гіркоти.

Самотіє у жури полоні,
Клен розлогий, край старих воріт.
І росинка на моїй долоні,
У собі відбила цілий світ.

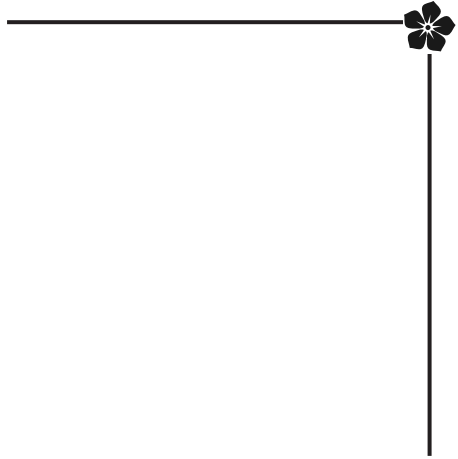
* * *

В лісі хатина стара
Снами дитячими марить.
Часто тут бродять Мара
Разом з Розлукою в парі.
Пахнуть квітки лісові,
Після серпневої зливи.
Прийде сюди Лісовик
З торбою спогадів сивих.
Сяде вночі на поріг,
Біля забутої хати.
Все, що в торбині зберіг,
Нікому вже показати.

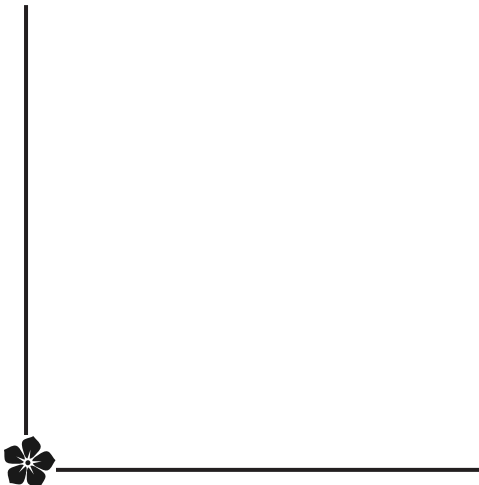
* * *

Такі сумні і монотонні гами,
Зриває вітер на одній струні.
Ключ журавлів над сірими степами
Летить, летить в імлистій даліні.
Іржаве листя падає під ноги,
Скидає горобина ягід жар.
Купається в калюжі, край дороги,
Сріблястий місяць, вийшовши з-за хмар.
Вслухаюся в беріз щемку розмову,
Рахую до зими короткі дні.
Сюди колись я повернуся знову
Вже перелітнім птахом навесні.

*Апокрифи
осені*

* * *

На мокрому листкові вкотре нині
Апокрифи дерев читаю я.
Гойдаються вервечки журавлині,
Женуть вітри птахів аж за моря.
Сьогодні знов поспівчуваю клену
І для його рудої голови,
Перепишу у Біблію зелену
Біль хризантем і жовтий сум трави.

* * *

Відсміявся серпень золотавий,
Відзвеніли роси молоді.
І цвіркун вже не тривожить трави
Звечора й до ранку, як тоді.
Перетліли квіти на покосі,
Скинувши пелюстки до землі.
В плахту неба загорнула осінь
Сині вільхи на краю ріллі.
І вітрисько захмелілий, наче,
В очереті, що біля ріки,
Цілу ніч сьогодні гірко плаче,
Рве пташині душі на шматки.

* * *

Зриває вітер з клена мокру мідь,
У вікна б'ється, мов несамовитий.
Напевно, ви сюди уже не йдіть,
Тут більше вам немає що робити.
Гірчавий смуток літо поборов,
Осінні ночі, мов мерці холодні.
В моїй хатині непривітно знов,
Папір строфи цурається сьогодні.

* * *

Стара хатино, снишся ти мені,
Тебе собі забути не дозволю.
У пам'яті моїй, на самім дні,
Лишився присмак гіркоти і болю.
Ні вікон, ні дверей, схилився дах,
Це все, що називаю досі раєм.
Ночами в хащах тужить сірий птах
Так болісно, що жити сил немає.

* * *

Цей жовтий цвіт гарячий, аж пече,
Вже перегірко полином повітря.
Торкає вечір клена за плече,
Порізавшись об гостре лезо вітру.
Ховаються птахи удалині
За сизою, холодною імлою.
Короткий день горить, мов на вогні,
І до зими подати вже рукою.
Бреду по листі просто навмання,
В яру кричить сорока вередлива.
Я нині вранці загубив коня,
Лише трави руда зосталась грива.

* * *

Ах, ночі жовтоокі, вересневі
(Чи, може, це наснилося мені).
Сріблястий місяць в річку кинув невід
І загойдався аж на міліні.
Листок вербовий впав на чисту воду,
Йому сьогодні холодно, мабуть.
Старезний дуб хворіє на негоду,
Сумні думки заснути не дають.

Вітри ламають поріділі віти,
З туману осінь мороки снує.
За те, щоб повернутися у літо
Віддав би все, що тільки в нього є.

* * *

Безлистих лип холодну золотінь,
Жене кудись вітрисько босоногий,
І сонний ранок ловить сіру тінь
Лапатих вільх, що мерзнуть край дороги.
П'янка роса стікає з їхніх віт,
Будяк іржавий тулиться до тину.
І захмелілий клен біля воріт
Останню пропиває сорочину.

* * *

Ідуть дощі холодні та рясні,
Малює вечір дивні панорами.
І їде жовтень на баскім коні,
У листопад з холодними вітрами.
Прогіркла полинами далина,
Журливий сад скидає позолоту.
Ночам немає ні кінця, ні дна,
Їх, ніби осінь втоптує в болото.
На зорях марно буду ворожить
(Сумні думки до ранку колобродять).
Зігрівся би, та тільки де, скажіть?
Коли у душу зашпори заходять.

* * *

На морозі гинуть жовтоцвіти,
Падає з дерев остання мідь.
Спогад, що залишився від літа
Вже не може більше обігріть.

Скільки їх лягло на цьому полі,
Зацвіли і буйно розрослись.
Скільки суму і людського болю
Довелося звідати колись.
Їм нічого нині вже не треба,
На порозі сивої зими.
Тільки б помолитися до неба,
Тільки б їх не забували ми.

* * *

Синь аж занадто густа,
Вітер – сп'янілий гульвіса.
Зранку цілує в уста
Жовту берізку край лісу.
Скільки коханок він мав,
Певно, і сам не полічить.
Тільки б гілок не ламав,
Тільки б душі не калічив.

* * *

Рудоволоса осене моя,
Пожовкли трави і зів'яли квіти.
Давно не чути пісні солов'я,
І за моря втекло зелене літо.
Дерев скелети пізньої пори,
Гілки колючі рвуть вітри на клоччя.
Ти тільки зупинися і замри,
Послухай, що листок сказати хоче.
До ниточки промок і весь тремтить,
Останні сили тануть по краплині.
Йому зосталось жити тільки мить,
Але яка вона солодка нині.

* * *

Ходить з вітрами жовтень,
Листя в саду зриває.
Місяць, лимоном жовтим,
Котиться понад краєм.
В сірій дріма свитині,
Сич на дуплявій сливі.
Тільки й zostались нині
Спогади сиві, сиві.

* * *

Вже золотіють листя і трава,
Птахи летіть до вирію повинні.
Ще зранку, нині вітер видува
Мінорне соло на очеретині.
Малий метелик в крапельці роси,
Барвисті крила цілий день купає.
Такі печальні в небі голоси,
Що плакав би, та тільки сліз немає.
Давно у річці вистигла вода,
Тополя самотіє майже гола.
Що мерзне тіло – це ще не біда,
Аби твоя душа не захолола.

* * *

Терпке вино із ягід горобин
На полину гірчавому настою.
Не відаю і сам з яких причин
Я вкотре поспішаю за тобою.
Моя красуне, у вінку з листків
Старого клена, що всихає нині.
Ах, як багато вже його років
Сховала Вічність у своїй торбині.

Остання хризантема, край вікна,
В дощах пелюстки нині знов полоще.
Краса її змарніла і сумна,
Але вона для мене найдорожча.

* * *

Згоряє стигла осінь на шипшині,
Короткий день у барви все одів.
Ніхто не заховається вже нині
Ані від смутку, ні від холодів.
Снуються мокрі тіні коло хати
І заглядають у німе вікно.
Квіток не треба більше тут шукати,
Про них усі забули вже давно.
Здається, тоне все у жовтім вирі,
Вітри колючі колисають сні.
Я проведу пташок своїх у вирій
І задрімаю. Може, й до весни.

* * *

В краю далекім, де я ріс колись,
(Усе до краплі досі пам'ятаю).
Край лісу квіти з травами сплелись
І мовчки над обривом помирають.
Тепер ніхто не порятує їх,
Не буде на пелюстках ворожити.
Хіба лише у спогадах моїх,
Вони ще дуже довго будуть жити.
І якщо я впаду колись на шлях,
Не в силі побороти більше втому,
За нами посумує сірий птах,
Отой, що жив у тернику густому.

* * *

Жовтень смуток полями сіє,
Гіркне сонце увишині.
І немає уже надії,
Що прилинуть веселі дні.
Сонний ворон на тополіні
Все ніяк не просушить крил.
І танцюють на мокрій глині
Жовте танго руді вітри.

* * *

Ну що тобі, мій ранній падолисте?
Чого так часто снишся ти мені?
В річках вода уже дзвінка і чиста,
Жаль, човен мій давно на міліні.
Сьогодні вітер, мов несамовитий,
Всю ніч не спав, гукав мене кудись.
Впаду в його обійми, щоб спочити
І злину птахом у блакитну вись.

* * *

Під жовтими старими в'язами,
Де хвиля ловить хмари тінь,
Човни до осені прив'язані,
Вдивляються у далечінь.
Роси достиглої горошини
Видзвонюють у їхнє дно.
Згоріло літо, так непрошено,
І так, здається, вже давно.
І п'яний вітер ошелешено,
Ах, рудочуба голова,
Згрібає листя під черешнею
І все за пазуху хова.

* * *

Володимирові Кіфенку

У вишитій сорочці бродить день,
Заснула на стерні цупка солома.
Ще зеленіє листя де-не-де
Та доля вже його давно відома.
Її, звичайно, має кожен з нас,
Хтось трішки кращу. В когось вона гірша.
Отак собі задумаюсь не раз –
Ми іграшки для неї. І не більше.

* * *

Таке гірке мовчання німоти,
Її згорнути можна в оберемок.
Колись ми вперто зводили мости,
Але тепер існуємо окремо.
Ота самотність – ніби й між людьми,
Та самотність – ніби й поміж люди.
До Вічності торкаємось грудьми
І відчуваєм – скоро нас не буде.
А будуть інші. Кращими за нас,
Чи гіршими. Кому яка різниця?
Про це мовчить байдужий сивий час,
Бо то найбільша в світі таємниця.

* * *

В старенькому саду, де листя мідь,
Ховало у гілках маленьку пташку.
Мені все шепотіло: «Ти не їдь –
Зостанься тут, бо нам без тебе важко».
Я не послухав і через роки
Відчув, що повернутись туди мушу
Немає саду, лиш сухі гілки,
Мені до крові покололи душу.

* * *

Цей перший сніг, здається найбільшим,
Зима його не раз ще принесе.
Як хочеш, то пиши на ньому вірші,
Та тільки знай – водою стане все.
Нічого в світі вічного немає,
Час невблаганно вдалечінь летить.
І те, що називаємо ми раєм,
Є лиш дитинства швидкоплинна мить.

* * *

Спивають ранки крапельки роси,
Дрімає тиша на розмоклій глині.
Пташині вже притихли голоси,
Лиш вівільга сумує у долині.
Шепочуться руді очерети,
Але про що, того ніхто не знає.
Здається, і тепла вже не знайти,
Хіба в яру шипшина догоряє.
Нехай для рук холодний цей вогонь,
І не зігріти ним ніколи тіла.
Але душа, вона таки либонь,
Зігріється, якщо не збайдужіла.

* * *

Ах, ця осінь, хто її не знає?
(Нині вже мені до неї зась).
Цілу ніч клялася, що кохає,
А на ранок вітру віддалась.
Заховаю під старі тополі
Всі свої образи і жалі.
Стану сивим, як туман у полі,
І впаду рососою до землі.

* * *

Тримає ранок тишу в жовтій жмені,
Сліди від літа вітер майже стер.
Багрянний плащик на тоненькім клені,
Ну чим тобі, скажи, не мушкетер?
Старий будяк – поскубана чуприна,
Наїжившись стояв так цілу ніч.
Напевно, в нього є на те причина –
Він заздрить клену. Ось у чому річ.

* * *

Бреде степами серпень босий,
Тумани котить із долин.
І гублять вільхи сині роси,
Терпкіші ягід горобин.
Агов птахи, чому притихли?
Не чути радісних пісень.
В саду вже яблука достигли,
Й помітно покоротшав день.
Чіпляються за хмари сизі,
Тонкими нитками дощі.
І вечір у блакитній ризі
Фарбує охрою кущі.

* * *

Короткий день вдягнув останні шати,
Напився вкотре суму долину.
Пора птахам у вирій вирушати –
З обжитих гнізд летіти вдалину.
Так холодно, в отих безмежних висях,
Така важка ота прощання мить.
Сумні думки у душі заплелися,
Так міцно, що уже не розділить.

Край обрію зима ряхтить снігами,
Від неї вже нікому не втекти.
І грає вітер невеселі гами,
На жовтій скрипці суму і сльоти.

* * *

Сіра стіна дощу,
Мокне в калюжі день.
Крикнеш: «Не відпущу!
Літо моє, ти де?»
Вітру дзвінкого свист,
Ніби мені на глум.
Падає пізній лист
Просто у жовтий сум.
Сік долину гірчить,
В небо поглянеш. Ах,
Жити зосталось – мить.
Все в цьому світі – прах.

* * *

Таїнь думок, вже осінь надворі,
Листок пожовклий голубінь лоскоче.
Устану завтра вранці, до зорі,
Тай побреду степами світ за очі.
Роса барвиста стопи обпече,
Зоставить спогад про згоріле літо.
Зненацька ляже на моє плече
Вся мудрість трав і біль останніх квітів.
І стану пілігримом я тоді,
Втечу і від гріхів, і від спокути.
Пройду і по землі, і по воді
У саму Вічність, щоб її збагнути.

* * *

Акварелі осені барвисті,
Самотіє чапля край води.
Загубились в золотому листі
Літечка зеленого сліди.
Вітер у росі, по самі боки,
Вишеньку лоскоче аж до сліз.
І чита апокрифи сорока
На корі розхристаних беріз.

* * *

Дрімає вечір край старого плоту,
Долиною блукає хижий звір.
Вітри, здається, мають знов роботу –
З дерев зривають бронзовий убір.
Отак всі ночі не дають спокою,
Вистукують в заплакане вікно.
Кудись мене гукають за собою
Та я до них байдужий став давно.
Зроблю з квіток перину і подушку,
П'яного хменю настелю до ніг.
Ах, рудокоса осене-подружко,
Збуди мене коли розтане сніг.

* * *

Стежини жовтим листям замело,
Вітрисько зранку рве колючі трави.
Сіренька пташка – зранене крило,
Чому ж воно так ние і кривавить?
Якби їй хоч краплиночку води,
Та не такі були холодні ночі.
В тривожному передчутті біди
Маленьке серце битися не хоче.

Все розуміє, що там говорить –
Ніколи більше в небо не злітати.
Крило нехай ще трішки поболить,
А потім тільки спати, спати, спати.

* * *

Гірчить від полину сухого дим,
Солоний бриз на комишині грає.
Маленький човен із веслом одним,
(Бо друге вже на дні десь догниває).
Вологий морок. Тільки сум і біль.
Холодний вітер хвилями колише.
Скажи, куди пливеш ти і звідкіль?
Ні звуку. Навкруги лиш мертва тиша.

* * *

Ах, ночі без кінця і краю,
На мрії розмінявши сни.
У них я часом ще шукаю
Сліди забутої весни.
За вікнами вже пізня осінь,
Блукає по сухій траві.
Й думки мої, неначе оси,
Дзвенять у сивій голові.

* * *

Згоряють за вікном короткі дні,
Сумують сірі тіні коло хати.
Самотній птах кружляє ввишині,
Йому давно пора вже відлітати.
Ота розлука жовта і німа,
Вона стискає лещатами груди.
Неквапно насувається зима,
Від неї не сховаєшся нікуди.

Де зараз я і де сьогодні ти?
Глуха безодня відстані між нами.
Тут більше вже нічого не знайти,
Крім спогадів засипаних снігами.

* * *

В барвистому вінку блукає осінь.
Січеться небо вицвіле дощем.
І мокрий день вмирає на покосі
Забутому, напевно, з літа ще.
В саду снуються сірі поторочі,
Гірчить від літа спаленого дим.
Когось гукає сич посеред ночі.
Він теж хотів би бути молодим.
Сьогодні ми із ним, здається, схожі,
Обидва сиві. Лише в тому річ,
Що він завжди собі літати може,
А я ввісні і то не кожному ніч.

* * *

Пахнуть степи полянами –
Пізня прощальна краса.
Осені жовтої храми
Вранці купає роса.
Постріл ударить далекий,
Наче об ковану мідь.
Ах, цей самотній лелека,
Сили нема відлетить.
Крилами ріже повітря,
Тужить весь час ввишині.
Вкотре об пам'яті вістря
Душу скалічив мені.

* * *

Цей день барвистий і вологий,
У теплих крапельках роси.
Туман дрімає босонигий,
Сховавшись у густі ліси.
Тут вже давно нема нікого,
Травною поросли стежки.
Лиш прірву неба голубого
Бентежать криками пташки.
Та ще дріма стара хатина,
У стрісі сонце золоте.
І сивий Ох сидить край тину,
З волошок спогади плете.

* * *

Відплаче осінь жовтими дощами,
Вітрам помиє ноги у росі.
І буде помирати під кущами,
На листі перемоклому зовсім.
Туманами прикриє вечір тіло,
Дістане жменю суму з-під поли.
Здається, і життя так перетліло,
Незчувся, не помітив і коли.

ЗМІСТ

<i>Крізь осінь проціджені рими</i>	4
Пора жовтого листя	8
Коли відлітають птахи	17
Жменя роси	34
Вереснева колиска	44
Жовтоцвіти	111
Сорокоуст	130
Світлотіні	149
Горобинові брості	187
Перекотиполе	207
Золотінь	221
Апокрифи осені	240

ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНЄ ВИДАННЯ

Григорій Васильович Ліщенко

Вибране

Редактор: С.М. Янчуков
Верстка: В.В. Сорокін
Обкладинка: В.В. Сорокін

Зверстано та надруковано в ТОВ «Центрально-Українське видавництво»
Україна, 25006, м. Кропивницький, вул. Тараса Карпи, 69.
Тел.: (0522) 24-25-96, 24-48-51.
e-mail: zuv2@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
від 15.12.2011 р., серія ДК №4234

Підписано до друку 31.10.2016. Формат 60x84 1/16
Папір офсетний. Гарнітура Cambria.
Друк ризографічний. Ум. друк. арк. 15
Наклад 100 примірників. Замовлення №362